

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE TEMEL SEVİYE İÇİN KELİME
BELİRLEME ÇALIŞMASI: UŞAK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

BU TEZ BAP BİRİMİ TARAFINDAN DESTEKLENMİŞTİR

Halil Ziya ÖZCAN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Zekerya BATUR

Uşak

Temmuz, 2018

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE TEMEL SEVİYE
İÇİN**

KELİME BELİRLEME ÇALIŞMASI: UŞAK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Halil Ziya ÖZCAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Zekerya BATUR

UŞAK

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temmuz, 2018

ÖZET

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE TEMEL SEVİYE İÇİN KELİME BELİRLEME ÇALIŞMASI: UŞAK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Halil Ziya ÖZCAN

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temmuz 2018

Danışman: Doç. Dr. Zekerya BATUR

Bu çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel düzeydeki öğrencilerin günlük yaşam alanlarında hangi kelimeleri bilmesi gerektiğinin tespiti amaçlanmıştır. Çalışmada 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Uşak üniversitesi TÖMER’de B1 ve B2 düzeyinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler yer almışlardır. Çalışma grubunu B1 (14 kişi) ve B2 (27 kişi) seviyesinde toplam 41(19 kadın ve 22 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerin ülke bazındaki sayısal dağılımı ise şu şekildedir; Fas (1), Türkmenistan (21), Irak (2), Gine (9), Filistin (1), Somali (1), Afganistan (2), Azerbaycan (2), Suriye (2).

Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler hakkında bilgi edinmek için kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Ardından her bir öğrenciye 10 hafta süren ve 22 sosyal yaşam alanına yönelik toplam 15 adet kelime belirleme görüşme formu uygulanmıştır. 82 sayfa kişisel bilgi formu ve 615 sayfa kelime tespit görüşme formu incelenmiştir. Elde edilen kişisel veriler ve öğrencilerin yazdıkları kelimeler tek tek okunarak taranmış ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. İstatistik programı kullanılarak öğrencilerin kişisel bilgi formunda yer alan Türkçe ve Türkiye’ye yönelik sorulara verdikleri cevapların analizi yapılmıştır. Ayrıca kelime belirleme

görüşme formunun da analizi yapılmıştır. Tüm bu değişkenlerin özelliklerine uygun istatistikî analiz teknikleri uygulanmıştır.

Çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir: çalışma grubunda yer alan 41 öğrencinin 22 sosyal yaşam alanı için yazdıkları toplam 615 yazılı dokümanda toplam 1442 kelime, kalıp cümle ve kalıp ifade yazdıkları tespit edilmiştir. İki ya da ikiden fazla oluşan kelime, kalıp cümle ve kalıp ifadeler tek kelime olarak kabul edilmiştir. Bu benzer olan kelime ve kelime grupları çıkarıldığında tüm sosyal yaşam alanları için 992 farklı kelime, kalıp cümle ve kalıp ifade belirlenmiştir. Öğrencilerin en fazla madde yazdıkları sosyal yaşam alanının 140 kelime, kalıp cümle ve kalıp ifade ile *Otogar*, *Toplu ulaşım*, *Tren garı*, *Havaalanı* olduğu görülmektedir. En az madde yazılan sosyal yaşam alanı ise toplam 35 kelime, kalıp cümle ve kalıp ifade yazılan *Muhtarlık* olduğu tespit edilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 22 sosyal yaşam alanı için yazdıkları kelime, kalıp cümle ve kalıp ifadenin madde sayılarının, öğrencilerin ülkelerine, milliyetlerine ve fakültelerine göre farklılaştığı görülmüştür. Öğrenciler tarafından yazılan madde sayılarının, kişisel bilgi formunda yer alan diğer değişkenler ile farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Kelime Tespiti, Türkçe Eğitimi, Sosyal Yaşam Alanı

ABSTRACT**WORD DETERMINATION STUDY FOR BASIC LEVEL IN TEACHING
TURKISH AS FOREIGN LANGUAGE: UŞAK UNIVERSITY SAMPLE**

Halil Ziya ÖZCAN

Turkish Education Department

Uşak University, Social Sciences Institute, July 2018

Advisor: Assoc. Prof. Zekerya BATUR

In this study, it was aimed to determine what words should be known in daily life areas of students at basic level in teaching Turkish as a foreign language. In the study, foreign students who studying at B1 and B2 levels at Uşak University TÖMER in the academic year of 2017-2018 took place. The study group consisted of 41 students (19 female and 22 male) at B1 (14 students) and B2 (27 students). The numerical distribution of students in the study group by country is as follows; Morocco (1), Turkmenistan (21), Iraq (2), Guinea (9), Palestine (1), Somalia (1), Afghanistan (2), Azerbaijan (2), Syria (2).

A personal information form was used to obtain information about the students constituting the study group. Then, each student was applied total of 15 interview forms for 10 weeks about 22 social life areas. It was studied 82 pages personal information form and 615 pages word detection interview forms. The personal datas and the words written by the students were scanned one by one and processed into the computer. It was analyzed students' answers about Turkish Language and Turkey in the personal information form by using a statistical program. In addition, an analysis of the word detection interview forms was made with the help of the same program.

The following results were obtained: it was found that 41 students in the study group wrote 1442 words, sentences and phrases in a total of 615 written documents for 22 social habitats. Two or more occurrences of a word, a sentence and

a phrase are considered as one word. When these similar words and phrases are excluded, 992 different words, sentences and phrases have been identified for all social habitats. It is seen that the social habitat where the students write the most materials (140 words, sentences and phrases) is Bus Station, Public transportation, Train station and Airport. It is determined that the social habitat where the students write least materials (35 words, sentences and phrases) is Mukhtar. It was seen that the students who constituted the study group differed according to the countries, nationalities and faculties of the students, the number of the words, sentences and phrases for the social habitats. It was determined that the item numbers written by the students do not differ from the other variables in the personal information form.

Key words: Teaching Turkish as a Foreign Language, Word Detection, Turkish Language education, Social Life Area

UŞAK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Enstitümüz Türkçe Eğitimi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi 154009019 no'lu Halil Ziya ÖZCAN 'ın “ TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE TEMEL SEVİYE İÇİN KELİME BELİRLEME ÇALIŞMASI: UŞAK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ ” başlıklı tezini incelemek ve değerlendirmek üzere 13/07/2018 tarihinde saat 14: 00 'da toplanmış ve aday tez savunmasına almıştır.

120 Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 23. maddesi uyarınca adaya 120 dakika süreyle teziyle ilgili ek'te sunulan değerlendirme soruları yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda;

- Tezin Kabul Edilmesine** (Öğrenci, varsa jüri tarafından gerekli görülen düzeltmeleri yaparak, tezinin onaylı son şeklini bir(1) ay içinde Enstitü'ye teslim etmelidir.)
- Tezde Düzeltme Verilmesine** (Öğrenci, tezde jüri tarafından gerekli görülen düzeltmeleri yaptıktan sonra üç (3) ay içinde savunmasını yineleyecektir.)
- Tezin Reddedilmesine**

Oybirliği ile karar verilmiştir.

Oyçokluğu ile karar verilmiştir.

Gereği için arz olunur.

☐ İ	Unvanı ve Adı Soyadı	İmza
Danışman	: Doç. Dr. Zekerya BATUR	
Üye	: Prof. Dr. Musa ÇİFÇİ	
Üye	: Doç. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Salih GÜLERER	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Cüneyit AKAR	

**2018/TP013 NUMARALI BU TEZ UŞAK ÜNİVERSİTESİ BAP KOORDİNATÖRLÜĞÜ TARAFINDAN
DESTEKLENMEKTEDİR. BAP KOORDİNATÖRLÜĞÜNE VERDİĞİ DESTEKTEN DOLAYI TEŞEKKÜR
EDERİZ**

ÖNSÖZ

İnsanlığın var oluşundan günümüze bireyler arasında karşılıklı iletişime geçme arzusu her zaman önemli bir yer edinmiştir. Dilin en temel unsurlarından bir tanesi de kuşkusuz kelimedir. Hem anadili hem de yabancı dil öğreniminde ilk olarak günlük hayata yönelik işlevselliği yüksek olan kelimelerin öğrenilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel seviye kelimelerin tespitini amaçlayan bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı ve tespit edilen kelimelerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylere sosyal yaşam alanlarında günlük hayatlarını kolaylıkla geçirebilmelerine olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Yüksek lisans eğitimim boyunca yabancı dil eğitimine ve Türkçeye daha geniş bir yelpazeden bakmamı sağlayan tüm hocalarıma, engin bilgileriyle ve dağarcığımı her konuda zenginleştiren kıymetli hocalarım Prof. Dr. Musa ÇİFCİ ve Dr. Öğr. Üyesi Selcen ÇİFCİ'ye, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarım sırasında bana karşı göstermiş oldukları ilgi ve hoşgöründen dolayı Uşak Üniversitesi TÖMER Müdürü Dr. Öğr. Üyesi Salih GÜLERER ve değerli arkadaşlarım Ahmet GÜREL ve Mustafa AKDAĞ' a şükran borçluyum. Tezin düzenlenmesi aşamasında zamanını ve bilgisini esirgemeyen değerli arkadaşım Tuğba ATAK' a teşekkür ederim.

Bu çalışmanın şekillenmesinde, tamamlanmasında desteğini ve ilgisini esirgemeyen, beni her daim yüreklendirip teşvik eden, en yoğun dönemlerde bile bana zaman ayıran saygıdeğer danışmanım Sayın Doç. Dr. Zekerya BATUR'a, istatistik veri uygulama ve yorumlama aşamasında değerli fikirlerini ve zamanını paylaşan Arş. Gör. Dr. Ergün AKGÜN' e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bu yüksek lisans programına başvurmama sebep olan, yüksek lisans yapma konusunda beni her zaman teşvik eden, bu süreçte desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, sabrı ve bana olan inancından ötürü sevgili eşim Fatma ÖZCAN' a, kızlarım Azra ve Gökçe Betül' e çok teşekkür ederim.

Halil Ziya ÖZCAN

Uşak, 2018

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Halil Ziya ÖZCAN

Doğum yeri ve Tarihi: Manisa / Akhisar 21.01.1981

Lisans Eğitimi: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İngilizce

Öğretmenliği Bölümü

Bilimsel Faaliyetleri:

23.03.2018, Uluslararası, UBEK ICSE 2018, Batur, Z., Özcan H.Z., Alakaya Y.E., Öztürk E., Gül A., Divanü Lûgat-it-Türk'teki Kişi Adları ile Günümüz Kişi Adlarının Karşılaştırılması: Uşak ve Kütahya İli Örneği, Özet bildiri

İş Deneyimi:

Yıl	Yer	Görev
2008-2010	Yavuz Selim İlköğretim Okulu Sur / Diyarbakır	İngilizce Öğrt.
2010-2012	Güllü ilköğretim Okulu Eşme / Uşak	İngilizce Öğrt.
2012-halen	Malkoçoğlu Ortaokulu Merkez / Uşak	İngilizce Öğrt.

İletişim:

halilziyaozcan@gmail.com

KISALTMALAR

ADOÇP	: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı
TÖMER	: Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi
Vb	: Ve benzeri
TDK	: Türk dil kurumu
YTÖ	: Yabancılara Türkçe öğretimi
ANOVA	: Analysis of Vairance
F	: Varyans Analizi
N	: Birey Sayısı
P	: Anlamlılık
r	: Korelasyon kat sayısı
s	: Sayfa
Sd	: Serbestlik derecesi
SS	: Standart sapma
X	: Aritmetik ortalama

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ.....	ix
ÖZGEÇMİŞ.....	x
KISALTMALAR	xi
İÇİNDEKİLER	xii
TABLolar LİSTESİ	xv
1. BÖLÜM.....	1
1.1. GİRİŞ.....	1
1.1.1. Problem durumu	1
1.1.2. Araştırmanın amacı	6
1.1.3. Araştırmanın önemi.....	7
1.1.4. Tanımlar	9
1.1.4.1. Kelime Serveti.....	9
1.1.4.2. Genel sözlük.....	10
1.1.4.3. Tür sözlük	10
1.1.4.4. Sıklık sözlük.....	10
2. BÖLÜM.....	11
2.1. Kavramsal çerçeve	11
2.1.1. Kelime Nedir?.....	11

2.1.2. Kelime Çeşitleri	13
2.1.2.1. İsimler	14
2.1.2.2. Fiiller.....	15
2.1.2.3. Edatlar	16
2.1.3. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı ve Dil Düzeyleri	16
2.1.4. Yabancı Dil Öğretiminde Kelime Bilgisinin Önemi.....	19
2.1.5. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kelime Bilgisinin Önemi	23
2.1.6. Türkçe Dil Becerilerinde Kelime Hazinesinin Önemi	24
2.2. İlgili Araştırmalar.....	26
3. BÖLÜM.....	30
3.1. YÖNTEM	30
3.1.1. Araştırmanın Modeli	30
3.1.2. Çalışma Grubu.....	30
3.1.3. Veri Toplama Araçları	31
3.1.4. Uygulama Basamakları ve Verilerin Analizi.....	31
3.1.4.1. Uygulama Öncesi.....	31
3.1.4.2. Uygulama Sırası.....	32
3.1.4.3. Uygulama Sonrası.....	33
3.1.4.4. Verilerin analizi	34
3.1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	34
3.1.6. Araştırmanın Varsayımları	35
3.1.7. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliği.....	35
4. BÖLÜM.....	36

4.1. BULGULAR VE YORUMLAR.....	36
5.BÖLÜM.....	91
5.1. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	91
5.1.1. Tartışma ve Sonuçlar	91
5.1.2. Öneriler	108
KAYNAKÇA.....	109
EKLER.....	115

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Dil Düzeyleri

Tablo 2. Öğrencilerin Öğrenci İşleri ve Derslikler için yazdıkları kelime türlerinden *isim* olanların, ülkelerine göre farklılaşması

Tablo 3. Öğrencilerin Öğrenci işleri ve Derslik için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelerine göre ortalamaları

Tablo 4. Öğrencilerin Eczane için yazdıkları kelime türlerinden *fiillerin* ülkelere göre farklılaşması

Tablo 5. Öğrencilerin Öğrenci işleri ve Derslik için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelere göre ortalamaları

Tablo 6. Öğrencilerin Eczane için yazdıkları kelime türlerinden *isimlerin* ülkelere göre farklılaşması

Tablo 7. Öğrencilerin Eczane için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelere göre ortalamaları

Tablo 8. Öğrencilerin Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi için yazdıkları kelime türlerinden *isimlerin* ülkelere göre farklılaşması

Tablo 9. Öğrencilerin Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelere göre ortalamaları

Tablo 10. Öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazdıkları kelime türlerinden *fiillerin* ülkelere göre farklılaşması

Tablo 11. Öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının ülkelere göre ortalamaları

Tablo 12. Öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazdıkları kelimelerden *kalıp cümlelerin* ülkelere göre farklılaşması

Tablo 13. Öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp cümle* sayısının ülkelere göre ortalamaları

Tablo 14. Öğrencilerin Muhtarlık için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ülkelere göre farklılaşması

Tablo 15. Öğrencilerin Muhtarlık için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelere göre ortalamaları

Tablo 16. Öğrencilerin Muhtarlık için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* ülkelere göre farklılaşması

Tablo 17. Öğrencilerin Muhtarlık için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının ülkelere göre ortalamaları

Tablo 18. Öğrencilerin Kitapçı ve Fotokopi Merkezi için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ülkelere göre farklılaşması

Tablo 19. Öğrencilerin Kitapçı ve Fotokopi Merkezi için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının ülkelere göre ortalamaları

Tablo 20. Öğrencilerin *Üniversite Kütüphanesi* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakültelere göre farklılaşması

Tablo 21. Öğrencilerin *Üniversite Kütüphanesi* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakültelere göre ortalamaları

Tablo 22. Öğrencilerin *Banka* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakültelere göre farklılaşması

Tablo 23. Öğrencilerin *Banka* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakültelere göre ortalamaları

Tablo 24. Öğrencilerin *Hastane ve Sağlık Ocağı* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakültelere göre farklılaşması

Tablo 25. Öğrencilerin *Hastane ve Sağlık Ocağı* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakültelere göre ortalamaları

Tablo 26. Öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakültelere göre farklılaşması

Tablo 27. Öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakülterlere göre ortalamaları

Tablo 28. Öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakülterlere göre farklılaşması

Tablo 29. Öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakülterlere göre ortalamaları

Tablo 30. Öğrencilerin *Öğrenci işleri ve Derslikler* için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* milliyetlere göre farklılaşması

Tablo 31. Öğrencilerin *Öğrenci işleri ve Derslikler* için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

Tablo 32. Öğrencilerin *Eczane* için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* milliyetlere göre farklılaşması

Tablo 33. Öğrencilerin *Eczane* için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

Tablo 34. Öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* milliyetlere göre farklılaşması

Tablo 35. Öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

Tablo 36. Öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazdıkları kelimelerden *kalıp cümlelerin* milliyetlerine göre farklılaşması

Tablo 37. Öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp cümle* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

Tablo 38. Öğrencilerin *Muhtarlık* için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* milliyetlere göre farklılaşması

Tablo 39. Öğrencilerin *Muhtarlık* için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

Tablo 40. Öğrencilerin *İletişim Noktaları* için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* milliyetlere göre farklılaşması

Tablo 41. Öğrencilerin *İletişim Noktaları* için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

Tablo 42. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *Cinsiyet* yüzdesi

Tablo 43. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Cinsiyet* sayısal dağılımı

Tablo 44. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *Fakülte* yüzdesi

Tablo 45. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Fakülte* sayısal dağılımı

Tablo 46. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *Milliyet* yüzdesi

Tablo 45. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Milliyet* sayısal dağılımı

Tablo 46. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *Ne kadar süredir Türkiye’desiniz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 47. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Ne kadar süredir Türkiye’desiniz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Tablo 48. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *Ülke* yüzdesi

Tablo 49. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Ülke* sayısal dağılımı

Tablo 50. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye’den nasıl haberdar oldunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 51. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye’den nasıl haberdar oldunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Tablo 52. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçeyi seviyor musunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 53. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçeyi seviyor musunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Tablo 54. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Sizce Türkçe öğrenmek zor mu?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 55. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Sizce Türkçe öğrenmek zor mu?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Tablo 56. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye’de yaşamaktan mutlu musunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 57. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye’de yaşamaktan mutludur musunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Tablo 58. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye’ye ilk geldiğinizde en çok neye ihtiyacınız oldu?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 59. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye’ye ilk geldiğinizde en çok neye ihtiyacınız oldu?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Tablo 60. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçe de en çok zorlandığınız alan hangisidir?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 61. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçe de en çok zorlandığınız alan hangisidir?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Tablo 62. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Zorlandığınız bu dil becerisi alanını geliştirmek için neler yapıyorsunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 63. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Zorlandığınız bu dil becerisi alanını geliştirmek için neler yapıyorsunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Tablo 64. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçe öğrenme sürecinde size en çok hangisi yardımcı olmaktadır?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 65. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçe öğrenme sürecinde size en çok hangisi yardımcı olmaktadır?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

1. BÖLÜM

1.1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya yönelik problem durumu, amaç, önem ve tanımlar yer almaktadır.

1.1.1. Problem durumu

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında bireylerin birbirleri ile iletişim kurma ihtiyaçları her geçen gün artarak devam etmektedir. Dolayısıyla günümüzde teknolojik imkânların artması ile birlikte bireylerin iletişime girdikleri kişi sayısı ve sosyal yaşam alanı sayısı da artmıştır. Bu durumda toplumu oluşturan bireylerin yaşadıkları sosyal çevrede diğer kişiler ile etkili iletişim kurabilmelerine olanak sağlayacak dil becerilerine sahip olması gerekmektedir. Kişilerin çevresi ile etkili bir iletişim içinde olmaları için duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde aktarabilmeleri, okudukları ve dinlediklerini kolaylıkla anlayabilmeleri, konuşmalarının ve kaleme aldıkları yazıların başkaları tarafından anlaşılabilir olması gerekmektedir. Bunun yanında insanların daha geniş kitleler ile iletişim kurabilmeleri için sadece kendi dillerini bilmeleri yetmemektedir. Bireylerin anadilleri dışında yabancı dilleri de öğrenmesi, bütünselleşen dünyada diğer toplumlar ile iletişime geçebilmesi açısından çok önemlidir.

İnsanlar birçok sebepten dolayı yabancı dil öğrenmektedir. Barın (1992) bu sebepleri şu şekilde sıralamıştır: iyi bir eğitim almak, dil politikasındaki evrensellik, değişik kültürleri tanımak, göçler, turizm ve ticaret. Yukarıda belirtilen sebeplerden günümüzde en etkili olanı kuşkusuz dil politikasındaki evrensellik (lingua franca) yani ortak dil olarak da tanımlanabilecek durumdur. Günümüzde yaygın dil olarak İngilizce kabul edilmektedir. Bunun birçok sebebi vardır; ancak en önemli sebebi İngilizcenin anadili olarak konuşulduğu ülkelerin ekonomik ve sosyal gücüdür. Dünyaya hükmeden ülkenin dili de hâkim dil konumundadır. Bu ülkeler anadillerini

öğretme konusunda çok hassastırlar. Anadillerini yumuşak güç (soft power) olarak kabul etmektedirler. Hiçbir güç kullanmadan sadece dilleri ile birçok ülkede hâkim konuma gelmektedirler.

Batılı ülkelerin dillerini dünyaya yayma gayreti karşısında Türklerin Türk dilini başka milletlere öğretmesi hususuna Tunçel (2011) çalışmasının önsözünde şu şekilde değinmiştir; Türk dili yeryüzündeki en eski ve köklü dillerden birisidir. Tarihte pek çok medeniyet ve devlet kurmuş olan Türk milleti ne yazık ki kendi dilini yabancılara öğretme konusunda çok istekli davranmamıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin tarihi sürecine bakıldığında maalesef uzun yıllar boyunca Türkçeyi diğer toplumlara öğretmenin göz ardı edildiği görülmektedir. Yüzyıllar boyunca idare ettiği milletlerin dillerine müdahale etmemiştir; ancak onlara kendi dilini de zorla öğretmemiştir. Yalnızca Osmanlı İmparatorluğu bile Türk dilini tebaasında bulunan yabancı milletlere sistematikli bir şekilde öğretmiş olsaydı günümüz de komşumuz olan çoğu devlet, Afrika ülkelerinin birçoğu Türkçe konuşuyor olacaktı.

Türklerin 751 yılında Talas Irmağı kenarında Araplar ile ittifak kurarak Çinlilere karşı savaşmaları ve sonrasında İslam dinini kabul etmeleri Türkler ile Araplar arasındaki ilişkiye hız kazandırmıştır. Bu Türkler için yeni bir dönem anlamına gelmektedir. Hayatın her aşamasında Araplardan etkilenen Türkler zamanla Arap dilinden de etkilenmiş ve Türkçeye birçok Arapça kelime geçmiştir. İlerleyen dönemlerde özellikle Selçuklular döneminde Türkçe sadece halk tarafından konuşulan bir dil halini almıştır. Bu dönemde bilim dili Arapça, resmi dil ise Farsça olarak kabul edilmiştir. Türkçenin diğer diller karşısında kan kaybedişi karşısında Anadolu beylikleri döneminde Türkçenin varlığını devam ettirebilmesi için gerekli hassasiyet gösterilmiş ve bir çaba içinde olunmuştur. Bu durumu Özkan (2011) şu şekilde ifade etmektedir: Anadolu Beylikleri döneminde Türkçeye daha çok değer verildi; daha çok Türkçe eser meydana getirildi. Beylikler dönemi Türk dili yadigârlarının en zengin eserleri Osmanlı Beyliği devrinde ve Osmanlı topraklarında yazıldı. Sarı (2008) Karamanoğlu Mehmet Bey'in; *Bundan böyle divanda, dergâhta, bargâhta, çarşıda ve meydanda Türk dilinden başka dil konuşulmayacaktır* sözlerini bunun en önemli ispatı olarak göstermektedir.

Tarih boyunca Türkçenin köklerinin çok eskilere dayandığını ve asil bir dil olduğunu göstermek amacı ile birçok eser kaleme alınmıştır. Türk tarihine bakıldığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesini amaçlayan ilk eser Kaşgarlı Mahmud'un 1072 yılında Karahanlı Türkçesi ile kaleme aldığı Divan-ı Lûgat-it-Türk'tür. Bu eser, Araplara Türkçenin en az kendi dilleri kadar etkin ve üstün bir dil olduğunu göstermek için yazılan sözlük niteliği taşıyan bir yapıttır. Divan her bakımdan Türk tarihine ışık tutmaktadır. Bu açıdan eşsiz bir eserdir. Bozkurt (2005) Kaşgarlı Mahmud'un eserini Bağdat Halifesine sunarken *Tanrı yeryüzündeki erki Türklere vermiştir; bunların dilini öğrenmekte yarar vardır. Bu kitabı Araplara Türkçe öğretmek üzere yazdım, buyurun...* dediğini belirtmiştir. Bu ifadelerden Kaşgarlı'nın yaşadığı dönemde etkin bir dil olarak Türkçenin kabul gördüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca Çifçi ve Yıldırım (2012) bu durumu şu şekilde özetlemektedir; 11. yüzyılda Türk - Arap ilişkileri, geçmiş zamanların çatışmalı atmosferinden oldukça uzaktır. Kaşgarlı'nın eserini sunduğu Arap coğrafyasında askerlik başta olmak üzere Türkler önemli alanlarda ön plana çıkmışlardır. Divanü Lûgati't-Türk'ün mütercimi Besim Atalay'a göre Bağdat'taki halife sarayı da hemen hemen Türkler tarafından idare edilmektedir:

“Bağdat'taki Arap makamları, Bağdat'taki halife sarayı Türklerin nüfuzları altına girmişti. Yıkılmak üzere bulunan halifeliği Türkler tutuyor, halifeleri kendi dilekleri uğrunda kukla gibi kullanıyorlardı. Bundan başka bütün siyasal işler hep Türklerin elinde idi. Vilayetlere ancak Türk olan valiler gönderilebiliyordu; böylelikle Türklere yanaşmak, Türklerle iyi geçinmek isteyenlerin Türkçe öğrenmeleri bir ihtiyaç halini almıştı.” (Atalay, 1985,s.12).

“Gelişmiş tüm ülkelerin çeşitli gerekçelerle kendi dillerini yabancılara öğretmek için yoğun bir çaba ve kaynak harcadığı bilinmektedir. Özellikle gelişmiş ülkelerin dil öğretimi bakımından çok çeşitli yaklaşım ve yöntemler geliştirdiği, bu ülkelerde öğretim konusunda çeşitli araştırmaların yapıldığı, farklı disiplinlerin bulgularından yararlandığı ve yabancılara kendi dillerini öğretme konusunda da oldukça ileriye gidildiği bilinen bir gerçektir” (Varışoğlu, 2013, s.97).

Tosun (2005) bir devletin dilini yabancı dil olarak öğretmesinin ne denli önemli bir husus olduğunu ve önemle üzerinde çalışılması gereken bir konu

olduğunu vurgularken şu ifadeleri kullanmaktadır: Bir ulusun dilinin yabancı dil olarak öğretilmesi, her şeyden önce devletin sahip çıkıp yönlendireceği, politikalarını saptayacağı, öğretilecek kurumları, uygulanacak programı, hangi nitelikte olan elemanların çalıştırılacağını, araç-gereç yönünden nelere gereksinim duyulacağını ve bunların nasıl sağlanacağını önceden bilmek ve tüm hazırlıkları yaparak işe girişmek çok ciddi, titiz ve süreklilik isteyen bir iştir.

“Bugünün dünyasında yaşamın her alanında olduğu gibi eğitimde, de hızlı bir değişim ve dönüşüm görülmektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak insanlar kendilerini küresel bir etkileşim çemberinin içinde bulmaktadırlar. Bu durum bir yabancı dil öğrenme ihtiyacını doğurmaktadır. Bu küresel etkileşim içerisinde etkin olan ulusların dilleri de doğal olarak önem kazanmaktadır. Bu bağlamda Türkiye ve Türkçenin öneminin artması Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin önemini ortaya çıkartmaktadır” (Göçer ve Moğul, 2011, s.798).

Son yıllarda Türkçeye olan ilgi giderek artmaktadır. Özellikle ülkemize yükseköğrenim için gelen öğrencilerin sayısı her geçen yıl artmaktadır. Sadece Uşak Üniversitesi özelinden ele alınacak olursak, Yüksek Öğretim Kurumu'nun 2017-2018 dönem için belirlemiş olduğu lisans kontenjanlarının 1672, ön lisans kontenjanlarının da 1092 olduğunu görülmektedir. Şehre gelecek olan bu öğrenciler Uşak Üniversitesi bünyesinde bulunan TÖMER (Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi) de Türkçe dersleri alacaklardır.

Bu konuda ayrıntılı bilgi verilecek olursa şunlar söylenebilir: Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) açma öncülüğünü Ankara Üniversitesi 1984 yılında gerçekleştirmiştir. Zamanla diğer üniversitelerde ve çeşitli kurumlarda da TÖMER'ler, Dil Merkezleri (DİLMER) ve dil okulları açılmaya başlanmıştır. Yüce (2005) yabancı öğrencilerin Türk insanı ve Türk kültürü ile ilgili ilk izlenimlerini başta TÖMER'ler olmak üzere bu merkezlerden edindiğine, yabancı öğrencilerde doğru ve ön yargısız olarak Türkiye imajının buralarda kazandırıldığına dikkat çekmektedir.

TÖMER'ler dışında Türkiye'de Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesini ve öğretilmesini popüler hâle getiren başka kurumlar/ merkezler/ birimler de

bulunmaktadır. Bunların başında şunlar gelmektedir: Ahmet Yesevi Üniversitesi Hazırlık, Dil Öğretim Merkezi Türk Dili Bölümü, Atatürk Üniversitesi Dil Öğretim Merkezi (DİLMER), Boğaziçi Üniversitesi Dil Merkezi, Dicle Üniversitesi Yabancı Diller Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEDAM), Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türkçe Öğretimi Birimi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Uzaktan Türkçe Öğretim Programı; Hacettepe Üniversitesi Dil Öğretimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜDİL), İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Birimi, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Lisan Okulu Türkçe Bölümü, Süleyman Demirel Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Trakya Üniversitesi Dil Eğitimi ve Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Yunus Emre Vakfı (Alyılmaz, 2010, s.729-730).

Yurtdışında etkin bir şekilde Türkçe öğretimine devam eden Yunus Emre Vakfının 2018 verilerine göre toplam 39 farklı ülkede toplam 46 dil merkezinde Türk dili ve kültürü öğrettiği görülmektedir. (www.yee.org.tr, 2018)

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, gelişmiş ülkelerin dilleri ile kıyaslandığında istenilen seviyede olmadığını görülmektedir. Ancak son yıllarda akademik çevreler tarafından üzerinde yoğun olarak çalışılan bir alan haline gelmiştir. Bunda ülkemize özellikle yükseköğrenim amacı ile gelen yabancı uyruklu öğrencilerin sayılarının her geçen yıl artması etkili olmuştur. Bu artış Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili henüz bir lisans programı mevcut değildir. Ancak bazı üniversitelerin bünyesinde lisansüstü ve doktora eğitimi programları vardır. Bu üniversiteler şu şekilde sıralanabilir: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde ‘Yabancı Dil Olarak Türkçe Bilim Dalı’, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde, ‘Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans ve Doktora Programı’, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bünyesinde ‘Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı’, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ‘Yabancı Dil Öğretimi Yüksek Lisans ve Doktora Programı’, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim

Bilimleri Enstitüsü ‘Yabancılara Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı’, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ‘Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı’, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ‘Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans ve Doktora Programı’, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ‘Yabancılara Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı’, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ‘Yabancı Dil olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı’.

Bu alanda hazırlanan kitap ve dokümanların birbirine çok benzemesi, özgün kaynak kitapların azlığı ve bu disiplinde yeterince uzman kadronun olmayışı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde problem olarak kabul edilmektedir. Ayrıca üniversitelerde bulunan Türkçe öğretmenliği lisans programlarında okuyan Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçeyi anadili olarak öğretim alanlarında eğitim alıyor olmaları Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ilköğretim ve ortaöğretimde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi öğrenmelerinde problem teşkil etmektedir. Çünkü bir dili anadili olarak öğretim ile aynı dili yabancı dil olarak öğretim açısından bakıldığında yöntem, teknik, materyal, sınıf düzeni vb. gibi birçok konuda farklılıklar vardır. Bu sebeple, mevcut olan Türkçenin yabancı dil olarak öğretim yüksek lisans ve doktora programlarının sayısının artmasının yanında ivedi bir şekilde üniversitelerimizin eğitim fakülteleri bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretim lisans programlarının da açılması gerekmektedir.

1.1.2. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel düzeydeki öğrencilerin günlük yaşam alanlarında hangi kelime ve kavramları bilmesi gerektiğinin tespiti amaçlanmıştır. Bu çalışma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

- Temel düzeydeki öğrencilerin **üniversite kütüphanesinde** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?

- Temel düzeydeki öğrencilerin **üniversite yemekhanesinde** ve **üniversite kantininde** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **öğrenci işlerinde** ve **dersliklerdeki** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **otogar, toplu ulaşım, tren garı** ve **havaalanında** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **bankada** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **postanede** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **hastane** ve **sağlık ocağında** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **pastane** ve **kafeteryada** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **eczanede** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **yurt, apart otel, apartman dairesinde** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **emniyet ve polis karakolunda** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **nüfus müdürlüğünde** hangi kelime ve kelime gruplarını bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **muhtarlıkta** hangi kelime ve kelimeleri bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **iletişim noktalarında (Gsm şirketleri ve İnternet)** hangi kelime ve kelimeleri bilmeleri gereklidir?
- Temel düzeydeki öğrencilerin **kitapçı ve fotokopi merkezinde** hangi kelime ve kelimeleri bilmeleri gereklidir?

1.1.3. Araştırmanın önemi

Birkan (2002) günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve dil öğretiminin önemini vurgular iken şu ifadeleri kullanmaktadır: Zengin bir kültür

birikimine sahip olan Türkçeye olan talep çeşitli sosyal ve siyasal gelişmelere bağlı olarak artmaktadır. Bu taleplerin karşılanmasına bağlı olarak modern eğitim ve öğretim metotları ışığında dil öğretim kitapları hazırlanması bir zaruret haline gelmiştir. Türk diline olan ilgi ve Türkçeyi öğrenen birey sayısının artmasında ülkemizde bulunan yükseköğretim kurumlarının sayılarının ve eğitim kalitelerinin artması etkili olmuştur. Son yıllarda yurt dışından ülkemize üniversite eğitimi almak için gelen öğrenci sayısı artmıştır ve artarak devam etmektedir. Ayrıca ülkemizin bulunduğu coğrafi konumdan dolayı çevresinde bulunan ülkelerdeki siyasi, ekonomik ve toplumsal sorunlar, savaşlar o ülkelerde yaşayan insanları güvenli liman olan ülkemize göç etmeye itmiştir. Ülkemize gelen yabancı sayısının artması bu alanda birçok ihtiyacı da beraberinde getirmiştir.

Her ne kadar son yıllarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusu birçok kişi ve kurum tarafından çalışılmış ve çalışıyor olsa bile halen bu alanda ciddi eksiklik ve problemlerin olduğu aşikârdır. Hâlihazırda sistemli, tüm ülkede uygulanan, yıllarca uygulanarak eksiklikleri giderilmiş bir Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı mevcut değildir. Bunun yanında bu alanda, yetişmiş uzman eksikliği, doküman azlığı, resimli sözlüklerin olmaması, ortak bir yabancılara Türkçe öğretim setinin olmaması vb. birçok eksiklik var olduğu görülmektedir. Ayrıca Kara (2011) yaptığı çalışmada bu eksiklikleri şu şekilde tespit etmiştir: yabancılar için hazırlanmış telaffuz eğitimine yönelik materyaller, sıklık sözlükleri, seviyeli hikâye kitapları seti, kelime öğretimi seti, işitsel-görsel ders materyalleri, belli dönemlerde dil öğretmek için hazırlanmış paket programlar vb. ders araç ve gereçlerin olmadığı görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda birçok kitap bulunmasına rağmen hâlihazırda belli bir programa göre hazırlanmış ders kitapları bulunmadığı görülmektedir. Ankara TÖMER, ders kitaplarını Avrupa Ortak Dil Kriterlerine göre yenilemiş de bu kitaplarda yine de konu sıralaması gibi eksiklikler vardır.

Yabancı dil olarak Türk dilinin öğretiminde çeşitli problemler ile karşı karşıya kalınmaktadır. Bu problemler; Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkili bir devlet politikasının olmayışı, müfredat sorunu, bu alanda yetişmiş uzman sorunu, materyal ve kaynak yetersizliği, öğrenme ortamlarında görülen eksiklikler, öğrenenlerden kaynaklanan problemler, öğrenilmek istenen dilden kaynaklanan sorunlar, anadilin yapısından ve alfabeden kaynaklanan problemler şeklinde

listelenebilir. (Açık, 2008; Alyılmaz, 2010; Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012; Karababa, 2009; Subaşı, 2010; Yıldız, 2012).

Tunçel (2011) etkin ders kitapları, materyaller ve bu alan için gerekli olan dil öğretim programının hazırlanabilmesi için Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına yönelik bilimsel çalışmaların sayısının artması gerektiğinden bahsetmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda geçmişten günümüze birçok eser verilmiştir. Ancak bu eserler, değişen talepleri karşılamakta yetersiz kalabilmektedir. Nitelikli eser, materyal vb. doküman oluşturmak için yapılan çalışmaların dikkate alınması gerekir (Göçer, Tabak ve Coşkun, 2012, s.75).

Bu bağlamda araştırmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin sosyal yaşam alanlarında karşılaştıkları temel seviyedeki hangi kelime ve kavramları bilmeleri gerektiği hususunda tespit çalışmaları amaçlanmıştır. Ülkemize gelen yabancı bireylerin özellikle ilk aşamada hayatın içinde günlük yaşamlarındaki ihtiyaçlarını giderebilmeleri için temel seviyede Türkçe kelimeler bilmeleri gerekmektedir. Bu tespit çalışmaları ve ortaya çıkan kelime listeleri, Türkçeyi temel seviyede bilen veya yeni öğrenmeye başlayan bireylerin yaşam alanlarında ihtiyaçlarını kolaylıkla giderebilmelerine yardımcı olacağı öngörülmüştür. Bu bağlamda temel seviye için yapılacak olan bu kelime tespit çalışması Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1.4. Tanımlar

1.1.4.1. Kelime Serveti

Korkmaz (2003) kelime servetini tanımlar iken şu ifadeleri kullanmıştır: yaşayan veya yaşamayan bir dilde var olan ve kişiler tarafından kullanılan veya kullanılmayan tüm sözcüklerdir. Dildeki anlamlı veya görevli en küçük birlikler kelimelerdir. Kelimelerin belirli ölçüler içinde birleşmesinden yine anlamlı ya da görevli kelime grupları ve cümleler ortaya çıkar. Cümlelerin birleşmesinden de söz ve dil oluşur. Karaağaç (2013) eserinde kelime hazinesini bir dilin bütün sözleri; bir

kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan sözler toplamı olarak tanımlamıştır.

1.1.4.2. Genel sözlük

Çalışma grubunda bulunan öğrencilerin, kelime tespiti amacı ile yapılan anketlerde yer alan toplam 22 sosyal yaşam alanı (postane, eczane, hastane, sağlık ocağı, pastane ve kafeterya, nüfus müdürlüğü, muhtarlık, emniyet müdürlüğü, polis karakolu, üniversite yemekhanesi ve kantini, üniversite kütüphanesi, otogar, tren garı, toplu ulaşım, havaalanı, yurt, apart otel, apartman dairesi, iletişim noktaları, öğrenci işleri ve derslikler, banka, fotokopi merkezi ve kitapçı) için yazdıkları tüm kelimelerin yer aldığı sözlüğe denir.

1.1.4.3. Tür sözlük

Belirlenen 22 sosyal yaşam alanında (postane, eczane, hastane, sağlık ocağı, pastane ve kafeterya, nüfus müdürlüğü, muhtarlık, emniyet müdürlüğü, polis karakolu, üniversite yemekhanesi ve kantini, üniversite kütüphanesi, otogar, tren garı, toplu ulaşım, havaalanı, yurt, apart otel, apartman dairesi, iletişim noktaları, öğrenci işleri ve derslikler, banka, fotokopi merkezi ve kitapçı) öğrencilerin yazdıkları kelimelerin türlerine göre oluşturulan sözlüktür.

1.1.4.4. Sıklık sözlük

Belirlenen 22 sosyal yaşam alanında (postane, eczane, hastane, sağlık ocağı, pastane ve kafeterya, nüfus müdürlüğü, muhtarlık, emniyet müdürlüğü, polis karakolu, üniversite yemekhanesi ve kantini, üniversite kütüphanesi, otogar, tren garı, toplu ulaşım, havaalanı, yurt, apart otel, apartman dairesi, iletişim noktaları, öğrenci işleri ve derslikler, banka, fotokopi merkezi ve kitapçı) öğrencilerin yazdıkları kelimelerin sıklık değerleri ile gösterildiği sözlüktür.

2. BÖLÜM

Bu bölümde kelime, kelime çeşitleri, Avrupa dilleri ortak çerçeve programı ve dil düzeyleri, yabancı dil öğretiminde kelime bilgisi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kelime bilgisi, Türkçe dil becerilerinde kelime bilgisinin önemi ile ilgili literatür taraması yapılmış ve ilgili araştırmalar incelenmiştir. Kavramsal çerçevede kelime, kelime türleri, kelime bilgisi, yabancı dil öğretimi ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kavramlarına ve bu kavramlar arasındaki ilişkilere açıklık getirilmeye çalışılmıştır. İlgili araştırmalar bölümünde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kelime tespiti ve dil düzeylerine yönelik hedef kelime belirleme çalışmaları ve sonuçları incelenmiştir.

2.1. Kavramsal çerçeve

2.1.1. Kelime Nedir?

Yeryüzünde iletişim aracı olarak kullanılan dillerin bünyesinde birçok kelime vardır. Kelime, var olan somut ve soyut her şeyin dilde var olan karşılığıdır. Kelime bir dilin en temel yapı taşıdır. Kelime olmadan bir dilin oluşabilmesi düşünülemez. Kelimelerin varlığı ve kelimelerin bireyler tarafından bilinmesi, bireylerin çevrelerini anlaması ve anlamlandırması açısından hayati önem taşımaktadır. Ayrıca kelime, kendimizi doğru ve etkili bir şekilde karşımızdaki kişilere ifade etmede çok önemli rol oynar. Kelime edinimi bilinçli ve bilinçdışı olarak sürekli devam eder. İstemli bir şekilde öğrendiğimiz kelimeler olduğu gibi gün içinde istemsizce kelime dağarcığımıza eklediğimiz birçok kelime de vardır.

Bir dil için önemi yadsınamaz olan kelime için birçok tanımlama yapılmıştır. Vygotsky kelimeyi tanımlarken “ Kelime insan bilincinin bir evrenidir ” ifadesini kullanır (Thornbury, 2011,s.1). Vygotsky'nin tanımından da anlaşılacağı üzere kelime hazinesi kişinin bilincini yansıtır. Kişinin bilinci kelime bilgisini doğrudan etkileyen bir unsurdur. Bireyin bilincinde yatan ilgi duyduğu alanlarda bulunan

kelimeleri bilir ve bu alanlardaki yeni kelimeleri de öğrenmek ister. TDK güncel Türkçe sözlüğünde kelimenin tanımı şu şekilde yapılır: “Anlamlı ses veya ses birliği, söz, sözcük ”. Tanımdan da anlaşıldığı gibi herhangi bir ses hareketinin kelime olarak kabul edebilmesi için birkaç özelliğe sahip olması gerekmektedir. Bu özellikler bütünlük, anlamlılıktır. Kelime içinde en az bir bağımsız birim bulunan yalın veya karmaşık, sözlükte madde başı olabilecek birimdir (Akerson, 1991, s.58). Kelimenin bir başka tanımı ise şöyledir: “Kelime, anlamı ya da cümlede bir dil bilgisi görevi bulunan bir ya da birkaç heceli ses işaretidir.” (Ediskun, 2010, s.87). Korkmaz (2007) kelimeyi “bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan, aynı dili konuşan kişiler arasında zihinde tek başına kullanıldığında somut veya soyut bir kavrama karşılık olan yahut da somut veya soyut kavramlar arasında geçici ilişkiler kurmaya yarayan dil birimi ” olarak tanımlamıştır. Akerson (1991) bir anlam barındıran kelimeleri bağımsız birimler, ancak yalnız olarak hiçbir anlamı olmayan kelimeleri ise dilbilgisel birimler olarak görür. Bu açıdan bakıldığında var olan kelimelerin çoğu bağımsız birimlerdir ve kendi başlarına çoğunun bir anlamı vardır. Yine diğer bir başka tanımda ise şu ifadeler kullanılmıştır; Kelime konuşma ve yazma yoluyla belirli bir kavramı aktarabilen, dilin en anlamlı ögesidir (Carter, 1998, s.5). Özkırımlı, (2002) kelimeyi şu şekilde tanımlar; bir veya birden çok heceden oluşan, tek başına kullanıldığında zihinde belirli bir kavramı somut olarak karşılayan ya da bir düşünceyi, bir duyguyu, bir eylemi soyut olarak dile getiren ve somutla soyut kavramlar arasında ilişki kuran ses dizisidir. Kantemir (1997) kelimeyi “anlam taşıyan ve cümlenin kurulmasında etken rol oynayan ses ya da sesler topluluğu” şeklinde tanımlamıştır. Karatay (2007) kelimeyi, tecrübelerimizin hafızada depolanmış hali olarak tanımlar. Bu depolanan tecrübelerin kendi düşünce ve hareketlerimizin sonucu oluştuğunu ifade etmektedir.

Kelimenin birçok tanımı daha yazılabilir ancak bu tanımların birçoğu genel olarak benzerlik içermektedirler. Yukarıda paylaşılan tanımlardan hareketle kelime ile alakalı şu maddeler listelenebilir:

- Kelimeler bir ya da birden fazla ses unsurundan oluşur.
- Birçok kelime birden fazla anlama sahiptir.
- Kelimeler cümle oluşturmayı sağlar.

- Bazı kelimeler tek başına anlamlı olabildiği gibi başka kelimeler ile anlamlı hale gelen kelimeler de mevcuttur.
- Bireylerin kullandığı kelimeler kişilerin bilinçlerini de yansıtır.

2.1.2. Kelime Çeşitleri

Her dil kelimelerden meydana gelir. Thornbury (2002) dilleri kelimelerin oluşturduğu ve her bir dilde sözcük ve anlam öğreniminin kesintisiz yenilenerek devam ettiğini ifade eder.

Kelime çeşitlerinin tanımlanması ve sınıflandırılması Türk dil bilgisinin tartışılan konularından bir tanesidir. Delice (2012) bu konunun geleneksel dil bilgisinde iki farklı yaklaşımla incelendiğini ifade etmektedir. Bunlardan birinci yaklaşım, Aristo'nun sözcük türleri hakkındaki '*ad (onoma)*', '*eylem (rhéma)*', '*edat (syndesmoi)*' saptamalarını temel alan yaklaşımdır ki bu yaklaşıma göre, sözcükler önce '*isim*', '*fiiil*' ve '*edat*' olmak üzere üç ayrı kategori olarak ele alınır; sonrasında da '*isim*' kendi içinde ('*isim*', '*zamir*', '*sıfat*' ve '*zarf*'); '*edat*'lar kendi içinde ('*çekim edatı*', '*bağlama edatı*' ve '*ünlem edatı*') olmak üzere çeşitlendirilerek '*isim (ad)*', '*zamir (adıl)*', '*sıfat (önad)*', '*zarf (belirteç)*', '*bağlama edatı (bağlaç)*', '*çekim edatı (ilgeç)*', '*ünlem edatı (ünlem)*' ve '*fiiil (eylem)*' olmak üzere sekiz ayrı grup hâlinde ele alınır.

İkinci farklı yaklaşım ise doğrudan '*ad*', '*sıfat*', '*zamir*', '*zarf*', '*takı*', '*bağlam*', '*ünlem*' ve '*fiiil*' şeklinde veya kısmen değişik terimler ile '*ad*', '*sıfat*', '*belirteç*', '*adıl*', '*ilgeç*', '*bağlaç*', '*ünlem*', ve '*eylem*' şeklinde olmak üzere doğrudan sekize ayrılarak incelenmesi şeklindedir.

Bu bağlamda Türkçede kelimeleri anlamlarına veya görevlerine göre üç ana grupta toplamak mümkündür. Kelime çeşitleri alt gruplar ile birlikte toplam sekiz bölümden oluşmaktadır. Kelime türleri tek başlarına bir anlam içermezler. Ancak bir cümlenin içinde kullanıldıklarında bir anlama bürünürler. Bu açıdan bakıldığında kelime türleri bağımlı dil öğeleridir. Bu ana ve alt gruplar aşağıdaki gibi sıralanabilir.

1. İsimler

- İsim (Ad)
- Sıfat (Önad)
- Zamir (Adıl)
- Zarf (Belirteç)

2. Fiil (Eylem)

3. Edat

- Çekim edatı (ilgeç)
- Bağlama edatı (Bağlaç)
- Ünlem edatı (Ünlem)

2.1.2.1. İsimler

İsim (Ad):

İsmin birden fazla tanımı vardır. Ergin (1993), adları “Canlı, cansız bütün varlıkları ve mefhumları tek tek veya cins cins karşılayan; varlıkların ve mefhumların adları olan kelimelerdir.” şeklinde tanımlamıştır. Bir başka tanımda ise Atabay, Kutluk ve Özel (1983) ismi tanımlarken “Evrendeki bütün canlı ve cansız varlıkları, duygu ve düşünceleri, durumları, bütün bunların birbirleriyle olan ilgilerini karşılayan sözcüklerdir: kuş, ağaç, yastık, kap, us, ağlama, düşünüş, yargı, sakınca gibi.” ifadeleri kullanmışlardır.

Sıfat (Önad):

Sıfatlar kendilerinden önce gelen isimleri niteleme görevi olan kelimelerdir. Sıfatlar vasıf ve belirtme isimleridir. Nesnelere çeşit çeşit vasıfları, çeşit çeşit belirtileri vardır. İşte sıfatlar bu vasıfların ve belirtilerin isimleridir. Demek ki sıfatlar nesnelere vasıflandırma ve belirtme suretiyle karşılayan kelimelerdir.” (Ergin, 2002, s.244). Hatiboğlu (1972) sıfatı bir adı niteleyen veya belirten sözcük olarak tanımlamaktadır.

Zamir (Adıl):

Zamir, kişilerin ve canlı cansız ad grubundaki varlıkların yerini tutma, onları işaret veya soru yolları ile temsil etme görevi yüklenmiş olan ad soylu kelime türüdür (Korkmaz, 2007, s.296). Bir kişi ve nesne kavramı taşıyarak adın yerini tutan sözcüklerdir. Zamirler her halleriyle adlara benzerler. Onlar gibi çoklulaşırlar, isim çekimine uğrarlar ve ad takımlarına girerler (Banguoğlu,1995,s.309).

Zarf (Belirteç):

TDK zarfı bir fiilin, bir sıfatın veya bir zarfın anlamını zaman, yer, ölçü, nitelik, soru kavramları bakımından etkileyen kelime, belirteç olarak tanımlar. Ayrıca Gencan (2001) zarfları sıfatların, eylemlerin ve görevce kendine benzeyen sözcüklerin anlamlarını belirten ya da kısıp sınırlayan sözcükler şeklinde tanımlamaktadır.

2.1.2.2. Fiiller

Fiil:

Fiiller, devinme oluş, kılınış, durum gösteren öğelerdir (Yılmaz, 2008, s.226). Yine TDK fiili tanımlarken olumlu veya olumsuz olarak çekimli durumda zaman

kavramı taşıyan veya zaman kavramı ile birlikte şahıs kavramı veren kelime olarak adlandırmaktadır.

2.1.2.3. Edatlar

Edat:

Ergin (1993) Edatı manaları olmayan, sadece gramer vazifeleri bulunan kelimeler olarak tanımlamıştır ve tek başlarına manalarının olmadığını belirtmiştir.

Bağlama Edatları:

Ergin (1993) Bağlama Edatları'nı kelimedeki küçük dil birliklerini, kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri şekil veya mana bakımından birbirine bağlayan, onlar arasında bir irtibat kuran edatlar şeklinde tanımlamıştır.

Ünlem Edatları:

Hatipoğlu (1972) Ünlem Edatları'nı bir duyguyu, bir düşüncüyü anlatan ya da bir doğa sesini yansıtan sözcük olarak tanımlar.

2.1.3. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı ve Dil Düzeyleri

Türkiye, içeriğinde Avrupa genelinde uygulanmakta olan ortak eğitim programlarının yer aldığı Sokrates Projesine 24 Ocak 2000 tarihinde dâhil olmuştur. Avrupa ülkelerinde uygulanmakta olan yabancı dil öğretim programları ülkemizde de uygulanmaktadır. Yurt içinde ve yurtdışında bulunan TÖMER'lerde yapılan Türkçe eğitim ve öğretim, Avrupa Ortak Çerçeve metni doğrultusunda hazırlanmaktadır. Bunun yanında ölçme ve değerlendirme uygulamaları hazırlanırken Avrupa Dilleri Ortak Çerçevesi Programı yol gösterici niteliktedir.

Dil öğretimi konusunda geleneksel yöntemlerin terk edildiği, her geçen gün yeni metotların uygulanmaya başlandığı günümüzde ülkemizde bulunan eğitimcilerin yabancı dil öğretiminde yöntem ve teknik açısından birçok yenilik sunan bu çerçeve programına uymaması ve dil öğretiminde diğer Avrupa ülkelerinin uyguladıkları yol ve yöntemleri göz ardı etmesi düşünülemez. Polat (2001) Türkiye'nin Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programın' da yer alan ilkeleri benimsemeyen bir program ortaya koymasının faydasız olacağını ve bu programın önemine değinirken *Avrupa Birliği'nin yabancı dil öğretimiyle doğrudan ilgili olan yönelimleri ve bu bağlamda öngördüğü eğitsel çerçeveyi tartışmadan ülkemizdeki yabancı dil eğitimine yönelik öneriler geliştirmemiz artık olanaklı değildir* ifadelerini belirtmektedir.

Arslan ve Coşkun (2012) ADOÇP'nin nihai hedefini şu şekilde açıklamaktadırlar; ADOÇP eğitim yöneticilerine, ders tasarımcılarına, öğretmenlere, eğitici öğretmenlere, sınav kurullarına vb. birimlere çalışmalarını düzenleyip eşgüdümlü hale getirerek ve sorumlusu oldukları öğrenenlerin gerçek ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayarak mevcut uygulamalarını yansıtabilecekleri ortak bir zemin sağlamaya hedeflediği düşünülebilir.

Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni, sınıflama ve ölçütler aracılığıyla dil becerilerini okuma, dinleme, yazma, sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma gibi düzlemlere ayırmakla dil kullanımının karmaşıklığını dil öğrenimi açısından sadeleştirmeyi, dil beceri derecelerini de A, B ve C olmak üzere Temel, Bağımsız ve Yetkin kullanıcı olarak üç aşamaya ayırmakla da dil kullanımında standart ölçme ve sertifikalandırmalarda ortaklık sağlamayı hedeflemektedir (İşisağ, 2008, s.106; Uzun, 2005, s. 317).

ADOÇP, dil düzeylerini A, B, C şeklinde üç ana bölüme ve her bölümde de kendi içinde alt bölümlere ayırmıştır. Bu alt bölümler A1–A2: temel seviye, B1-B2: orta seviye, C1-C2: ileri seviyedir. A1 seviyesi için başlangıç düzeyi, A2 seviyesi için temel düzey denilebilir. Ortaya konan bu dil düzeyleri çerçevesi sayesinde yabancı dil öğrenen birey dil becerileri ve dil seviyesi açısından kendisini hangi basamakta olduğunu rahatlıkla görebilecektir. Bu anlamda kendisine dil hedefleri koyabilecektir.

Mevcut dil düzeyleri baz alınarak öğretim yapan kurumlar ve bu kurumlarda görevli öğreticilerin dikkat etmesi gereken önemli bir husus, bu dil düzeyleri arasında

geçiş hızının ve gereksinimlerinin aynı olmaması olarak belirtilebilir. A1 seviyesinden A2 seviyesine geçiş zamanı ve yeterlilikler ile A2 seviyesinden B1 seviyesine geçişler aynı sürede olmayabilir. Yine B1 seviyesinden B2' ye geçişin süresi ve yeterliliği B2 den C1' e geçiş ile aynı olmadığı gibi. Bu noktada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılacak olan müfredat, ders programları, ders kitapları ve materyalleri hazırlarken hedef kitlenin Türkiye'ye gelmeden önceki sosyal yaşamı, ekonomik seviyesi, eğitim düzeyi, ana dilin hedef dille uyumu ve uyumsuzluğu vb. gibi birçok değişken dikkate alınmalıdır.

Tablo 1'de, birçok Avrupa ülkesi tarafından yabancı dil öğretiminde ve program hazırlanmasında temel olarak kabul edilen "Küresel Ölçek" (Global Scale) görülmektedir.

Tablo 1: Dil düzeyleri

İleri Düzey Kullanıcı	C2	Okuduğu ve duyduğu hemen hemen her şeyi kolayca anlayabilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri tutarlı bir biçimde özetleyerek yeniden oluşturabilir. Kendini son derece akıcı ve kesin olarak ifade edebilir ve karmaşık konularla bağlantılı ince ayrıntıları fark edebilir.
	C1	Uzun ve karmaşık metinleri anlayabilir ve örtük anlamları kavrayabilir. Kendini sözcüklerini çok fazla aramadan doğal ve akıcı bir biçimde ifade edebilir. Sosyal, akademik ve mesleki amaçlar için esnek ve etkili bir dil kullanabilir. Karmaşık konularda iyi yapılandırılmış, anlaşılır, ayrıntılı metinler üretebilir.
Ara Düzey Kullanıcı	B2	Kendi uzmanlık alanındaki teknik tartışmalar dâhil somut ve soyut konulardaki karmaşık metinlerin ana fikrini anlayabilir. Her iki taraf için de zorlanmadan ana dil konuşucusuyla akıcı bir ölçüde ve rahatlıkla iletişim kurar. Geniş bir konuda açık ve detaylı bir metin üretebilir, güncel bir konuya ilişkin görüş bildirebilir ve çeşitli olasılıkların olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkındaki görüşlerini açıklayabilir.
	B1	Açık ve standart bir dil kullanıldığında iş, okul, eğlence, vb. gibi bildik şeyler hakkındaki ana konuları anlayabilir. Dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek sorunların üstesinden gelebilir. Bildik ya da ilgi alanına giren konularla bağlantılı metin üretebilir. Tecrübelerini, olayları, hayallerini, umutlarını ve hedeflerini anlatabilir, görüşlerinin ve planlarının sebeplerini kısaca açıklayabilir.
Temel Düzey Kullanıcı	A2	Sık kullanılan ifadeleri ve kendini ilgilendiren yakın konularla ilgili (en temel kişisel ve ailevi bilgiler, alış veriş, yakın çevre, iş) cümleleri anlayabilir. Bilinen ve rutin konularda basit ve doğrudan bilgi alış verişini gerektiren iletişim kurabilir. Kendi geçmişini, yakın çevresini ve acil ihtiyaçlarını basit ifadelerle tanımlayabilir.
	A1	Bilinen günlük ifadeleri ve somut ihtiyaçları karşılamaya yönelik çok temel kalıpları anlayabilir ve kullanabilir. Kendini veya başkasını tanıtabilir ve kişisel detaylar, yaşadığı yer, sahip olduğu şeyler vb. konular hakkında sorular sorabilir ve cevaplayabilir. Kendisiyle konuşan kişi yavaş, anlaşılır ve kendisine yardımcı olacak biçimde konuşuyorsa basit bir şekilde iletişim kurabilir.

(CEF, 2001, s. 24).

Her bir düzey kendisinden sonra gelen dil düzeyine temel oluşturmaktadır. Dil öğrenimi sarmal bir sistemde devam ettiği için bu dil seviyelerinin öğreticiler tarafından çok iyi bilinmesi gerekmektedir. Oluşturulan müfredat ve materyaller bu

dil düzeylerine göre hazırlanmalıdır. Aksi takdirde dil öğrenimi başarısız olacaktır. Çünkü yabancı dil öğrenen bireylere en temel seviyeden kelime ve beceriler edindirilmelidir ki öğrenenler bir sonraki seviyeye hazır hale gelsin ve öğrenme motivasyonları diri olsun.

Demirel (2004) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde program ve materyal geliştirirken ilk olarak göz önünde bulundurulması gereken hususun gereksinimler olduğunu ifade eder. Bu ihtiyaçların belirlenmesi aşamasında ortak bir yol izlemek pek mümkün gözükmemektedir. Bu noktada yabancı dil öğretiminde temel alınacak ölçütün evrensel bir ölçüt kabul edilen ADOÇP ve dil düzeyleridir.

Barın (2003) yabancı dil öğretiminde hedef kitlenin ihtiyaçların çok iyi belirlenmesi ve o ihtiyaç duyulan seviyeye uygun ders kitapları ve materyallerin hazırlanmasının öneminden bahsederken “Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde, hedef kitleye temel düzeyde kaç kelime verilebilir ya da verilmelidir? Bunları belirlerken ölçütlerimiz ne veya neler olmalıdır? Bütün bu soruların cevapsız kalmaması ve temel söz varlığının belirlenmesine yönelik çalışmaların, dil öğretiminde bir işlevinin olabilmesi için öncelikle Türkçenin hedef kitleye ne derece öğretileneğinin iyi belirlenmesi gerekir. Bu belirlemeler için de ihtiyaç analizi (need analysis) yapılmalıdır. Eğer, amacınız bir yabancıyı Türkiye’de lisans veya lisansüstü öğrenim görebilmesini sağlayabilecek düzeyde bir dil öğretiminin yapılması ise belirlemeleriniz farklı, ev hanımlarına günlük ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri düzeyde Türkçe edindirmekse belirlemeleriniz farklı olacaktır ” demektedir.

Bu bağlamda, yapılan bu çalışma ADOÇP’ de yer alan dil düzeyleri tablosu temel alınarak hazırlanmıştır. Ayrıca çalışmada, A1-A2 (başlangıç ve temel seviye) düzeyinde bulunan öğrencilerin günlük hayatlarındaki ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuştur.

2.1.4. Yabancı Dil Öğretiminde Kelime Bilgisinin Önemi

Yabancı dil öğreniminde önemli birçok husus vardır. Dil becerilerini etkili kullanma, kelime bilgisi, dil bilgisi hakimiyeti, motivasyon, materyal zenginliği,

hedef dili kullanma ortamı vb. Tüm bu gerekliliklerin hepsi ayrı ayrı önem arz etmektedir. Ancak yabancı dil öğreniminde en temel ve kritik husus kuşkusuz kelime hazinesinin zenginliğidir.

Söz dağarcığını yaşının ve bulunduğu dil düzeyinin gerektirdiği ölçüde geliştirememiş bir öğrencinin, derslerin konularına ilgi duyabilmesi, öğretmenlerin sınıfta anlattıklarını ve ders kitaplarında okuduklarını anlayabilmesi, anladıklarını anlatabilmesi, dolayısıyla derslerde başarılı olabilmesi imkânsızdır (Çeçen, 2002, s.8).

Öğrencilerin hem anadilinde hem de yabancı dilde kendilerini doğru ve etkili bir şekilde ifade etmeleri için kelime bilgilerinin yeterli seviyede olması gerekmektedir. Özellikle yabancı dil öğretiminde kelime edinimi esnasında dikkat edilmesi gereken hususlar vardır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir; öğretilmek istenen kelimelerin öğrencilerin dil düzeylerine uygun olması, verilmek istenen kelimelerin öğrencilerin günlük hayatlarındaki ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olması, öğrencilerin sözlük kullanmalarının sağlanması, geleneksel yöntemlerden ziyade yenilikçi ve öğrencilerin dikkatini çekecek yöntemlerin sınıf içinde uygulanması.

Yabancı dil öğrenenlerin birçoğu için, nihai hedef öğrenilen dilde etkili iletişime geçmektir. Neuman ve Dwyer (2009) kelime hazinesini etkili iletişim için bilinmesi gerekli olan kelimeler olarak tanımlamaktadırlar. Dil öğrenmenin temelinde bireyler arası iletişime geçme güdüsü yatmaktadır. Bireyleri ikinci bir dil öğrenmeye iten en önemli motivasyon kaynağı iletişimdir.

Yeterli düzeyde kelime bilgisine sahip olan bireyler hem kendi dillerinde hem de yabancı dilde çevresindeki diğer kişiler ile iletişim kurmada etkin konumda olacaklardır. Herhangi bir şeyi ifade etmek istediğinizde sözcükleri biliyorsanız dil bilgisi açısından kelime yanlış bile olsa anlam tahmin edilebilir (Macounova, 2007).

İngiliz dil bilimci Wilkins (1972) iletişime geçmek için sahip olunması gerekli olan olgunun kelime bilgisi olduğunu şu şekilde vurgulamaktadır; “Dil bilgisi

olmadan çok az şey iletilebilir ancak kelime olmadan hiçbir şey iletilemez.” Wilkins’in açıklamasından yola çıkarak yabancı dil öğreniminde dil bilgisi gereklidir ancak iletişim kurarken gerekli olan ilk şey değildir. Örneğin yabancı dil olarak İngilizce öğrenen bir birey restoranda garsondan su istediğini; “ Could you give me a bottle of water, please? ” (Bana bir şişe su getirir misiniz?) gibi dil bilgisi kurallarına uygun bir cümle ile ifade etmesine gerek yoktur, bunun yerine “ water please ” (su lütfen) gibi basit birkaç kelime ile isteğini ifade edebilir. Bu durum Türkçe öğrenen bireyler içinde geçerlidir. Bazen bir kelime bazen birkaç kelime ile verilmek istenen mesaj rahatlıkla diğer bireylere aktarılabilir. Dil öğrenmenin ve dili kullanmanın temelinde iletişim vardır. İletişim için gerekli olan gerekli en temel olgu ise kelimedir.

Yine Alquahtani (2015) yaptığı çalışmada kelime bilgisi ile iletişim arasındaki ilişkiyi açıklarken şu ifadeleri kullanmaktadır: kelime bilgisi çoğu zaman ikinci dil öğrenenler için kritik bir araç olarak görülür; çünkü ikinci bir dilde sınırlı kelime bilgisi başarılı iletişimi engeller. Schmitt (2000) kelime bilmenin önemini ifade ederken kelime bilgisinin yeterli iletişime geçmek ve ikinci bir dilin edinimi için merkezi bir konu olduğunu vurgulamaktadır.

Yabancı dil öğrenen kimselerin kelimeler olmadan kendilerini yeterli düzeyde ifade edemeyecekleri ve yabancı dilde konuşulan ya da yazılan şeyleri anlayamamaları sebebiyle sözcükler iletişimde çok önemlidir. Sözcük bilgisi aslında iletişimsel yeterliğin de en temel ögesidir (Seal,1991).

Bir dili öğrenirken önemli olan husus o dilde yer alan kelimeleri bilmektir çünkü temel anlamı taşıyan kelimelerdir. Söylemek istediğimiz herhangi bir şeyi karşımızdaki bireylere ifade ederken çok az dil bilgisi kuralı kullanarak, sözcükler ile anlatmak istediğimizi anlatırız. Gazete başlıkları dil bilgisi kurallarını kullanmazlar ancak vermek istedikleri mesajı hedef kitlelerine verirler (Ur, 2012, s.3).

Kelime bir dili oluşturan en temel yapı olarak kabul edilmektedir. Kelime bilgisi öğrenilen dilin dil becerilerini etkili bir şekilde kullanmak için öğrenenlerin sahip olması gereken en önemli dilsel donanımdır. McKeown (2002) kelime bilgisini, bir dilin kavranmasının ve kullanılmasının kalbi olarak tanımlamaktadır. McKeown'un açıklamasından da anlaşılacağı üzere kelime hazinesiz hedef dili özümseme ve dil becerileri açısından uygulama mümkün değildir.

Cardenas (2001) kitabında kelime bilgisini, bir öğrencinin sözlü bağlamda sahip olduğu yeterliliği belirlemek için kullanılır şeklinde ifade etmektedir. Kelime bilgisi, bir öğrencinin ne kadar başarılı bir şekilde iletişim kurabildiğine karar vermek için göz önünde bulundurulması gereken en önemli bileşendir. Bu sebeple öğrenciler etkili bir şekilde iletişim kurmak için kelime eksikliği probleminin üstesinden gelmek zorundadırlar. Ayrıca dil öğretmenler de öğrencilerinin başarılı bir şekilde iletişime geçmek için gerekli olan kelime dağarcıklarının artmasına yönelik etkili yöntemler uygulamaları gerekmektedir.

Yukarıdaki tüm açıklamaların ortak noktası dilde iletişime geçmek için gerekli olan en birinci gereklilik kelime bilgisi olduğudur. Peki öğrenciler hangi düzey kelimeleri bilmeliler? Bu soruya birden fazla cevap verilebilir. Ancak en birincil cevap öğrencilerin ihtiyaç duydukları ve sosyal yaşam alanlarındaki kelimeleri bilmeleri olsa gerek. Çünkü dil öğrenmede ilk olarak öğrencilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı ve gereksiz bilgiler öğrencilere verilerek zaman kaybına yol açılmamalıdır. Figen (2004) bu durumu şu şekilde özetlemektedir; kelimelerin sosyal kullanımlarına ve iletişim durumlarına uygun olarak ele alınması, hedef dilde kelime öğretirken önemlidir. Öğretilecek kelimeler öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenlenmeli, yani ilgilerini çekmeli; kelimelerin yaygın ve sık olarak kullanılabilir olmasına özen gösterilmelidir. Kelimelerin kullanılabilir olması, gerçek yaşam ortamında kullanılmaları anlamına gelir.

2.1.5. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kelime Bilgisinin Önemi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de yukarıda vurgulanan benzer yöntemler uygulanmalıdır. Ülkemize gelen yabancı uyruklu bireylerin öncelikle ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerine kolay iletişim kurmaya fayda sağlayacak kelimelere öncelik verilmelidir. Yabancı dil öğretiminde öğrenenlere hangi kelime ve kavramların öğretilmesi hususundaki bilinen ilk çalışmayı 17. yüzyılda Komenyüs yapmıştır. Komenyüs “En sık kullanılan kelimelerin ilk önce öğretilmesi gerektiğini vurgulamıştır.” (Demircan, 1983).

Türkçe öğrenen bireylerin kendi yaşam alanlarının dışında bulunan, normal yaşantılarında karşılaşma ihtimalleri az olan kelimeleri, bilmelerine gerek yoktur. Lewis (1993) sözcüksel yaklaşım adlı kitabında öğrenciler seyahat eder iken yanlarında gramer kitabı değil sözlük taşırlar cümlesine yer vermiştir. Bu cümle ile yazar, bireyler arasında etkili iletişim için gerekli olan kelime bilgisinin günlük yaşamda ne kadar önemli bir yer edindiğini vurgulamaktadır.

Barın (2004) yabancılara Türkçe öğretiminin genel ilkelerinden biri olan günlük yaşamdaki kullanılan kelimelerin bilinmesi gerektiğini şu cümleler ile ifade etmiştir: Yabancılara Türkçe öğretirken yaşayan Türkçenin öğretilmesi çok önemlidir. Aksi takdirde öğrenciler içine girdikleri Türk toplumunda öğrendikleri Türkçe ile iletişim kurmakta zorlanacaklardır. Bu da Türkçeyi öğretme hedefinden uzak bir tutumdur.

Yabancı uyruklu bir kişiye Türkçe öğretirken ilk olarak her zaman karşılaşabileceği ve çevresi ile bağlantı kurabileceği kelime ve kavramlar öğretilmelidir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireyler içinde buldukları toplum ile iletişime geçebildikleri ölçüde mutlu olacaklardır ve Türkçeyi öğrenme konusunda motivasyonları üst düzeyde olacaktır.

Yukarıda da belirtildiği üzere iletişime geçmek için gerekli en temel unsur olan kelime ve kavramları bu bireylerin bilmesi gerekmektedir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bu bireylerin ihtiyaçları ve yaşam alanları göz önüne alınarak hangi kelime ve kavramları bilmeleri gerektiği konusunda doğru tespit yapmak gerekmektedir. Bu bağlamda, yapılmış olan bu A1-A2 seviye kelime tespit çalışması Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten ve öğrenen kişilere fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

2.1.6. Türkçe Dil Becerilerinde Kelime Hazinesinin Önemi

Diğer taraftan kelime hazinesi ile dil becerileri arasında doğru bir orantı vardır. Kelime hazinesinin geliştirilmesi ve yeterli kelime dağarcığına sahip olma dil becerilerinin tümünü olumlu anlamda etkilemektedir.

Dil bilimci Nation (1994) *Kelime Öğretimde Yeni Yollar* adlı kitabında kelime bilgisinin dil becerileri üzerindeki etkisinden şu şekilde bahsetmektedir: “Sözcük kendi başına bir amaç değildir. Zengin bir kelime dağarcığı, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini gerçekleştirmeyi kolaylaştırır.”

Nation’ın söylediklerine ek olarak, yabancı dilde kelime hazinesinin zenginliği özellikle konuşma becerisi ve dinlediğini anlama yetisini olumlu yönde etkilediğini söylenebilir. Ayrıca Karatay (2004) yaptığı çalışmasında kelime hazinesi ile dil becerileri arasındaki doğru orantılı olan ilişkiyi şu ifadeler ile açıklamaktadır: “Dört temel dil becerisi olan okuma, yazma, konuşma ve dinlemenin bireye kazandırılması, bireyin bu becerileri aktif olarak kullanılabilmesi, edinilmiş sözcük dağarcığı ile yakından ilişkilidir.”

İşçi (2012) dört temel dil becerisinden biri olan okumanın genel amacını okuduğunu anlayabilmesi ve metinlerde geçen kelimeleri doğru seslendirip doğru telaffuz etme yeteneğini sağlamak olarak açıklar. Bu açıklamadan da anlaşılacağı gibi etkili bir okuma için gerekli olan husus kelime bilgisi ve kelimeyi doğru kullanmaktır. Kelime bilgisi arttıkça etkili okuma da artacaktır.

Avrupa Diller Ortak Çerçeve Programında temel seviye (A1 – A2) de okuma ve anlama becerisine bakıldığında;

A1: Bu düzeydeki öğrenci, katalog, afiş, broşür veya afiş gibi metinlerdeki kelimeleri ve basit cümleleri anlayabilmelidir,

A2: Bu düzeydeki öğrenciler, kullanım kılavuzları, zaman çizelgeleri, ilanlar, mönüler gibi basit günlük hayatta karşılaşılabileceği metinleri anlayabilmelidir, ifadeleri görülmektedir. Dolayısıyla temel seviyede olan yabancı uyruklu öğrenciler öncelikle günlük yaşamlarında sıklıkla karşılaşılabileceği kelimeleri bilmelidirler.

Dinleme hem ana dili hem de yabancı dil öğreniminde ilk sıradaki dil becerisidir. Anne karnından itibaren çevremizi dinleriz ve yeterli düzeyde kelime edinimi sonrasında konuşma başlar. Sırasıyla okuruz ve yazarız. Yeryüzündeki tüm dillerde bu doğal döngü vardır. Dinleme, dinleyicinin önce söylenenlerle sonra söylenenler arasında bağlantı kurma ve iletişim içindeki işlevini anlama yeteneğidir (Temur,2001,s.61). Tanımda da belirtildiği gibi konuşulanları anlama ve konuşulanlar arasındaki bağlantıyı kurmak için kelime bilgisi en birincil gereksinimdir.

Buzan'a (2001) göre, bireyler bir günün %30' unu konuşarak geçirmektedir. İşçi (2012) bu açıklamaya ek olarak yabancı dil öğrenen birey anadili öğreniminde olduğu gibi ilk aşamada dinler, algılar ve daha sonra kendini ifade etmek üzere konuşmaya başladığını belirtir. Ayrıca bundan dolayıdır ki yabancı dil öğretiminde de tıpkı anadili öğretiminde olduğu gibi geliştirilmesi istenilen en önemli becerilerden birisi de konuşma becerisi olduğunu ifade etmektedir.

Bu nedenle kelime hazinesinin, bireylerin konuşulanları anlamasında, duygularını ve düşüncelerini doğru bir şekilde aktarmasında önemli bir yeri vardır. Geniş bir kelime dağarcığına sahip olmak aynı zamanda dil becerilerini de etkili kullanmak anlamına gelmektedir.

Yeterli bir kelime hazinesi kişiye güzel ve etkili konuşma imkânı sağlayacaktır. Yazma becerisi açısından da akıcı ve anlaşılır yazı yazmayı kolaylaştıracaktır. Ne kadar çok kelime bilinirse okunulan kitaplar o kadar iyi ve derinlemesine anlaşılabilir. Ayrıca üst seviye kitaplar da kolaylıkla okunup anlaşılabilir. Sağlam bir kelime bilgisi bireyin çevresinde konuşulanları doğru olarak anlamasına yardımcı olacaktır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Amerikalı bir psikolog olan Edward L. Thorndike (1921) klasik eserler, çocuk kitapları, ders kitapları, yemek, tarım, ticaret vb. gibi 41 farklı kaynağı tarayarak 10000 kelimelik bir kelime listesi oluşturmuştur. *Teacher's Word Book* (Öğretmenin Kelime Kitabı) adını verdiği bu eserini 1921 yılında yayınlamıştır. Aynı eser 1932 yılında 20000 kelime ile yayınlanmıştır. Thorndike ve Lorge (1944) bu eseri tekrar güncelleyip *The Teacher's Wordbook of 30000 Words* olarak yayınlamışlardır.

Dr. Edward B. Fry (2000) tarafından hazırlanan *Fry's 1000 Instant words* adlı çalışma, ilk olarak bilinmesi gereken 1000 İngilizce kelimenin listesini içeren bir çalışmadır. Bu çalışmada kelimelerin sıklığı ve önem sırası yer almaktadır.

Göz (2003) "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü" adlı eserinde Türkçenin var olan yazılı kelime sıklığını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu çalışma Türkçenin yazılı kaynaklarının bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra, bir program yardımı ile kelimelerin sıklıklarına göre sıralanmasından oluşmaktadır. Göz, sözcük havuzunu oluştururken hikâye, dergi, gazete, roman, bilimsel eserler vb. gibi birçok çeşitli yazılı eseri taramıştır. Çalışmanın sonucunda ortaya 22.693 kelimedenden oluşan bir sözlük çıkmıştır. Bu eserde bulunan kelimelerin sayısı yalnızca yazılı Türkçenin kelime sıklığını göstermektedir.

Aşık (2007) Yabancılar için temel Türkçe sözcük varlığının oluşturulması adlı çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin hangi sözcükleri öğrenerek sözcük öğreniminde daha başarılı olabileceğini uygulamalı araştırma yöntemiyle saptamayı amaçlamıştır. Bu bağlamda araştırmada İstanbul, Ankara, İzmir, Afyon, Balıkesir, Edirne, Erzurum, Isparta, İzmit, Konya, Kütahya, Muğla, Tekirdağ illerinden değişik ortamlardan alınan 3 dakikalık 1000 adet ses kaydı elde edilmiştir. Bu süre içerisinde kullanılan 304,479 sözcük üzerinde sıklık çalışması yapılmıştır. Yapılan sıklık çalışmasının sonucunda sözlü Türkçenin sözcük sıklığı sözlüğü oluşturulmuştur.

Tunçel (2011) evren olarak Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi yerleşkesini belirlediği çalışmada, sözlü Türkçenin kelime sıklığı ve yaygınlığını belirlemeyi amaçlamıştır. Tunçel, bu çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitesi yerleşkesinde ihtiyaç duyacağı kelimeleri tespit etmek amacı ile kantin, öğrenci işleri, kütüphane, yemekhane, fotokopi ve kırtasiyeye farklı gün ve saatlerde ses kayıt cihazı yerleştirmiştir. Elde edilen ses kayıtları bilgisayar ortamında yazılı hale getirilerek kelime havuzu oluşturulmuştur. Belirlenen kelimeler 22 farklı tabloda çeşitli özelliklerine göre gruplara ayrılmıştır. Araştırmanın sonucunda oluşturulan kelime gruplarının ülkemize gelen Türkçe bilmeyen veya temel seviyede bilen yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite yerleşkesinde ihtiyaçlarını gidermeleri açısından faydalı olduğu görülmüştür.

Ölker (2011) Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı sözlüğü (1945-1950 arası) adlı çalışmada 1945 ile 1950 yılları arasında Türkçenin yazılı materyallerini temel alan bir kelime sıklık çalışması yapmayı amaçlamıştır. Çalışmanın çıkış noktasını İlyas Göz 'ün 1995 ile 2000 yılları arasında geçen yazılı materyallerde geçen kelimelerin sıklığını tespit etmeyi amaçlayan Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü adlı çalışması oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda alfabetik ve sayısal sıralı olarak Türkçenin yazılı sözlüğü (1945 ile 1950 arası) oluşturulmuştur. Ayrıca Türkçenin elli yıllık dilimde ne gibi değişimler geçirdiği ortaya konulmuştur.

Açık (2013)'ın yazısı iki bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde, yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğünden faydalanılarak, Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilere A1 ve A2 seviye hangi kelimeler öğretilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Tablolar halinde kelime tespitleri yapılmıştır. Kelime seçiminde dikkat edilmesi gereken hususlara dikkat çekilmiştir. İkinci bölümde ise bu belirlenen kelimelerin öğretiminin nasıl yapılacağı konusuna değinilmiştir ve önerilerde bulunulmuştur.

Erol (2014) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kelime edinimi adlı çalışmada kelime öğretimi kavramı üzerinde durulmuş ve bu konuda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin mevcut durumu, belirlenen ders kitaplarının kelime hazinesi sayı, sıklık, yaygınlık, okunabilirlik ve türleri açısından incelenmiştir. Elde edilen veriler Yazılı Türkçenin Sıklık Sözlüğü ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen

veriler ışığında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kelime öğretiminin nasıl yapılması ve nelere dikkat edilmesi gerektiği hususunda tespitlerde bulunulmuştur. Ayrıca çalışmanın sonucunda altı farklı kelime listesinden oluşan A1 ve A2 seviyesinde öğretilmesi gerektiği düşünülen 1000 kelimelik bir kelime listesi oluşturulmuştur.

Aydın (2015), çalışmasını yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde hangi kelimelerin kullanılması gerektiğini belirlemek amacıyla yapmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle yurt içi ve yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitapları incelenmiş ve hangi seviyede hangi kelimelerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime sıklığı ile ilgili yapılmış yerli ve yabancı çalışmalar örnek olarak gösterilmiştir. Daha sonra Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni ile ilgili bilgi verilmiş ve bu sisteme bağlı olarak hangi seviyede hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiği ile ilgili kelime listesi hazırlanmıştır.

Bozkurt (2015) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde orta seviye (B1 - B2 düzeyi) hedef sözcük belirleme çalışması adlı çalışmasında yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen orta düzey öğrenciler için kelime tespiti amaçlamıştır. Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe kitap seti, Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı seti, İstanbul Üniversitesi İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı ve Dilset Yayınları Lale Türkçe Ders Kitabı setinde geçen kelimelerden oluşan bir kelime havuzu oluşturulmuştur. Kelime havuzu oluşturulduktan sonra Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı ve yabancılar için Türkçe öğretimi ders kitapları baz alınarak temel ve orta seviye'ye göre konular belirlenmiştir. Bu konular için kelime havuzundan uygun kelimeler seçilmiştir. Çalışmanın sonucunda Yabancılar için Türkçe öğretimi konusunda akademik çalışma yapmış uzmanlardan görüş alarak hedef düzey için kelime listesi oluşturulmuştur.

Göçen (2016) Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı adlı çalışmasında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcüklerin kullanım sıklığının tespiti amaçlamıştır. Çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe

öğretim setlerinde yer alan A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyesindeki toplam 15 kitap seçilmiş ve ders kitaplarındaki kelimelerin sıklığı doküman analizi yöntem ile tespit edilmiştir. İkinci aşamada ise Gaziantep Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Türkçe öğretim merkezlerinde eğitim gören 25 öğrencinin yazılı anlatımlarındaki kelime sıklığı doküman analizi yöntemi ile toplanmıştır. Ders kitaplarından ve öğrencilerden elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda hangi söz varlığının, hangi seviyede, ne kadar öğretileceği hususunda yabancılar için Türkçe ders kitaplarında ortak bir çerçevenin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özdemirel (2017) Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce ders kitaplarındaki sözcüklerin kullanım sıklığı bağlamında değerlendirilmesi adlı çalışmasında İstanbul A1 ve A2 yabancılar için Türkçe ders kitaplarında yer alan sözcüklerle Göz (2013) ün “ Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü ”nde yer alan sözcükler; American Headway Starter ve yabancılar için İngilizce ders kitaplarında yer alan sözcüklerle de Culligan, Phillips ve Brown’ın (2014) “ New General Service List ” te yer alan sözcükler benzerlik oranı açısından karşılaştırmıştır. Türkçe ve İngilizce ders kitaplarında yer alan sözcüklerin sözcük listeleriyle benzerlik oranları arasında karşılaştırma yapılmıştır. Çalışma sonucunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmak üzere, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sıklıkla kullanılan sözcüklerinden oluşan bir sıklık listesine ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3. BÖLÜM

Bu bölümde araştırma yöntemi, çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, verilerin toplanma basamakları ve analizi, sınırlılıklar ve varsayımlar yer almaktadır.

3.1. YÖNTEM

3.1.1. Araştırmanın Modeli

Türkiye'ye üniversite eğitimi amacıyla gelen yabancı uyruklu öğrencilerin ülkemize ilk geldikleri dönemde bilmesi gereken kelimelerin tespit edilmesini amaçlayan bu çalışma betimsel niteliktedir. Çalışmada tarama modeli kullanılmaktadır. Çalışmada kullanılan modelin çalışmanın amacına uygun olduğu öngörülmektedir. *Tarama modeli, var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, bilinmek istenen şeyin gözlenip, belirlenebilmesidir* (Karasar, 2012, s.76; Tunçel, 2011,s.19).

3.1.2. Çalışma Grubu

Çalışmada 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Uşak Üniversitesi TÖMER'de B1 ve B2 düzeyinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler yer almışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu, B1 (14 kişi) ve B2 (27 kişi) seviyesinde toplam 41 (19 kadın ve 22 erkek) öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubundaki öğrencilerin ülke bazındaki sayısal dağılımı ise şu şekildedir; Fas (1), Türkmenistan (21), Irak (2), Gine (9), Filistin (1), Somali (1), Afganistan (2), Azerbaycan (2), Suriye (2). Çalışmanın verileri 22 farklı sosyal yaşam alanından elde edilmiştir.

3.1.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın veri toplama aracı oluşturulurken ilk olarak konu ile alakalı literatür taraması yapılmış ve uzmanlık alanı Türkçe eğitimi olan üç uzmandan görüş alınmıştır.

Çalışma grubundaki öğrencilerin kişisel bilgilerine, Türkçe ve Türkiye hakkındaki düşüncelerine ve ayrıca 22 sosyal yaşam alanı ile ilişkili kelime tespitlerine ulaşabilmek için 2 farklı uygulama yapılmıştır. Birincisi kişisel bilgi formu, ikincisi ise 22 sosyal yaşam alanına yönelik uygulanan kelime belirleme görüşme formu. (Ek 1-2’de yer almaktadır)

3.1.4. Uygulama Basamakları ve Verilerin Analizi

3.1.4.1. Uygulama Öncesi

Bu çalışma, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel seviye için kelime tespitini amaçlamaktadır. Bu nedenle çalışma grubunu temel seviye kurslarını başarı ile geçmiş ve şu an B1 - B2 seviye de olan toplam 41 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Kelime tespiti için çalışma grubunda bulunan 41 öğrenciye kelime tespit görüşme formu uygulaması yapılması planlanmıştır. Bu görüşme formu, uzmanlık alanı Yabancılara Türkçe Eğitimi olan üç farklı uzmandan görüş alınarak hazırlanmıştır.

Uygulama öncesinde ve uygulama sırasında Uşak Üniversitesi TÖMER yönetiminden ve okutmanlardan destek alınmıştır. Kelime tespitinin hangi sosyal yaşam alanlarında yapılacağına karar vermek için 41 yabancı uyruklu öğrenci ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Yüz yüze yapılan bu görüşmelerde öğrencilere Türkiye ye

ilk geldiklerinde en çok hangi sosyal yaşam alanlarında zorlandıkları sorulmuş ve beyin fırtınası tekniği uygulanmıştır. Belirtilen tüm sosyal yaşam alanları tahtaya yazılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda toplam 22 sosyal yaşam alanı tespit edilmiştir. Tespit edilen 22 sosyal yaşam alanı çalışmanın alt problemler bölümünde yer almaktadır.

Kelime tespiti amaçlayan bu uygulama 2 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin kişisel bilgileri yer almaktadır. İlk bölümde ayrıca öğrencilerin Türkçe ve Türkiye'ye olan bakış açılarını öğrenmek amacı güden sorular bulunmaktadır. Uygulamanın ilk bölümü olan kişisel bilgi formu öğrencilere bir kez uygulanmıştır. İkinci bölümde ise belirlenen 22 sosyal yaşam alanından bir tanesine yer verilmektedir ve öğrencilere kelime tespiti için şu açık uçlu soru sorulmaktadır; *Sizce A1-A2 seviyesinde bulunan bir yabancı uyruklu öğrencinin yaşam alanlarından bir tanesi olan "....." da/de ki hangi kelimeleri bilmelidir?* Tespit edilen 22 sosyal yaşam alanından her biri için ayrı ayrı uygulama yapılmıştır.

Çalışma grubundaki öğrencilere ilk 7 hafta 2 kelime belirleme görüşme formu, son hafta ise 1 kelime belirleme görüşme formu uygulanmıştır. 8 hafta (5 Şubat 2018 ile 30 Mart 2018 tarihleri arasında) süren çalışmada 22 sosyal yaşam alanına yönelik toplam 15 adet kelime belirleme görüşme formu uygulaması yapılmıştır. Ortak paydaları olan sosyal yaşam alanlarının kelime belirleme çalışması tek bir uygulamada yapılmıştır.

3.1.4.2. Uygulama Sırası

Öğrencilere haftanın hangi günü uygulama yapılacağı önceden belirtilmiştir. Uygulamanın verimli olabilmesi ve doğru sonuçlar elde edebilmek için öğrencilerin katılımı hayati önem taşımaktadır. Kişisel bilgi formu ve kelime belirleme uygulaması esnasında şu hususlara dikkat edilmiştir:

- Sınıfta bulunan her bir öğrenciye bir adet kişisel bilgi formu dağıtılmıştır.
- Öğrencilere kişisel bilgi formunu doldurmadan önce hem kişisel bilgi formu ile ilgili hem de sosyal yaşam alanları ile ilgili gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

- Anketin arka yüzünde bulunan soru; *Sizce A1-A2 seviyesinde bulunan yabancı uyruklu bir öğrencinin sosyal yaşam alanlarından olan “” da / de ki hangi kelimeleri bilmesi gerekmektedir?* Herkesin duyabileceği ve anlayabileceği şekilde öğrencilere sesli olarak okunmuştur.
- Öğrencilere bu açık uçlu soruya maddeler halinde yazılı olarak cevap vermeleri istenmiştir.
- Öğrencilere soruları cevaplandırırken yeterli süre verilmiştir.
- Tüm öğrenciler kelime belirleme çalışma kâğıdını doldurduktan sonra uygulama sonlandırılmıştır.

3.1.4.3. Uygulama Sonrası

Tüm uygulamalardan sonra anketin ilk bölümünde bulunan Türkçe ve Türkiye ile ilgili sorulardan elde edinilen verilerin yüzde frekans analizi istatistik programı ile yapılmıştır. “Türkçeyi seviyor musunuz? En çok zorlandığımız dil becerisi hangisidir? Türkiye’den nasıl haberdar oldunuz?” gibi sorulara öğrencilerin verdikleri cevapların yüzdeleri çıkartılarak çalışmanın bulgular bölümüne yazılmıştır.

Anketin ikinci bölümünde bulunan “Sizce A1-A2 seviyesinde bulunan yabancı uyruklu bir öğrencinin sosyal yaşam alanlarından olan “” da / de ki hangi kelimeleri bilmesi gerekmektedir?” sorusundan elde edilen kelimeler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Her bir öğrenci için ayrı ayrı dosyalar açılıp listeledikleri kelimeler yazılmıştır. Tüm öğrencilerin listeledikleri kelimelerin bilgisayar ortamına aktarılmasının ardından tüm sosyal yaşam alanlarında en çok tekrarlanan kelimeler tekrar sayıları ile birlikte ayrı bir dosya olarak kaydedilmiştir. (Ör: para: 19 tekrar, imza: 14 tekrar, kalem: 13 tekrar, para çekmek:10 tekrar). En son kaydedilmiş hali ile öğrencilerin hangi kelimeyi kaç kez kullandıkları ortaya çıkarılmıştır. Bu elde edilen veriler, kelimelerin önem sırasını da ortaya çıkarmıştır.

3.1.4.4. Verilerin analizi

Çalışma grubunun, kişisel bilgi formunda bulunan aşağıdaki sorulara;

Cinsiyetiniz

Fakülte / Bölüm

Nerelisiniz?

Milliyetiniz?

Ne kadar süresidir Türkiye’desiniz?

Türkiye’den nasıl haberdar oldunuz?

Türkçeyi seviyor musunuz?

Sizce Türkçe öğrenmek zor mu?

Türkiye’de yaşamaktan mutlu musunuz?

Türkiye’ye geldiğinizde en çok neye ihtiyaç duydunuz?

Türkçe de en çok zorlandığınız alan hangisidir?

Zorlandığınız bu alan veya alanları geliştirmek için neler yapıyorsunuz?

Türkçe öğrenme sürecinde hangisi veya hangileri size yardımcı olmaktadır?

verdikleri cevapların yüzdelerinin elde etmek için betimsel istatistikler hesaplaması yapılmıştır. Ayrıca çalışma grubunda bulunan öğrencilerin 22 farklı sosyal yaşam alanı için yazdıkları bilinmesi gereken kelimelerin isim, fiil, kalıp cümle, kalıp ifade türleri açısından yazdıkları kelime sayılarının kişisel bilgi formunda bulunan sorulara göre farklılaşmasını tespit etmek amacı ile Tek Yönlü Varyans (One way ANOVA) Analizi yapılmıştır.

3.1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma,

- 2017-2018 eğitim – öğretim yılında Uşak Üniversitesi TÖMER bünyesinde bulunan B1 ve B2 seviye Türkçe öğrenimi gören toplam 41 öğrenci ile
- 5 Şubat 2018 – 30 Mart 2018 tarihleri arasındaki 8 haftalık süre ile
- Öğrencilerin kişisel bilgi formları ile

- Öğrencilerin kelime belirleme çalışması anketine maddeler halinde yazdıkları kelimeler ile
- Uşak il merkezinde bulunan toplam 22 sosyal yaşam alanı ile
- Öğrencilerin listeledikleri kelimelerin TDK web sitesindeki yazım kurallarına göre düzeltilmesi ile
- Araştırılan bu konuda önceden uygulanmış çalışmalar, yazılan tez, makale, bildiri ve dokümanların irdelenmesi ile sınırlıdır.

3.1.6. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışma, Türkiye'ye yükseköğrenim görmeye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi hiç bilmedikleri ve ülkemize gelmeden önce Türkçe eğitimi almadıkları varsayımdan hareketle planlanmıştır.

3.1.7. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliği

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel seviye kelime tespitini amaçlayan bu çalışmanın uygulama safhasından önce gönüllü olarak çalışmaya katılan öğrenciler ile birlikte 22 sosyal yaşam alanı tespit edilmiştir. Bu tespit edilen yaşam alanlarının çalışmanın amacına uygun olup olmadığını uzmanlık alanları Türkçe eğitimi olan uzman kişilerden görüş alınmıştır. Ayrıca uzman görüşleri doğrultusunda tespit edilen kelime ve kelime grupları tekrar gözden geçirilmiş olup çalışmanın geçerlik ve güvenirligi sağlanmıştır.

4. BÖLÜM

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine yönelik öğrencilere uygulanan veri toplama araçları SPSS programı yardımı ile analiz edilerek tablolar halinde sunulup yorumlanmıştır.

4.1. BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışma grubunun, 22 sosyal yaşam alanı için yazdıkları kelime, kalıp cümle ve kalıp ifade sayıları, öğrencilere uygulanan kişisel bilgi formunda bulunan “Nerelisiniz? , Milliyetiniz? , Fakülteniz? ” adlı sorulara göre farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmaları gösteren tablolar aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Öğrenci İşleri ve Derslikler için yazdıkları kelime türlerinden isim olanların ülkelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Öğrenci İşleri ve Derslikler İsim	Gruplar Arasında	681,642	6	113,607	5,196	,001	3>1 3>2 3>4 3>6 3>7 4>1 4>2 4>6 4>7
	Gruplar İçinde	743,333	34	21,863			5>1 5>2 5>3 5>4 5>6 5>7
	Toplam	1424,976	40				6>1 6>2 6>7 7>1 7>2

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans

analiz sonuçları tablo 2’de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan öğrenci işleri ve derslikler için yazdıkları kelimelerden *isim* türünde olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 5,196, $p<.05$).

Tablo 3. Öğrencilerin Öğrenci işleri ve Derslik için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelere göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Öğrenci işleri ve Derslik İsim	Afganistan	2	5,0000	7,07107
	Azerbaycan	2	5,0000	7,07107
	Gine	9	16,0000	3,67423
	Irak	2	9,0000	11,31371
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	16,6667	2,51661
	Suriye	2	8,0000	8,48528
	Türkmenistan	21	7,6667	4,01663
	Toplam	41	9,9756	5,96862

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Gine’den gelen öğrencilerin Öğrenci işleri ve Derslikler için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ortalaması (x: 16,00) Afganistan (x: 5,00), Azerbaycan (x: 5,00), Irak (x: 9,00), Suriye (x: 8,00), Türkmenistan (x: 7,67) ’dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Irak’tan gelen öğrencilerin Öğrenci işleri ve Derslikler için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ortalamaları (x: 9,00), Afganistan (x: 5,00), Azerbaycan (x: 5,00), Suriye (x: 8,00), Türkmenistan (x: 7,67)’dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Öğrenci işleri ve Derslikler için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ortalamaları (x: 16,67), Afganistan (x: 5,00), Azerbaycan (x: 5,00), Gine (x: 16,00), Irak (x: 9,00), Suriye (x: 8,00), Türkmenistan (x: 7,67)

'dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Suriye'den gelen öğrencilerin Öğrenci işleri ve Derslikler için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ortalamaları (x: 16,00), Afganistan (x: 5,00), Azerbaycan (x: 5,00), Türkmenistan (x: 7,67) 'dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan'dan gelen öğrencilerin Öğrenci işleri ve Derslikler için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ortalamaları (x: 7,67), Afganistan (x: 5,00), Azerbaycan (x: 5,00) 'dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 4. Öğrencilerin Eczane için yazdıkları kelime türlerinden *fiil* olanların ülkelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Eczane Fiil	Gruplar Arasında	28,678	6	4,780	8,204	,000	3>1 3>2 3>4 3>6 3>7 5>1 5>2 5<4 5>6 5>7 7>1 7>2 7>4 7>6
	Gruplar İçinde	19,810	34	,583			
	Toplam	48,488	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 4'te görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan öğrenci Eczane için yazdıkları kelimelerden *fiil* türünde olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 8,204, p<.05).

Tablo 5. Öğrencilerin Eczane için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının ülkelere göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Eczane Fiil	Afganistan	2	,0000	,00000
	Azerbaycan	2	,0000	,00000
	Gine	9	2,0000	1,00000
	Irak	2	,0000	,00000
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	2,0000	1,00000
	Suriye	2	,0000	,00000
	Türkmenistan	21	,2381	,70034
	Toplam	41	,7073	1,10100

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Gine'den gelen öğrencilerin Eczane için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* ortalaması (x: 2,00), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan (x: ,23)' dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Eczane için yazdıkları kelimelerden fiillerin ortalamaları (x: 2,00), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan (x: ,23) 'dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan'dan gelen öğrencilerin Eczane için yazdıkları kelimelerden fiillerin ortalaması (x: ,23), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00) 'den gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 6. Öğrencilerin Eczane için yazdıkları kelime türlerinden *isim* olanların ülkelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması 1	F	P	Fark
Eczane İsim	Gruplar Arasında	759,922	6	126,654	6,563	,000	5>1 5>2 5<3 5<4 5>6 5<7 3<1 3<2 3<4 3>6 3>7 4>2 4>6 4>7 7>2 7>6 2<6
	Gruplar İçinde	656,127	34	19,298			
	Toplam	1416,049	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 6'de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan öğrenci Eczane için yazdıkları kelimelerden *isim* türünde olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 6,563, $p<.05$).

Tablo 7. Öğrencilerin Eczane için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelere göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Eczane İsim	Afganistan	2	10,5000	9,19239
	Azerbaycan	2	4,5000	6,36396
	Gine	9	15,1111	2,08833
	Irak	2	7,5000	6,36396
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	17,0000	2,00000
	Suriye	2	2,5000	,70711
	Türkmenistan	21	6,8095	4,72884
	Toplam	41	9,2683	5,94989

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Eczane için yazdıkları kelimelerden *isim*lerin ortalaması (x: 17,00), Afganistan (x:10,50), Azerbaycan (x: 4,50), Gine (x: 15,11), Irak (x: 7,50), Suriye (x: 2,50), Türkmenistan'dan (x: 6,80) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Gine'den gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 15,11), Afganistan (x: 10,50), Azerbaycan (x: 4,50), Irak (x: 7,50), Suriye (x: 2,50), Türkmenistan'dan (x: 6,80) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Afganistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x:10,50), Azerbaycan (x: 4,50), Irak (x: 7,50), Suriye (x: 2,50), Türkmenistan'dan (x: 6,80) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Irak'tan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 7,50), Azerbaycan (x: 4,50), Suriye (x: 2,50), Türkmenistan (x: 6,80) 'dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 6,80), Azerbaycan (x: 4,50), Suriye (x: 2,50) 'den gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Azerbaycan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 4,50), Suriye (x: 2,50) 'den gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 8. Öğrencilerin Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi için yazdıkları kelime türlerinden *isim* olanların ülkelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi İsim	Gruplar Arasında	1772,672	6	295,445	8,769	,000	5>1
	Gruplar İçinde	1145,571	34	33,693			5<2
	Toplam	2918,244	40				5<3
							5<4
							5<6
							5<7
							3<1
							3<2
							3>4
							3<6
							3<7
							7>1
							7>2
							7>4
							7<6
							1<2
							1>4
							1>6
							4>2
							4>6
							6<2

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 8’de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi için yazdıkları kelimelerden *isim* türünde olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 8,769, $p<.05$).

Tablo 9. Öğrencilerin Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelere göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi İsim	Afganistan	2	8,5000	12,02082
	Azerbaycan	2	5,0000	7,07107
	Gine	9	22,0000	5,47723
	Irak	2	6,0000	2,82843
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	24,0000	2,00000
	Suriye	2	5,5000	2,12132
	Türkmenistan	21	9,1429	5,87610
	Toplam	41	9,2683	5,94989

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ortalaması (x: 24,00), Afganistan (x: 8,50), Azerbaycan (x: 5,00), Gine (x: 22,00), Irak (x: 6,00), Suriye (x: 5,50), Türkmenistan'dan (x: 9,14) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Gine'den gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 22,00), Afganistan (x: 8,50), Azerbaycan (x: 5,00), Irak (x: 6,00), Suriye (x: 5,50), Türkmenistan'dan (x: 9,14) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 9,14), Afganistan (x: 8,50), Azerbaycan (x: 5,00), Irak (x: 6,00), Suriye'den (x: 5,50) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Afganistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 8,50), Azerbaycan (x: 5,00), Irak (x: 6,00), Suriye (x: 5,50) den gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Irak'tan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 6,00), Azerbaycan (x: 5,00), Suriye (x: 5,50) 'den gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Suriye'den gelen

öğrencilerin ortalamaları (x: 5,50), Azerbaycan'dan (x: 5,00) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 10. Öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazdıkları kelime türlerinden *fiil* olanların ülkelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Nüfus Müdürlüğü Fiil	Gruplar Arasında	92,892	6	15,482	7,532	,000	5>1 5>2 5>3 5<4 5>6 5>7
	Gruplar İçinde	69,889	34	2,056			3>1 3<2 3>4 3<6 3>7
	Toplam	162,780	40				6>1 6>2 6>4 6>7 7>1 7>2 7<4 2>1 2>4 4>1

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 10'da görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi için yazdıkları kelimelerden *isim* türünde olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 7,532, p<.05).

Tablo 11. Öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının ülkelere göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Nüfus Müdürlüğü Fiil	Afganistan	2	,0000	,00000
	Azerbaycan	2	1,0000	,00000
	Gine	9	3,7778	2,04803
	Irak	2	,5000	,70711
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	5,6667	,57735
	Suriye	2	1,5000	,70711
	Türkmenistan	21	1,3333	1,31656
	Toplam	41	9,2683	5,94989

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* ortalaması (x: 5,66), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: 1,00), Gine (x: 3,77), Irak (x: 0,50), Suriye (x: 1,50), Türkmenistan'dan (x: 1,33) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Gine'den gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 3,77), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: 1,00), Irak (x: ,50), Suriye (x: 1,50), Türkmenistan'dan (x: 1,33) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Suriye'den gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 1,50), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: 1,00), Irak (x: ,50), Türkmenistan'dan (x: 1,33) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 1,33), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: 1,00), Irak'tan (x: ,50) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Azerbaycan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 1,00), Afganistan (x: ,00), Irak'tan (x: ,50) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Irak'tan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: ,50), Afganistan'dan (x: ,00) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 12. Öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazdıkları kelimelerden *kalıp cümle*lerin ülkelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Nüfus müdürlüğü Kalıp Cümle	Gruplar Arasında	10,712	6	1,785	7,134	,000	5>1 5<2 5<3 5>4 5>6 5>7 3<1 3<2 3<4 3>6 3<7 7<1 7>2 7>4 7>6
	Gruplar İçinde	8,508	34	,250			
	Toplam	19,220	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 12’de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan Nüfus Müdürlüğü için yazdıkları kelimelerden *kalıp cümle* olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 7,134, $p<.05$).

Tablo 13. Öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp cümle* sayısının ülkelere göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Nüfus Müdürlüğü Kalıp Cümle	Afganistan	2	,0000	,00000
	Azerbaycan	2	,0000	,00000
	Gine	9	,8889	,92796
	Irak	2	,0000	,00000
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	1,6667	,57735
	Suriye	2	,0000	,00000
	Türkmenistan	21	,0476	,21822
	Toplam	41	9,2683	5,94989

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazdıkları kelimelerden *kalıp cümle*lerin ortalaması (x: 1,66), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Gine (x: ,88), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: ,04) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Gine'den gelen öğrencilerin ortalamaları (x: ,88), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: ,04) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: ,04), Afganistan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00) 'den gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 14. Öğrencilerin Muhtarlık için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ülkelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Muhtarlık İsim	Gruplar Arasında	256,879	6	42,813	5,485	,000	5>1
	Gruplar İçinde	265,365	34	7,805			5<2
	Toplam	522,244	40				5<3
							5>4
							5>6
							5<7
							3<1
							3>2
							3>4
							3>6
							3>7
							1>2
							1>4
							1>6
							1>7
							2<4
							2<6
							2>7
							7>4
							7>6
							4>6

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 14'te görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan Muhtarlık için yazdıkları kelimelerden *isim* olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 5,485, $p<.05$).

Tablo 15. Öğrencilerin Muhtarlık için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının ülkelere göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Muhtarlık İsim	Afganistan	2	5,0000	7,07107
	Azerbaycan	2	3,0000	4,24264
	Gine	9	7,1111	3,29562
	Irak	2	1,0000	1,41421
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	7,3333	,57735
	Suriye	2	,0000	,00000
	Türkmenistan	21	1,9048	2,32174
	Toplam	41	3,5122	3,61332

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Muhtarlık için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ortalaması (x: 7,33), Afganistan (x: 5,00), Azerbaycan (x: 3,00), Gine (x: 7,11), Irak (x: 1,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: 1,90) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Gine'den gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 7,11), Afganistan (x: 5,00), Azerbaycan (x: 3,00), Irak (x: 1,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: 1,90) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Afganistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 5,00), Azerbaycan (x: 3,00), Irak (x: 1,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: 1,90) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Azerbaycan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 3,00), Irak (x: 1,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: 1,90) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 1,90), Irak (x: 1,00), Suriye'den (x: ,00) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Irak'tan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 1,00), Suriye (x: ,00) 'den gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 16. Öğrencilerin Muhtarlık için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* ülkelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Muhtarlık Fiil	Gruplar Arasında	5,480	6	,913	10,324	,000	5>1
	Gruplar İçinde	3,008	34	,088			3>2
	Toplam	8,488	40				1>2
							5>2
							5>3
							5>4
							5>6
							5>7
							3<1
							3>2
							3>4
							3>6
							3>7
							1>2
							1>4
							1>6
							1>7
							7>2
							7>4
							7>6

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 16'da görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan Muhtarlık için yazdıkları kelimelerden *fiil* olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 10,324 p<.05).

Tablo 17. Öğrencilerin Muhtarlık için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının ülkelere göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Muhtarlık Fiil	Afganistan	2	,5000	,70711
	Azerbaycan	2	,0000	,00000
	Gine	9	,7778	,44096
	Irak	2	,0000	,00000
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	1,0000	,00000
	Suriye	2	,0000	,00000
	Türkmenistan	21	,0476	,21822
	Toplam	41	,2927	,46065

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Muhtarlık için yazdıkları kelimelerden *isimler*in ortalaması (x: 1,00), Afganistan (x: ,50), Azerbaycan (x: ,00), Gine (x: ,77), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan (x: ,04) ‘dan gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Gine’den gelen öğrencilerin ortalamaları (x: ,77), Afganistan (x: ,50), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan’dan (x: ,04) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Afganistan’dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: ,50), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x: ,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan’dan (x: ,04) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan’dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: ,04), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x: ,00), Suriye’den (x: ,00) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 18. Öğrencilerin Kitapçı ve Fotokopi Merkezi için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin*, ülkelerine göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Kitapçı ve Fotokopi Merkezi Kalıp İfade	Gruplar Arasında	55,735	6	9,289	4,900	,001	5>1 5>2 5<3 5>4 5>6 5>7 3<1 3<2 3<4 3>6 3>7 4>1 4>2 4>6 4<7 7>1 7<2 7>6 1>2 1>6
	Gruplar İçinde	64,460	34	1,896			
	Toplam	120,195	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, ülkelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 18’de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan Kitapçı ve Fotokopi Merkezi için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifade* olanları, öğrencilerin ülkelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 4,900, $p<.05$).

Tablo 19. Öğrencilerin Kitapçı ve Fotokopi Merkezi için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının, ülkelerine göre ortalamaları

	Ülke	N	X	SS
Kitapçı ve Fotokopi Merkezi Kalıp İfade	Afganistan	2	,5000	,70711
	Azerbaycan	2	,0000	,00000
	Gine	9	2,8889	1,45297
	Irak	2	1,5000	2,12132
	Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	4,0000	1,00000
	Suriye	2	,0000	,00000
	Türkmenistan	21	,8571	1,42428
	Toplam	41	1,4634	1,73346

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden gelen öğrencilerin Kitapçı ve Fotokopi Merkezi için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ortalaması (x:4,00), Afganistan (x: ,50), Azerbaycan (x: ,00), Gine (x: 2,88), Irak (x: 1,50), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: ,85) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Gine'den gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 2,88), Afganistan (x: ,50), Azerbaycan (x: ,00), Irak (x:1,50), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: ,85) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Irak'tan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: 1,50), Afganistan (x: ,50), Azerbaycan (x: ,00), Suriye (x: ,00), Türkmenistan'dan (x: ,85) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Türkmenistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: ,85), Afganistan (x: ,50), Azerbaycan (x: ,00), Suriye (x: ,85) 'den gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Afganistan'dan gelen öğrencilerin ortalamaları (x: ,50), Azerbaycan (x: ,00), Suriye'den (x: ,00) gelen öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 20. Öğrencilerin *Üniversite Kütüphanesi* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakültelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Üniversite Kütüphanesi Kalıp İfade	Gruplar Arasında	21,112	5	4,222	5,081	,001	1>2 1>3 1>4 1>5 1>6 6>2 6>3 6>4 6>5 3>2 4>2 5>2
	Gruplar İçinde	29,083	35	,831			
	Toplam	50,195	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, fakültelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 20'de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Üniversite Kütüphanesi* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifade* olanları, öğrencilerin fakültelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 5,081, $p < .05$).

Tablo 21. Öğrencilerin *Üniversite Kütüphanesi* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakültele göre ortalamaları

	Fakülte	N	X	SS
Üniversite Kütüphanesi Kalıp İfade	Eğitim fakültesi	2	3,5000	,70711
	Fen Edebiyat Fakültesi	4	,2500	,50000
	Mühendislik Fakültesi	6	,3333	,51640
	MYO	18	,3333	1,18818
	İ.İ.B.F	9	,3333	,50000
	İletişim Fakültesi	2	1,5000	,70711
	Toplam	41	,5366	1,12021

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Eğitim Fakültesi'nde eğitim göreceğ olan öğrencilerin Üniversitesi Kütüphanesi için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ortalamaları (x:3,50), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,25), Mühendislik Fakültesi (x: ,33), M.Y.O (x: ,33), İ.İ.B.F (x: ,33), İletişim Fakültesi'nde (x:1,50) okuyacak olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. İletişim Fakültesi'nde eğitim göreceğ olan öğrencilerin ortalamaları (x: 1,50), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,25), Mühendislik Fakültesi (x: ,33), M.Y.O (x: ,33), İ.İ.B.F'de (x: ,33) okuyacak olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Mühendislik Fakültesi'nde eğitim göreceğ olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,33), Fen Edebiyat Fakültesi'nde (x: ,25) okuyacak olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. M.Y.O 'da eğitim göreceğ olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,33), Fen Edebiyat Fakültesi'nde (x: ,25) okuyacak olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. İ.İ.B.F'de okuyacak olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,33), Fen Edebiyat Fakültesi'nde (x: ,25) eğitim göreceğ olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 22. Öğrencilerin *Banka* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakültelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Banka Kalıp İfade	Gruplar Arasında	16,228	5	3,246	15,490	,000	1>2 1>3 1>4 1>5 1>6 5<2 5<3 5<4 5>6 3>2 3>4 3>6 4<2 4<6
	Gruplar İçinde	7,333	35	,210			
	Toplam	23,561	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, fakültelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 22’de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Banka* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifade* olanları, öğrencilerin fakültelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 15,490, $p<.05$).

Tablo 23. Öğrencilerin *Banka* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakültele göre ortalamaları

	Fakülte	N	X	SS
Banka Kalıp İfade	Eğitim fakültesi	2	3,0000	1,41421
	Fen Edebiyat Fakültesi	4	,0000	,00000
	Mühendislik Fakültesi	6	,1667	,40825
	MYO	18	,0556	,23570
	İİBF	9	,2222	,66667
	İletişim Fakültesi	2	,0000	,00000
	Toplam	41	,2439	,76748

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlemi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Eğitim Fakültesi'nde eğitim görececek olan öğrencilerin *Banka* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ortalamaları (x: 3,00), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), Mühendislik Fakültesi (x: ,16), M.Y.O (x: ,05), İ.İ.B.F (x: ,22), İletişim Fakültesi'nde (x: ,00) okuyacak olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. İ.İ.B.F de eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,22), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), Mühendislik Fakültesi (x: ,16), M.Y.O (x: ,05), İletişim Fakültesi'nde (x: ,00) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Mühendislik Fakültesinde eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,16), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), M.Y.O (x: ,05), İletişim Fakültesi'nde (x: ,00) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. M.Y.O 'da eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,05), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), İletişim Fakültesi'nde (x: ,00) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 24. Öğrencilerin *Hastane ve Sağlık Ocağı* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakültelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Hastane ve Sağlık Ocağı Kalıp İfade	Gruplar Arasında	28,512	5	5,702	7,983	,000	1>2 1>3 1<4 1>5 1<6 6<2 6<3 6<4 6<5 4<2 4>3 4<5 5>2 5>3
	Gruplar İçinde	25,000	35	,714			
	Toplam	53,512	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, fakültelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 24’te görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Hastane ve Sağlık Ocağı* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifade* olanları, öğrencilerin fakültelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 7,983, $p<.05$).

Tablo 25. Öğrencilerin *Hastane ve Sağlık Ocağı* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakültele göre ortalamaları

	Fakülte	N	X	SS
Hastane ve Sağlık Ocağı Kalıp İfade	Eğitim fakültesi	2	4,0000	,00000
	Fen Edebiyat Fakültesi	4	,0000	,00000
	Mühendislik Fakültesi	6	,0000	,00000
	MYO	18	,2778	1,17851
	İİBF	9	,1111	,33333
	İletişim Fakültesi	2	,5000	,70711
	Total	41	,3659	1,15664

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Eğitim Fakültesi'nde eğitim görececek olan öğrencilerin Banka için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ortalamaları ($x: 4,00$), Fen Edebiyat Fakültesi ($x: ,00$), Mühendislik Fakültesi ($x: ,00$), M.Y.O ($x: ,27$), İ.İ.B.F ($x: ,11$), İletişim Fakültesi'nde ($x: ,50$) okuyacak olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. İletişim Fakültesi'nde eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları ($x: ,50$), Fen Edebiyat Fakültesi ($x: ,00$), Mühendislik Fakültesi ($x: ,00$), M.Y.O ($x: ,27$), İ.İ.B.F' de ($x: ,11$) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. M.Y.O'da eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları ($x: ,27$), Fen Edebiyat Fakültesi ($x: ,00$), Mühendislik Fakültesi ($x: ,00$), İ.İ.B.F'de ($x: ,11$) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. İ.İ.B.F'de eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları ($x: ,11$), Fen Edebiyat Fakültesi ($x: ,00$), Mühendislik Fakültesi'nde ($x: ,00$) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 26. Öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakültelere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi Kalıp İfade	Gruplar Arasında	31,012	5	6,202	7,118	,000	1>2 1>3 1>4 1<5 1<6 6<2 6<3 6<4 6<5 5<2 5>3 5<4 3>2 3<4 4<2
	Gruplar İçinde	30,500	35	,871			
	Toplam	61,512	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, fakültelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 26’da görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifade* olanları, öğrencilerin fakültelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 7,118, p<.05).

Tablo 27. Öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakültele göre ortalamaları

	Fakülte	N	X	SS
Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi Kalıp İfade	Eğitim fakültesi	2	4,0000	2,82843
	Fen Edebiyat Fakültesi	4	,0000	,00000
	Mühendislik Fakültesi	6	,3333	,51640
	MYO	18	,2778	,57451
	İİBF	9	,7778	,97183
	İletişim Fakültesi	2	2,0000	2,82843
	Toplam	41	,6341	1,24008

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Eğitim Fakültesi'nde eğitim görececek olan öğrencilerin Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ortalamaları (x: 4,00), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), Mühendislik Fakültesi (x: ,33), M.Y.O (x: ,27), İ.İ.B.F (x: ,77), İletişim Fakültesi'nde (x: 2,00) okuyacak olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. İletişim Fakültesi'nde eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları (x: 2,00), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), Mühendislik Fakültesi (x: ,33), M.Y.O (x: ,27), İ.İ.B.F'de (x: ,77) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. İ.İ.B.F'de eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,77), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), Mühendislik Fakültesi (x: ,33), M.Y.O' da (x: ,27) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Mühendislik Fakültesi'nde eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,33), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), M.Y.O'da (x: ,27) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. M.Y.O'da eğitim görececek olan öğrencilerin

ortalamaları ($x: ,27$), Fen Edebiyat Fakültesi'nde ($x: ,00$) eğitim görecek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 28. Öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* fakülteleere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Nüfus Müdürlüğü Kalıp İfade	Gruplar Arasında	2,165	5	,433	10,493	,000	1>2 1<3 1<4 1>5 1<6 6<2 6>3 6<4 6<5 4>2 4>3 4<5
	Gruplar İçinde	1,444	35	,041			
	Toplam	3,610	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, fakültelerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 28'de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Nüfus Müdürlüğü* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifade* olanları, öğrencilerin fakültelerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 10,493, $p<.05$).

Tablo 29. Öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp ifade* sayısının fakültelere göre ortalamaları

	Fakülte	N	X	SS
Nüfus Müdürlüğü Kalıp İfade	Eğitim fakültesi	2	1,0000	,00000
	Fen Edebiyat Fakültesi	4	,0000	,00000
	Mühendislik Fakültesi	6	,0000	,00000
	MYO	18	,0556	,23570
	İİBF	9	,0000	,00000
	İletişim Fakültesi	2	,5000	,70711
	Toplam	41	,0976	,30041

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Eğitim Fakültesi'nde eğitim görececek olan öğrencilerin Nüfus Müdürlüğü için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ortalamaları (x: 1,00), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), Mühendislik Fakültesi (x: ,00), M.Y.O (x: ,05), İ.İ.B.F (x: ,00), İletişim Fakültesi'nde (x: ,50) okuyacak olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. İletişim Fakültesi'nde eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,50), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), Mühendislik Fakültesi (x: ,00), M.Y.O (x: ,05), İ.İ.B.F'de (x: ,00) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. M.Y.O' da eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamaları (x: ,05), Fen Edebiyat Fakültesi (x: ,00), Mühendislik Fakültesi (x: ,00), İ.İ.B.F'de (x: ,00) eğitim görececek olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 30. Öğrencilerin *Öğrenci işleri ve Derslikler* için yazdıkları kelimelerden *isim* olanların milliyetlere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Öğrenci işleri ve Derslikler İsim	Gruplar Arasında	667,226	6	111,204	4,990	,001	5>1 5>2 5>3 5>4 5>6 5>7 3>1 3>2 3>4 3<6 3<7 4>1 4>2 4>6 4<7 7>1 7>2 7>6 6<1 6>2
	Grup İçinde	757,750	34	22,287			
	Toplam	1424,976	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, milliyetlerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 30'da görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Öğrenci işleri ve Derslikler* için yazdıkları kelimelerden *isim* olanları, öğrencilerin milliyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 4,990, p<.05).

Tablo 31. Öğrencilerin *Öğrenci işleri ve Derslikler* için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

	Milliyet	N	X	SS
Öğrenci işleri ve Derslikler İsim	Afgan	2	5,0000	7,07107
	Azerbaycan Türkü	2	5,0000	7,07107
	Gineli	9	16,0000	3,67423
	Arap	5	9,6000	7,50333
	Diğer (Faslı ve Somalili)	2	18,0000	1,41421
	Türkmen	16	7,6250	3,79254
	Özbek	5	7,8000	5,16720
	Toplam	41	9,9756	5,96862

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Milliyeti diğer (Faslı ve Somalili) olan öğrencilerin *Öğrenci işleri ve Derslikler* için yazdıkları kelimelerden *isimlerin* ortalaması (x: 18,00), Afgan (x: 5,00), Azerbaycan Türkü (x: 5,00), Ginely (x: 16,00), Arap (x: 9,60), Türkmen (x: 7,62), Özbek (x: 7,80) olan öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir. Milliyeti Ginely olan öğrencilerin ortalaması (x: 16,00), Afgan (x: 5,00), Azerbaycan Türkü (x: 5,00), Arap (x: 9,60), Türkmen (x: 7,62), Özbek (x: 7,80) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Arap olan öğrencilerin ortalaması (x: 9,60), Afgan (x: 5,00), Azerbaycan Türkü (x: 5,00), Türkmen (x: 7,62), Özbek (x: 7,80) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Özbek olan öğrencilerin ortalaması (x: 7,80), Afgan (x: 5,00), Azerbaycan Türkü (x: 5,00), Türkmen (x: 7,62) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Türkmen olan öğrencilerin ortalaması (x: 7,62), Afgan (x: 5,00), Azerbaycan Türkü (x: 5,00) olan öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir.

Tablo 32. Öğrencilerin *Eczane* için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* milliyetlere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Eczane Fiil	Gruplar Arasında	26,338	6	4,390	6,738	,000	3>1 3>2 3>4 3>6 3>7 5>1 5>2 5>4 5>6 5>7 7>1 7>2 7>4 7>6 4>1 4>2 4>6 6>1 6>2
	Grup İçinde	22,150	34	,651			
	Toplam	48,488	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, milliyetlerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 32’de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Eczane* için yazdıkları kelimelerden *fiil* olanları, öğrencilerin Milliyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 6,738, $p<.05$).

Tablo 33. Öğrencilerin *Eczane* için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

	Milliyet	N	X	SS
Eczane Fiil	Afgan	2	,0000	,00000
	Azerbaycan Türkü	2	,0000	,00000
	Gineli	9	2,0000	1,00000
	Arap	5	,4000	,89443
	Diğer (Faslı ve Somalili)	2	2,0000	1,41421
	Türkmen	16	,1250	,34157
	Özbek	5	,6000	1,34164
	Toplam	41	,7073	1,10100

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Milliyeti Gineli olan öğrencilerin *Eczane* için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* ortalaması (x: 2,00), Afgan (x: ,00), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Arap (x: ,40), Türkmen (x: ,12), Özbek (x: ,60) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Diğer (Faslı ve Somalili) olan öğrencilerin ortalaması (x: 2,00), Afgan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Arap (x: ,40), Türkmen (x: ,12), Özbek (x: ,60) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Özbek olan öğrencilerin ortalaması (x: ,60), Afgan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Arap (x: ,40), Türkmen (x: ,12) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Arap olan öğrencilerin ortalaması (x: ,40), Afgan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00), Türkmen (x: ,12) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Türkmen olan öğrencilerin ortalaması (x: ,12), Afgan (x: ,00), Azerbaycan (x: ,00) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 34. Öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazdıkları kelimelerden *isim* olanların milliyetlere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi İsim	Gruplar Arasında	1507,344	6	251,224	6,054	,000	5>1 5>2 5>3 5>4 5>6 5>7 3>1 3>2 3>4 3>6 3>7 7>1 7>2 7>4 7>6 4>1 4>2 4>6 6>1 6>2 1>2
	Grup İçinde	1410,900	34	41,497			
	Toplam	2918,244	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, milliyetlerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 34'te görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazdıkları kelimelerden *isim* olanları, öğrencilerin Milliyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 6,054, $p<.05$).

Tablo 35. Öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazmış oldukları kelimelerden *isim* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

	Milliyet	N	X	SS
Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi İsim	Afgan	2	8,5000	12,02082
	Azerbaycan Türkü	2	5,0000	7,07107
	Gineli	9	22,0000	5,47723
	Arap	5	9,4000	8,35464
	Diğer (Faslı ve Somalili)	2	24,0000	2,82843
	Türkmen	16	9,0000	5,77350
	Özbek	5	9,6000	6,87750
	Toplam	41	12,4878	8,54143

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Milliyeti diğer (Faslı ve Somalili) olan öğrencilerin *Yurt, Apart Otel ve Apartman Dairesi* için yazdıkları kelimelerden *isim*lerin ortalaması (x: 24,00), Afgan (x: 8,50), Azerbaycan Türkü (x: 5,00), Gineli (x: 22,00), Arap (x: 9,40), Türkmen (x: 9,00), Özbek (x: 9,60) olan öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir. Milliyeti Gineli olan öğrencilerin ortalaması (x: 22,00), Afgan (x: 8,50), Azerbaycan Türkü (x: 5,00), Arap (x: 9,40), Türkmen (x: 9,00), Özbek (x: 9,60) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Özbek olan öğrencilerin ortalaması (x: 9,60), Afgan (x: 8,50), Azerbaycan Türkü (x: 5,00), Arap (x: 9,40), Türkmen (x: 9,00) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Arap olan öğrencilerin ortalaması (x: 9,40), Afgan (x: 8,50), Azerbaycan Türkü (x: 5,00), Türkmen (x: 9,00) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Türkmen olan öğrencilerin ortalaması (x: 9,00), Afgan (x: 8,50), Azerbaycan Türkü (x: 5,00) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Afgan olan öğrencilerin ortalaması (x: 8,50), Afgan (x: 8,50) olan öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir.

Tablo 36. Öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazdıkları kelimelerden *kalıp cümle* olanların milliyetlere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Nüfus Müdürlüğü Kalıp Cümle	Gruplar Arasında	10,731	6	1,788	7,163	,000	5>1 5>2 5>3 5>4 5>6 5>7 3>1 3>2 3>4 3>6 3>7 4>1 4>2 4>6 7>1 7>2 7<6
	Grup İçinde	8,489	34	,250			
	Toplam	19,220	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, milliyetlerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 36’da görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Nüfus Müdürlüğü* için yazdıkları kelimelerden *kalıp cümle* olanları, öğrencilerin Milliyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 7,163, $p<.05$).

Tablo 37. Öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazmış oldukları kelimelerden *kalıp cümle* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

	Milliyet	N	X	SS
Nüfus Müdürlüğü Kalıp Cümle	Afgan	2	,0000	,00000
	Azerbaycan Türkü	2	,0000	,00000
	Gineli	9	,8889	,92796
	Arap	5	,2000	,44721
	Diğer (Faslı ve Somalili)	2	2,0000	,00000
	Türkmen	16	,0000	,00000
	Özbek	5	,2000	,44721
	Toplam	41	,3415	,69317

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Milliyeti diğer (Faslı ve Somalili) olan öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ortalaması (x: 2,00), Afgan (x: ,00), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Gineli (x: ,88), Arap (x: ,20), Türkmen (x: ,00), Özbek (x: ,00) olan öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir. Milliyeti Gineli olan öğrencilerin ortalaması (x: ,88), Afgan (x: ,00), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Arap (x: ,20), Türkmen (x: ,00), Özbek (x: ,20) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Arap olan öğrencilerin ortalaması (x: ,20), Afgan (x: ,00), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Türkmen (x: ,00), Özbek (x: ,20) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Özbek olan öğrencilerin ortalaması (x: ,20), Afgan (x: ,00), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Türkmen (x: ,00) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 38. Öğrencilerin *Muhtarlık* için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* milliyetlere göre farklılaşması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
Muhtarlık Fiil	Gruplar Arasında	4,832	6	,805	7,491	,000	5>1
							5>2
							5>3
							5>4
							5>6
							5>7
							3>1
							3>2
							3>4
							3>6
							3>7
							1>2
							1>4
							1>6
							1>7
							4>2
							4>6
							7>2
							7>6
	Grup İçinde	3,656	34	,108			
	Toplam	8,488	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, milliyetlerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 38'de görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *Muhtarlık* için yazdıkları kelimelerden *fiil* olanları, öğrencilerin Milliyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 7,491, $p<.05$).

Tablo 39. Öğrencilerin *Muhtarlık* için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

	Milliyet	N	X	SS
Muhtarlık Fiil	Afgan	2	,5000	,70711
	Azerbaycan Türkü	2	,0000	,00000
	Gineli	9	,7778	,44096
	Arap	5	,2000	,44721
	Diğer (Faslı ve Somalili)	2	1,0000	,00000
	Türkmen	16	,0000	,00000
	Özbek	5	,2000	,44721
	Toplam	41	,2927	,46065

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Milliyeti diğer (Faslı ve Somalili) olan öğrencilerin *Nüfus Müdürlüğü* için yazdıkları kelimelerden *kalıp ifadelerin* ortalaması (x: 1,00), Afgan (x: ,50), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Gineli (x: ,77), Arap (x: ,20), Türkmen (x: ,00), Özbek (x: ,20) olan öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir. Milliyeti Gineli olan öğrencilerin ortalaması (x: ,77), Afgan (x: ,50), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Arap (x: ,20), Türkmen (x: ,00), Özbek (x: ,20) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Afgan olan öğrencilerin ortalaması (x: ,50), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Arap (x: ,20), Türkmen (x: ,00), Özbek (x: ,20) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Arap olan öğrencilerin ortalaması (x: 20), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Türkmen (x: ,00) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Özbek olan öğrencilerin ortalaması (x: ,20), Azerbaycan Türkü (x: ,00), Türkmen (x: ,00) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir.

Tablo 40. Öğrencilerin *İletişim Noktaları* için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* milliyetlere göre farklılaşması

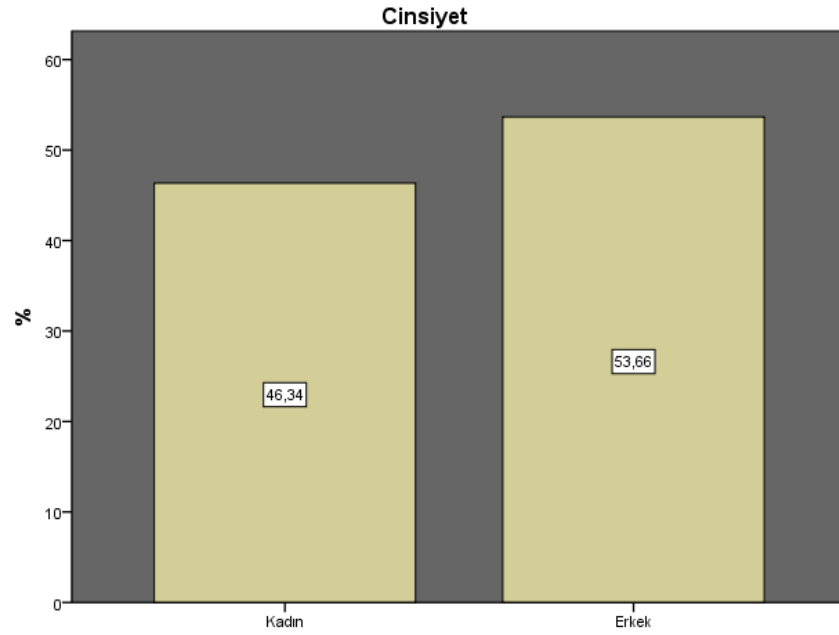
		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark
İletişim Noktaları Fiil	Gruplar Arasında	194,787	6	32,464	5,684	,000	5>1 5>2 5>3 5>4 5>6 5>7 3>1 3>2 3>4 3>6 3>7 4>1 4>2 4>6 4>7 6>1 6>2 6>7 7>1 7>2 1>2
	Grup İçinde	194,189	34	5,711			
	Toplam	388,976	40				

Öğrencilerin sosyal yaşam alanlarında yazmış oldukları kelime tür sayısının, milliyetlerine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan tek yönlü varyans analiz sonuçları tablo 40'ta görülmektedir. Test sonuçlarına göre sosyal yaşam alanlarından olan *İletişim Noktaları* için yazdıkları kelimelerden *fiil* olanları, öğrencilerin Milliyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (F: 5,684, $p<.05$).

Tablo 41. Öğrencilerin *İletişim Noktaları* için yazmış oldukları kelimelerden *fiil* sayısının milliyetlere göre ortalamaları

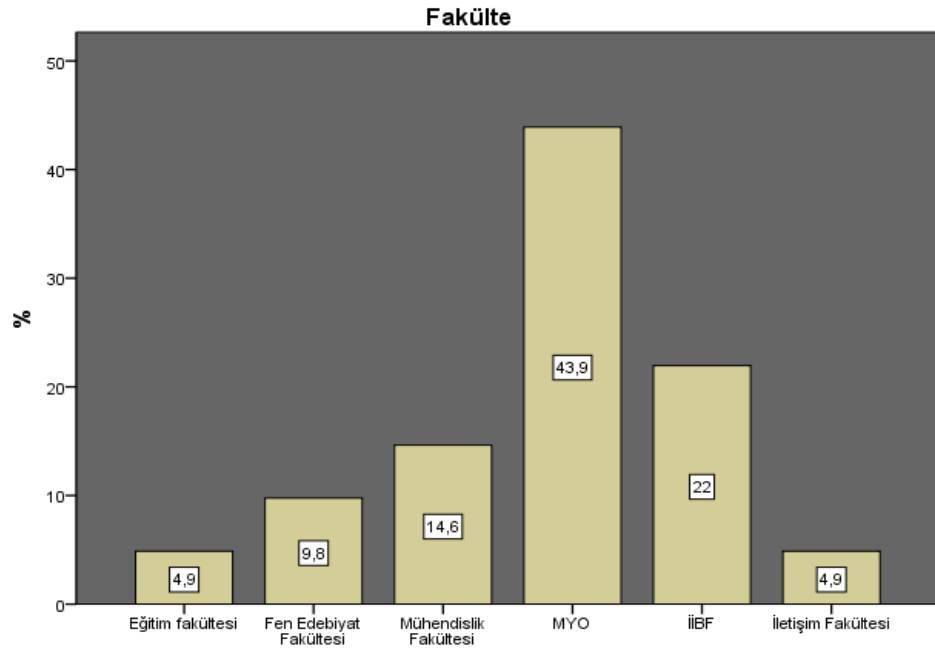
	Milliyet	N	X	SS
İletişim Noktaları Fiil	Afgan	2	1,0000	1,41421
	Azerbaycan Türkü	2	,5000	,70711
	Gineli	9	6,8889	2,20479
	Arap	5	5,0000	4,30116
	Diğer (Faslı ve Somalili)	2	8,0000	1,41421
	Türkmen	16	3,0000	2,00000
	Özbek	5	1,8000	2,04939
	Toplam	41	3,9756	3,11840

Farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Tukey çoklu karşılaştırma işlem uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; Milliyeti diğer (Faslı ve Somalili) olan öğrencilerin *İletişim Noktaları* için yazdıkları kelimelerden *fiillerin* ortalaması (x: 8,00), Afgan (x: 1,00), Azerbaycan Türkü (x: ,50), Gineli (x: 6,88), Arap (x: 5,00), Türkmen (x: 3,00), Özbek (x: 1,80) olan öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir. Milliyeti Gineli olan öğrencilerin ortalaması (x: 6,88), Afgan (x: 1,00), Azerbaycan Türkü (x: ,50), Arap (x: 5,00), Türkmen (x: 3,00), Özbek (x: 1,80) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Arap olan öğrencilerin ortalaması (x: 5,00), Afgan (x: 1,00), Azerbaycan Türkü (x: ,50), Türkmen (x: 3,00), Özbek (x: 1,80) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Türkmen olan öğrencilerin ortalaması (x: 3,00), Afgan (x: 1,00), Azerbaycan Türkü (x: ,50), Özbek (x: 1,80) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Özbek olan öğrencilerin ortalaması (x: 1,80), Afgan (x: 1,00), Azerbaycan Türkü (x: ,50) olan öğrencilerin ortalamalarından daha yüksektir. Milliyeti Afgan olan öğrencilerin ortalaması (x: 1,00), Azerbaycan Türkü (x: ,50) olan öğrencilerin ortalamasından daha yüksektir.

Tablo 42. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *cinsiyet* yüzdesiTablo 43. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Cinsiyet* sayısal dağılımı

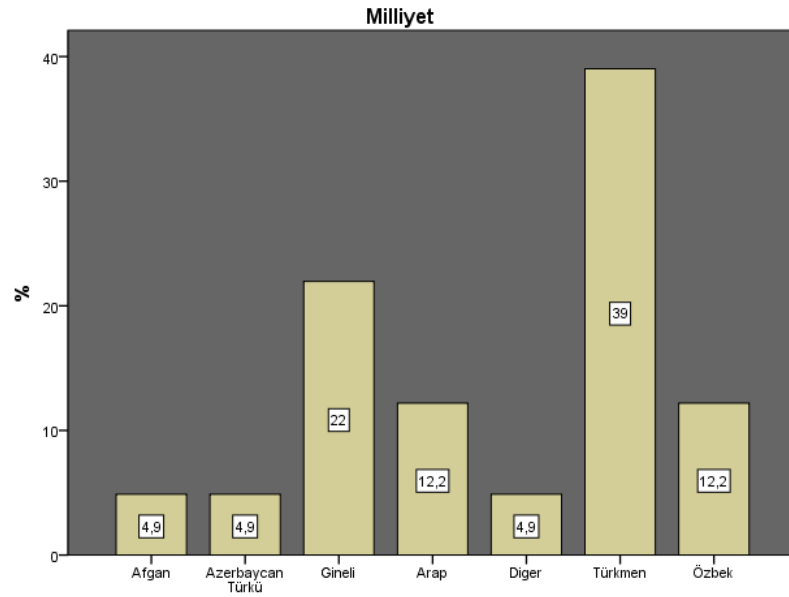
Cinsiyet		
	Sıklık	Yüzde
Kadın	19	46,3
Erkek	22	53,7
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunun % 46'sını kadın öğrenciler, %53'ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Kadın öğrencilerin sayısı 19 iken, erkek öğrencilerin sayısı 22'dir.

Tablo 44. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *Fakülte* yüzdesiTablo 45. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Fakülte* sayısal dağılımı

Fakülte		
	Sıklık	Yüzde
Eğitim fakültesi	2	4,9
Fen Edebiyat Fakültesi	4	9,8
Mühendislik Fakültesi	6	14,6
MYO	18	43,9
İİBF	9	22,0
İletişim Fakültesi	2	4,9
Toplam	41	100,0

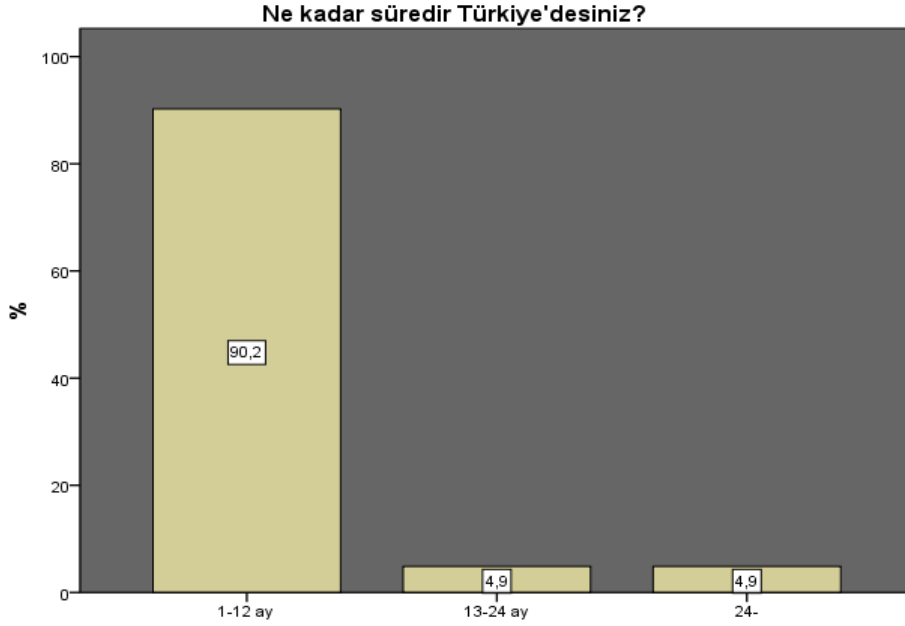
Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin % 43'ü MYO' da, % 22' si İİBF' de, % 14,6'sı Mühendislik Fakültesi'nde, % 9,8'i Fen Edebiyat Fakültesi'nde, % 4,9'u Eğitim Fakültesi'nde, % 4,9'u İletişim Fakültesi'nde öğrenim görecektir. MYO' da 18 öğrenci, İİBF' de 9 öğrenci, Mühendislik Fakültesi'nde 6 öğrenci, Fen Edebiyat Fakültesi'nde 4 öğrenci, Eğitim ve İletişim Fakülteleri'nde ise ikişer öğrenci öğrenim görecektir.

Tablo 46. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *Milliyet* yüzdesiTablo 45. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Milliyet* sayısal dağılımı

Milliyet		
	Sıklık	Yüzde
Afgan	2	4,9
Azerbaycan Türkü	2	4,9
Ginele	9	22,0
Arap	5	12,2
Diğer (Faslı ve Somalili)	2	4,9
Türkmen	16	39,0
Özbek	5	12,2
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %39'u Türkmen, %22'si Ginele, %12,2'si Özbek, %12,2'si Arap, %4,9'u Azerbaycan Türkü, %4,9'u Diğer (Faslı ve Somalili), %4,9'u Afgan'dır. Türkmen 16 öğrenci, Ginele 9 öğrenci, Özbek 5 öğrenci, Arap 5 öğrenci, Azerbaycan Türkü 2 öğrenci, Diğer (Faslı ve Somalili) 2 öğrenci, Afgan 2 öğrenci çalışma grubunda yer almaktadır.

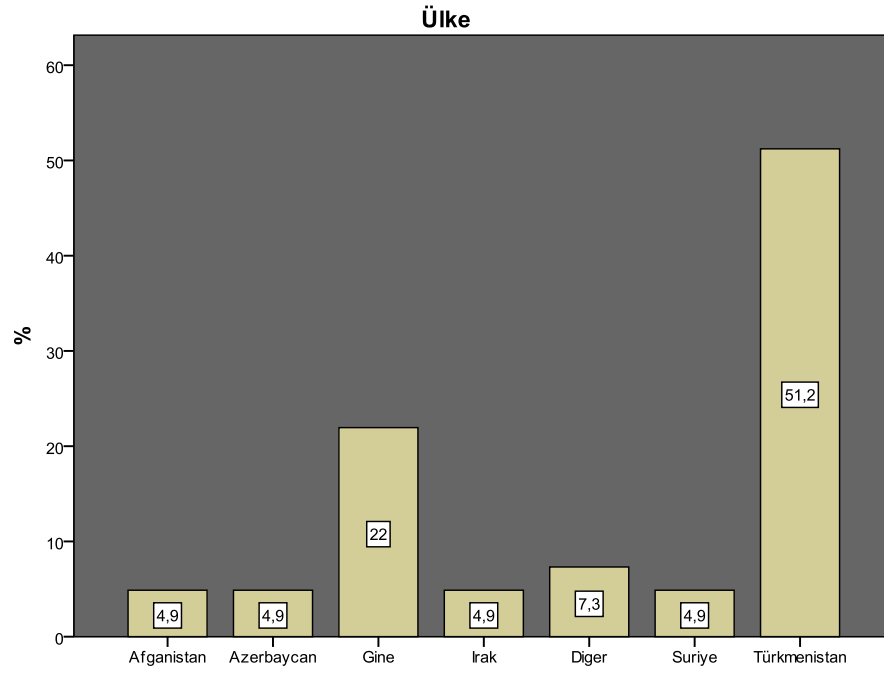
Tablo 46. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *Ne kadar süredir Türkiye'desiniz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 47. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Ne kadar süredir Türkiye'desiniz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Ne kadar süredir Türkiye'desiniz?		
	Sıklık	Yüzde
1-12 ay	37	90,2
13-24 ay	2	4,9
25-	2	4,9
Toplam	41	100,0

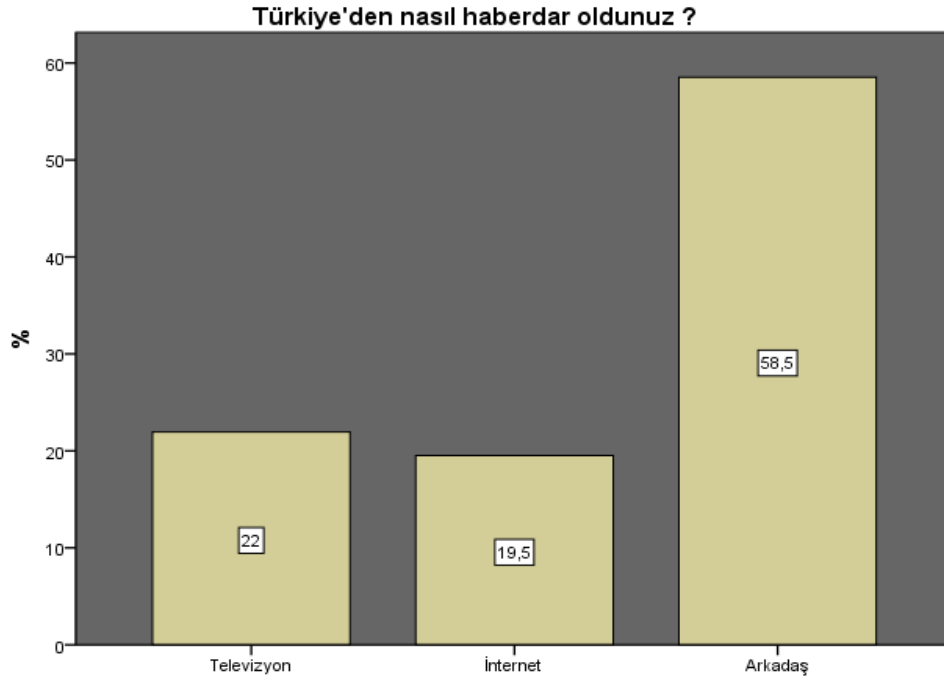
Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %90'ı 1-12 aydır, %4,9'u 13-24 aydır, %4,9'u ise 24 ay ve üstü Türkiye'de bulunmaktadır. 1-12 ay arasında 37 öğrenci, 13-24 ay arasında 2 öğrenci ve 25 ay ve üstü 2 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 48. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin *ülke* yüzdesiTablo 49. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Ülke* sayısal dağılımı

Ülke		
	Sıklık	Yüzde
Afganistan	2	4,9
Azerbaycan	2	4,9
Gine	9	22,0
Irak	2	4,9
Diğer (Fas, Somali, Filistin)	3	7,3
Suriye	2	4,9
Türkmenistan	21	51,2
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunun %51,2'sini Türkmenistan'dan, %22'sini Gine'den, %7,3'ünü Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkeler den, %4,9'unu Afganistan'dan, %4,9'unu Azerbaycan'dan, %4,9'unu Suriye'den gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmaya Türkmenistan'dan 21 öğrenci, Gine'den 9 öğrenci, Diğer (Fas, Somali ve Filistin) ülkelerden 3 öğrenci, Afganistan, Azerbaycan ve Suriye'den ikişer öğrenci katılmıştır.

Tablo 50. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye'den nasıl haberdar oldunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

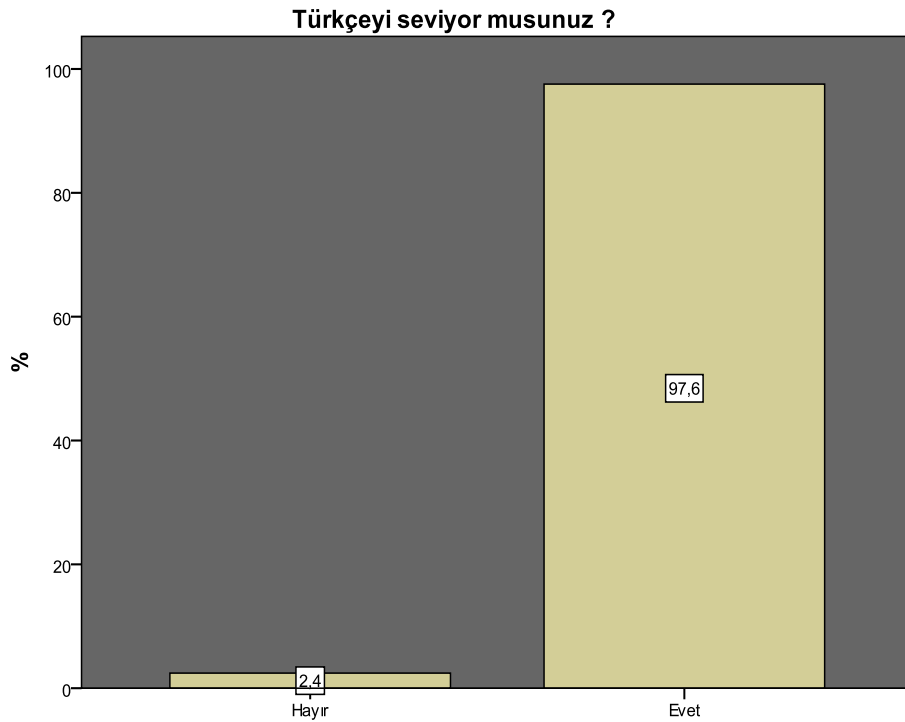
Tablo 51. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye'den nasıl haberdar oldunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Türkiye den nasıl haberdar oldunuz?		
	Sıklık	Yüzde
Televizyon	9	22,0
İnternet	8	19,5
Arkadaş	24	58,5
Toplam	41	100,0

Çalışma grubuna katılan öğrencilerin %58,5'i Türkiye den arkadaşı ile, %22'si televizyon ile, %19,5'i internet vasıtası ile Türkiye'den haberdar olmuştur. Gazete-Dergi seçeneğini hiçbir öğrenci seçmemiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının Türkiye'den arkadaşları vasıtası ile haberdar olduklarını ifade etmeleri önemli bir sonuçtur. Ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrencilerin ülkemizden ayrıldıklarında gittikleri ülkelerde doğal olarak ülkemizin kültür elçileri olmaktadır. Bu bağlamda yabancı uyruklu öğrencilerin ülkemizde geçirdikleri

süreyi mutlu ve güzel anılar ile geçirmeleri bu açıdan önemlidir. Ülkemizden mutlu ayrılan her bir yabancı uyruklu öğrenci ülkemize gelecek olan yeni bir öğrenci anlamına gelmektedir. Bu noktadan hareketle ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrencilere Türk misafirperverliğini, hoşgörüsünü ve kültürünü en iyi şekilde yansıtmak gerekmektedir.

Tablo 52. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçeyi seviyor musunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

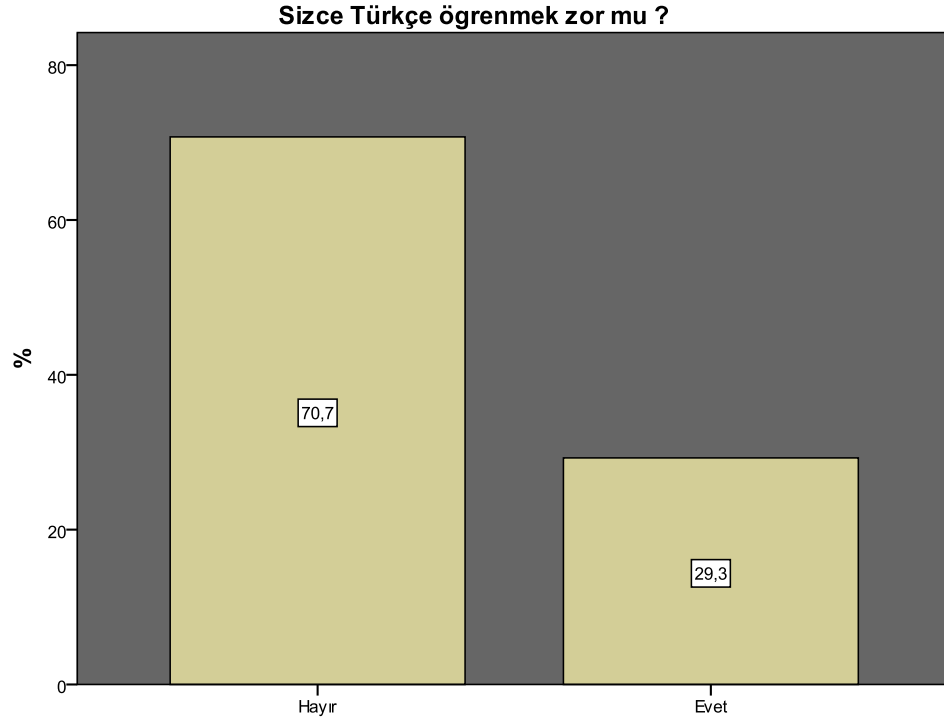

Tablo 53. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçeyi seviyor musunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Türkçeyi seviyor musunuz?		
	Sıklık	Yüzde
Hayır	1	2,4
Evet	40	97,6
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %97,6'sı Türkçeyi sevmektedir. Diğer taraftan %2,4'ü Türkçeyi sevmediğini ifade etmektedir. Türkçeyi sevenlerin sayısı 40 kişi iken sevmeyenlerin sayısı sadece 1'dir.

Tablo 54. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Sizce Türkçe öğrenmek zor mu?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

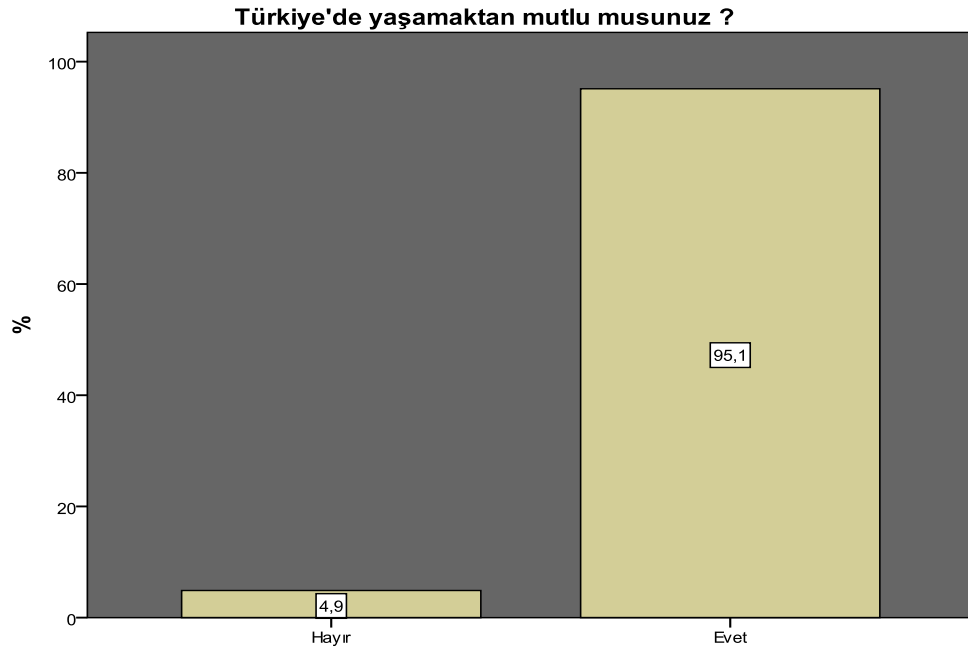
Tablo 55. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Sizce Türkçe öğrenmek zor mu?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Sizce Türkçe öğrenmek zor mu?		
	Sıklık	Yüzde
Hayır	29	70,7
Evet	12	29,3
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %70,7'si Türkçe öğrenmeyi zor olarak görmemektedir. %29,3'ü ise Türkçe öğrenmeyi zor olarak görmektedir. Türkçeyi öğrenmeyi zor olarak kabul etmeyen öğrencilerin sayısı 29 iken, zor olarak

kabul edenlerin sayısı 12 dır. Türkçe öğrenmeyi zor olarak ifade eden 2 öğrenci Türkmen, 1 öğrenci Faslı, 3 öğrenci Arap, 5 öğrenci Gineli, 1 öğrenci de Afgan uyruklu öğrencidir.

Tablo 56. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye’de yaşamaktan mutlu musunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

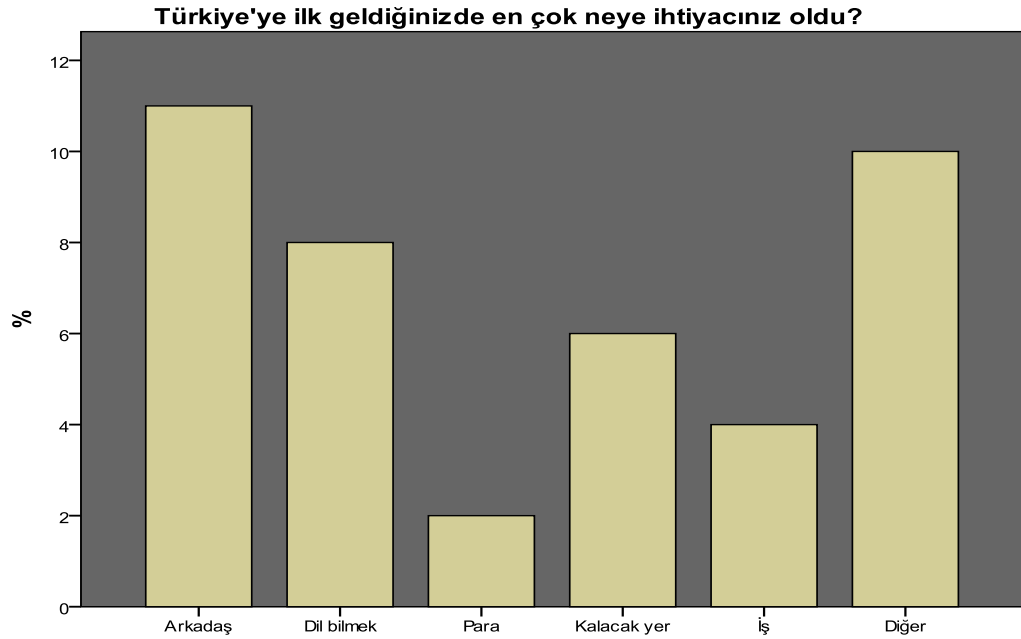

Tablo 57. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye’de yaşamaktan mutlu musunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Türkiye’de yaşamaktan mutlu musunuz?		
	Sıklık	Yüzde
Hayır	2	4,9
Evet	39	95,1
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %95,1’i Türkiye’de yaşamaktan mutlu iken %4,9’u mutlu olmadığını ifade etmektedir. Mutlu olan öğrencilerin sayısı 39 iken, mutlu olmayanların sayısı 2’dir.

Tablo 58. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye'ye ilk geldiğinizde en çok neye ihtiyacınız oldu?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

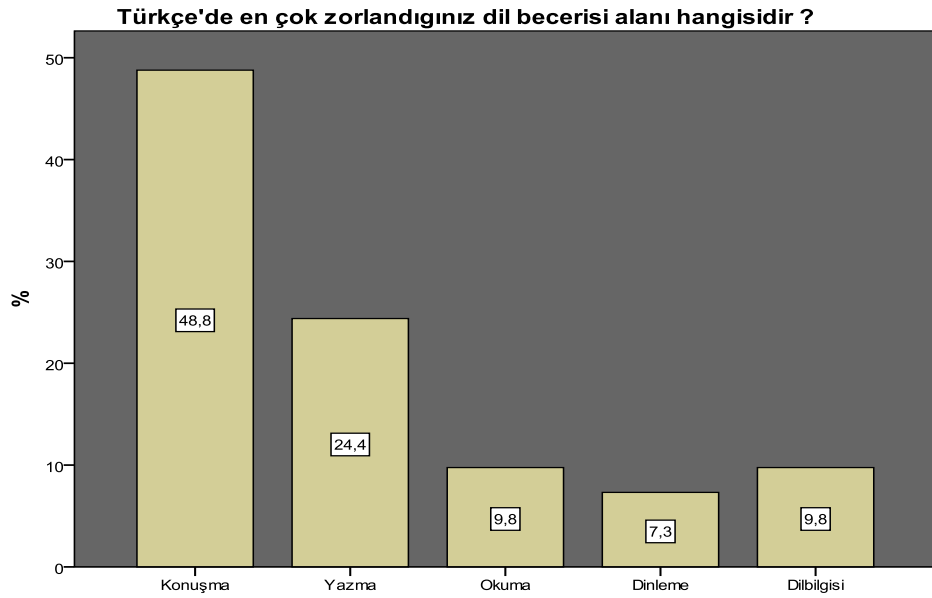
Tablo 59. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkiye'ye ilk geldiğinizde en çok neye ihtiyacınız oldu?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Türkiye'ye ilk geldiğinizde en çok neye ihtiyacınız oldu?		
	Sıklık	Yüzde
Arkadaş	11	26,8
Dil bilmek	8	19,5
Para	2	4,9
Kalacak yer	6	14,6
İş	4	9,8
Diğer	10	24,4
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Türkiye'ye ilk geldiklerinde en çok %26,8 ile arkadaş olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla %24,4 ile Diğer seçeneği (Oturma izni, Hiçbir şey, Aile, Yemek) yer almaktadır. Öğrencilerin %19,5'i dil

bilmeyi, %14,6'sı kalacak yeri, %9,8'i iş sahibi olmayı, %4,9'u parayı ülkemize ilk geldiklerinde en çok ihtiyaç duydukları gereksinim olarak görmekte-dirler.

Tablo 60. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçe de en çok zorlandığınız alan hangisidir?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

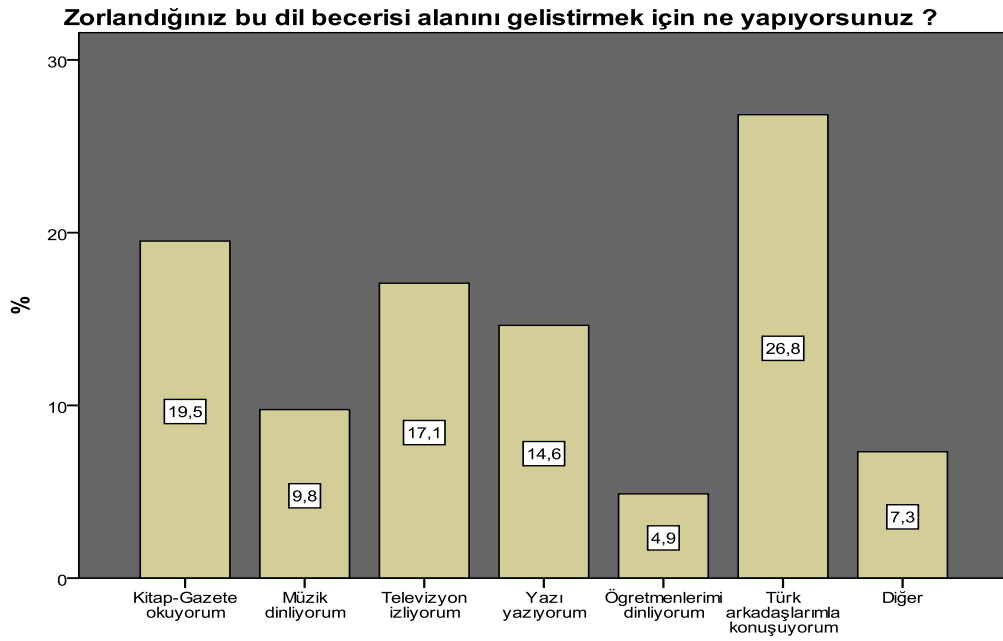
Tablo 61. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçe de en çok zorlandığınız alan hangisidir?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Türkçe de en çok zorlandığınız alan hangisidir?		
	Sıklık	Yüzde
Konuşma	20	48,8
Yazma	10	24,4
Okuma	4	9,8
Dinleme	3	7,3
Dilbilgisi	4	9,8
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Türkçe'de en çok zorlandıkları alanlar sırasıyla %48,8 ile konuşma, %24,4 ile yazma, %9,8 ile okuma, %9,8 ile dil bilgisi, %7,3 ile dinleme olmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin neredeyse yarısı konuşma alanında zorlandıklarını ifade etmektedirler. İletişim bir dil için en gerekli

beceridir. Bir bireyin çevresi ile etkili ve doğru iletişime geçmesi için öncelikle yeterli kelime hazinesine sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda, temel seviye kelime belirleme çalışmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Tablo 62. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Zorlandığınız bu dil becerisi alanını geliştirmek için neler yapıyorsunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

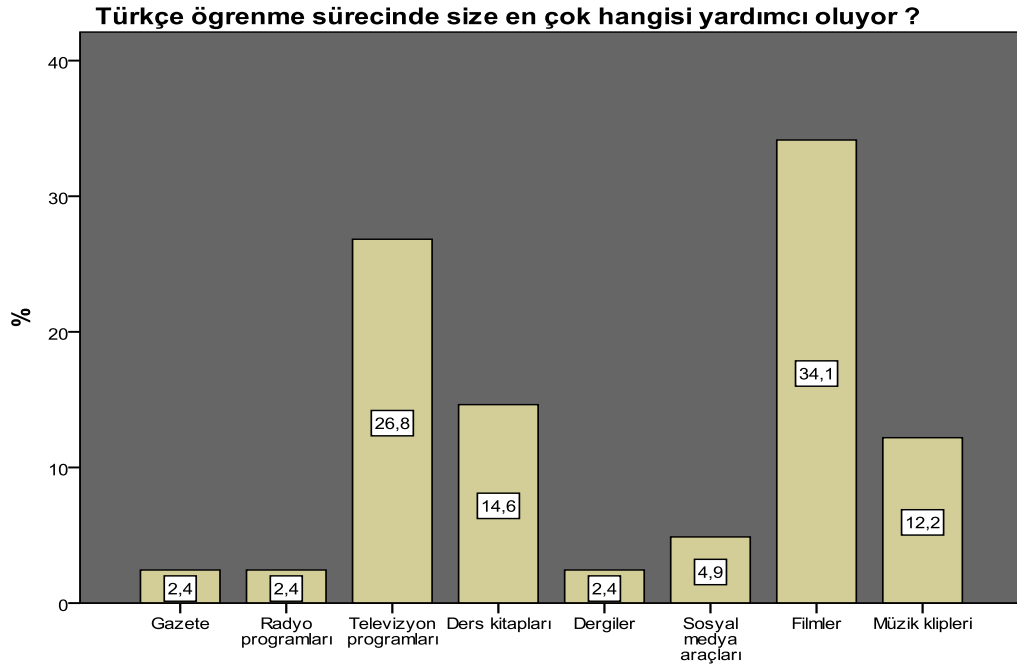

Tablo 63. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Zorlandığınız bu dil becerisi alanını geliştirmek için neler yapıyorsunuz?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Zorlandığınız bu dil beceri alanını geliştirmek için neler yapıyorsunuz?		
	Sıklık	Yüzde
Kitap-Gazete okuyorum	8	19,5
Müzik dinliyorum	4	9,8
Televizyon izliyorum	7	17,1
Yazı yazıyorum	6	14,6
Öğretmenlerimi dinliyorum	2	4,9
Türk arkadaşlarımla konuşuyorum	11	26,8
Diğer	3	7,3
Toplam	41	100,0

Zorlandığınız bu dil becerisi alanını geliştirmek için neler yapıyorsunuz? Soruna çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %26,8'i Türk arkadaşlarımla konuşuyorum, %19,5'i kitap-gazete okuyorum, %17,1'i televizyon izliyorum, %14,6'sı yazı yazıyorum, %9,8'i müzik dinliyorum, %7,3'ü diğer, %4,9'u ise öğretmenlerimi dinliyorum cevabını vermiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin önemli bir bölümü konuşma becerilerini geliştirmek için Türk arkadaşları ile konuşmayı tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 64. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçe öğrenme sürecinde size en çok hangisi yardımcı olmaktadır?* Sorusuna verdikleri cevapların yüzdesi

Tablo 65. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin *Türkçe öğrenme sürecinde size en çok hangisi yardımcı olmaktadır?* Sorusuna verdikleri cevapların sayısal dağılımı

Türkçe öğrenme sürecinde size en çok hangisi yardımcı olmaktadır?		
	Sıklık	Yüzde
Gazete	1	2,4
Radyo programları	1	2,4
Televizyon programları	11	26,8
Ders kitapları	6	14,6
Dergiler	1	2,4
Sosyal medya araçları	2	4,9
Filmler	14	34,1
Müzik klipleri	5	12,2
Toplam	41	100,0

Çalışma grubunda bulunan öğrenciler, Türkçe öğrenme sürecinde size en çok hangisi yardımcı olmaktadır? Sorusuna %34,1'i filmleri, %26,8'i televizyon

programlarını, %14,6'sı ders kitaplarını, %12,2'si müzik kliplerini, %4,9'u sosyal medya araçlarını, %2,4'ü gazeteleri, %2,4'ü radyo programlarını, %2,4'ü dergileri cevap olarak ifade etmektedirler.

5.BÖLÜM

Bu bölümde araştırma bulguları alt problemlere göre tartışılmış, sonuç ve öneriler sunulmuştur.

5.1. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.1. Tartışma ve Sonuçlar

Son yıllarda ülkemize yurt dışından birçok insan geçici veya kalıcı olarak göç etmektedir. Bu hareketliliğin birçok sebebi bulunmaktadır. İnsanlar, ülkemize ekonomik sebepler, üniversite eğitimi, ülkelerindeki savaş ve huzursuz ortam, turizm, sağlık sektörü vb. gibi çeşitli sebeplerden dolayı göç etmektedir. Bu noktadan hareketle Yabancılara Türkçe Öğretimi son zamanlarda üzerinde çalışılan en önemli alanlardan biri haline gelmiştir. Yapılan çalışmalar özellikle uygulamaya yönelik, günlük yaşamda karşılaşılan ve sıklıkla kullanılan pratik bilgiler üzerine yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmanın bulgularından hareketle aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

- Temel düzeydeki öğrenciler *üniversite kütüphanesin* de hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *kitap, bilgisayar, kitap (ödünç) almak, öğrenci (kimlik) kartı, raf, kitap iade etmek, kat, masa, ders çalışma odası, merdiven* olduğu görülmüştür. Alan çalışmalarında ise Tunçel'in (2015) çalışmasında da benzer bulgulara rastlanmıştır. Tunçel çalışmasında *kitap (184 tekrar), ödünç almak (176 tekrar), öğrenci kimlik kartı (34 tekrar), raf (136 tekrar), kitap iade etmek (25*

tekrar) kelimelerinin sık kullanılan kelimelerden olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yine Açık (2013) yaptığı çalışmada temel düzey (A1 ve A2) için hazırlanacak olan ders kitaplarında bulunması gereken kelimeleri listelemiştir. Oluşturulan bu listede *bilgisayar*, *kimlik*, *kitap*, *masa*, *merdiven* kelimeleri yer almaktadır.

Göz'ün (2003) kaleme aldığı “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü” adlı çalışmada *kitap* kelimesi (500 ile 1000 arası tekrarlama) sıklığında olan kelimeler arasında yer almıştır. *Masa*, *kimlik kartı*, *merdiven*, *kat* kelimeleri ise (100 ile 500 arası tekrarlama) sıklığında olan kelimeler arasında yer almıştır.

Aşık (2007) Yabancılar için temel Türkçe sözcük varlığının oluşturulması adlı çalışmada birçok sosyal alandan elde ettiği ses verilerinden oluşturduğu sözcük sıklık listesinde *kitap* (112 *tekrar*), *masa* (37 *tekrar*), *bilgisayar* (74 *tekrar*), *merdiven* (4 *tekrar*), *iade etmek* (16 *tekrar*) kelimeleri yer almaktadır.

Erol (2014) çalışmada *İstanbul*, *Yeni Hitit*, *Adım Adım Türkçe* ve *Yabancı Dilim Türkçe* adlı yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının içinde yer alan kelimelerin sayısı, sıklığı, yaygınlığı ve okunabilirliğini değerlendirmektedir. Çalışmasının sonucunda oluşturduğu temel seviye için bilinmesi gereken ilk 1000 kelime listesinde *kitap* (187.sırada), *masa* (370.sırada), *bilgisayar* (337.sırada), *kat* (456.sırada), *kimlik kartı* (807.sırada) yer almaktadır.

Ölker (2011) Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945 ile 1950 arası) adlı çalışmasının sonucunda 1945 ile 1950 yılları arasında geçen yazılı Türkçenin kelime sıklığını alfabetik ve sıralı olarak bir liste halinde hazırlamıştır. Bu listede *kitap* (608 tekrar), *masa* (189 tekrar), *raf* (10 tekrar), *merdiven* (114 tekrar) , *kimlik kartı* (1 tekrar), *ödünç almak* (2 tekrar), *iade etmek* (44 tekrar), *kat* (248 tekrar) kelimeleri yer almaktadır.

Thorndike (1921) tarafından 41 farklı kaynak taranarak hazırlanan 10000 İngilizce kelimedenden oluşan bir kelime listesi oluşturulmuştur. Hazırlanan bu listede *kitap*, *masa*, *raf*, *kat*, *ödünç almak*, *iade etmek*, *merdiven* kelimeleri yer almaktadır.

Fry (2000) okuma, yazma ve konuşma öğretiminde en yaygın kullanılan kelimeler adlı çalışmasında bilinmesi gereken 1000 İngilizce kelime listesi hazırlamıştır. Oluşturulan bu listede *kitap* (270.sırada), *masa* (371.sırada), *iade etmek* (522.sırada), *kat* (617.sırada) yer almaktadır. Tüm bu bulgular çalışmanın sonucu ile örtüşmektedir.

Aydın (2015) çalışmasında yurt içi ve yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarında geçen kelimelerin sıklığını doküman incelemesi yöntemi ile ortaya koymaktadır. Çalışmada temel, orta ve üst seviyeler (A1, A2, B1, B2, C1) için öğretilmesi gereken kelime listesi hazırlanmıştır. *Kitap* (A1 seviye), *bilgisayar* (A1 seviye), *öğrenci (kimlik) kartı* (A1 seviye), *raf* (A2 seviye), *iade etmek* (B1 seviye), *kat* (A1 seviye), *masa* (A1 seviye), *ders çalışma odası* (A1 seviye), *merdiven* (A1 seviye) kelimeleri hazırlanan seviye listesinde yer aldığı tespit edilmiştir.

- Temel düzeydeki öğrenciler *üniversite yemekhanesi ve kantininde* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *ekmek, tepsi, kaşık, çatal, tuz, bardak, çay, çorba, kahve* olduğu görülmektedir. Alan çalışmalarında ise Tunçel'in (2015) çalışmasında da benzer bulgulara rastlanmıştır. Tunçel'in çalışmasında *ekmek (46 tekrar), tepsi (4 tekrar), kaşık (54 tekrar), tuz (7 tekrar), bardak (141 tekrar), çay (1189 tekrar), çorba (19 tekrar), kahve (145 tekrar)* kelimelerinin sık kullanılan kelimeler arasında olduğu tespit edilmiştir.

Aşık'ın (2007) çalışmasında *ekmek (41 tekrar), tepsi (7 tekrar), kaşık (6 tekrar), çatal (3 tekrar), tuz (7 tekrar), bardak (20 tekrar), çay (126 tekrar), çorba (25 tekrar), kahve (21 tekrar)* kelimelerinin yer aldığı görülmüştür.

Açık'ın (2013) yaptığı çalışmada *ekmek, kaşık, tuz, bardak, çay ve kahve* kelimeleri temel düzeyde öğretilmesi gereken kelimeler listesinde yer almaktadır. Göz'ün (2003) yaptığı çalışmada *bardak* (100 ile 500 arası tekrarlanma), *çay* (100 ile 500 arası tekrarlanma), *kahve* (100 ile 500 arası tekrarlanma), *ekmek* (100 ile 500 arası tekrarlanma), *kaşık* (100 ile 500 arası tekrarlanma), *tuz* (100 ile 500 arası tekrarlanma) sıklığında yer alan kelimeler arasında olduğu tespit edilmiştir.

Erol'un (2014) yaptığı çalışmanın sonucunda oluşturduğu temel seviye bilinmesi gereken ilk 1000 kelime listesinde *ekmek (538.sırada), tuz (869.sırada), çay (946.sırada), kahve (961.sırada)* yer almaktadır. Ölker'in (2011) yaptığı çalışmada ortaya çıkan sıklık listesinde *ekmek (148 tekrar), tepsi (15 tekrar), kaşık (13 tekrar), çatal (14 tekrar), tuz (72 tekrar), bardak (48 tekrar), çay (47 tekrar), çorba (13 tekrar), kahve (166 tekrar)* yer almaktadır.

Thorndike'in (1921) çalışmasında yer alan kelime listesinde *ekmek* 1 ile 500 kelime arasında, *tepsi* 4001 ile 5144 kelime arasında, *kaşık* 1501 ile 2000 kelime arasında, *çatal* 1001 ile 2000 kelime arasında, *tuz* 1 ile 1000 kelime arasında, *bardak* 1 ile 1000 kelime arasında, *çay* 1001 ile 2000 kelime arasında, *çorba* 2001 ile 2500 kelime arasında, *kahve* 1000 ile 2000 arasında yer almaktadır.

Fry (2000) yaptığı çalışmada en sık kullanılan 1000 kelimedenden oluşan bir liste hazırlamıştır. *Ekmek* (482. sırada) ve *bardak* (579. sırada) kelimeleri hazırlanan bu listede yer almaktadır. Aydın'ın (2015) yaptığı çalışmada *ekmek* (A1 seviye), *tepsi* (B2 seviye), *kaşık* (A1 seviye), *çatal* (A1 seviye), *tuz* (A1 seviye), *çay* (A1 seviye), *çorba* (A1 seviye), *kahve* (A1 seviye) için hazırlanan kelime listesinde yer aldığı görülmektedir.

- Temel düzeydeki öğrenciler *öğrenci işleri ve dersliklerde* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *kalem*, *kitap*, *yazı tahtası*, *sandalye*, *defter*, *masa*, *öğretmen*, *öğrenci kimlik kartı*, *silgi*, *pencere* olduğu tespit edilmiştir. Aşık'ın (2007) çalışmasında *kalem* (28 tekrar), *kitap* (112 tekrar), *sandalye* (12 tekrar), *defter* (13 tekrar), *masa* (37 tekrar), *öğretmen* (81 tekrar), *kimlik kartı* (22 tekrar), *silgi* (3 tekrar), *pencere* (2 tekrar) kelimelerinin yer aldığı görülmüştür.

Erol'un (2014) yaptığı çalışmada oluşturduğu ilk 1000 kelime listesinde *kitap* (187.sırada), *masa* (370.sırada), *öğretmen* (501.sırada), *kimlik kartı* (807.sırada), *pencere* (572.sırada) yer almaktadır.

Ölker'in (2011) çalışmasında yer alan sıklık listesinde *kalem* (179 tekrar), *kitap* (608 tekrar), *yazı tahtası* (2 tekrar), *sandalye* (47 tekrar), *defter* (115 tekrar), *masa* (189 tekrar), *öğretmen* (216 tekrar), *kimlik kartı* (1 tekrar), *silgi* (1 tekrar), *pencere* (164 tekrar) yer almaktadır.

Göz'ün (2003) yaptığı çalışmada *kalem* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *kitap* (500 ile 1000 tekrarlanma arasında), *yazı tahtası* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *defter* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *masa* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *öğretmen* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *kimlik kartı* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *pencere* (100 ile 500 tekrarlanma) sıklığında yer alan kelimeler arasında olduğu görülmüştür.

Açık'ın (2013) yaptığı çalışmada oluşturduğu temel seviye için öğretilmesi gereken kelimeler listesinde *kalem*, *kitap*, *yazı tahtası*, *defter*, *masa*, *öğretmen*, *kimlik kartı*, *pencere* kelimelerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

Thorndike'in (1921) çalışmasında yer alan kelime listesinde *kalem* 1001 ile 2000 kelime arasında, *kitap* 1001 ile 2000 kelime arasında, *yazı tahtası* 3001 ile 4000 kelime arasında, *sandalye* 1 ile 1000 kelime arasında, *defter* 8146 ile 9190 kelime arasında, *masa* 1 ile 1000 kelime arasında, *öğretmen* 1 ile 1000 kelime arasında, *silgi* 6619 ile 7262 kelime arasında, *pencere* 1 ile 1000 kelime arasında yer almaktadır.

Fry'ın (2000) kaleme aldığı “Fry’s instant 1000 words” adlı eserde oluşturulan listede *kitap* (269.sırada), *yazı tahtası* (816.sırada), *masa* (371.sırada), *öğretmen* (597.sırada), *pencere* (541.sırada) yer almaktadır. Aydın'ın (2015) yaptığı çalışmada *kalem* (A1 seviye), *kitap* (A1 seviye), *yazı tahtası* (A1 seviye), *sandalye* (A1 seviye), *defter* (A1 seviye), *masa* (A1 seviye), *öğretmen* (A1 seviye), *öğrenci kimlik kartı* (A1 seviye), *silgi* (A1 seviye), *pencere* (A1 seviye) kelimelerinin temel, orta ve üst seviye için hazırlanan listede yer aldığı tespit edilmiştir.

- Temel düzeydeki öğrenciler *otogar*, *toplu ulaşım*, *tren garı* ve *Havaalanı* 'nda hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *bilet*, *durak*, *şoför*, *kalkış saati*, *otobüs*, *kaç para?*, *bavul*, *pasaport*, *binmek*, *inmek* olduğu görülmüştür. Aşık'ın (2007) yaptığı çalışmada *bilet* (8 tekrar), *durak* (1 tekrar), *şoför* (12 tekrar), *otobüs* (83 tekrar), *bavul* (3 tekrar), *binmek* (80 tekrar), *inmek* (76 tekrar) kelimelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Erol'un (2014) yaptığı çalışmada *otobüs* (761.sırada), *binmek* (901.sırada), *inmek* (807.sırada) yer almaktadır.

Ölker'in (2011) yaptığı çalışmasında *bilet* (71 tekrar), *durak* (37 tekrar), *şoför* (86 tekrar), *otobüs* (112 tekrar), *bavul* (21 tekrar), *pasaport* (35 tekrar), *binmek* (117 tekrar) kelimelerinin bulunduğu görülmektedir. Tunçel'in (2011) yaptığı çalışmasında *kaç para?* (4 tekrar) ile yer aldığı tespit edilmiştir.

Thorndike (1921) yaptığı çalışmasında *bilet* 2001 ile 3000 kelime arasında, *durak* 1 ile 1000 kelime arasında, *şoför* 3001 ile 4000 kelime arasında, *otobüs* 6619 ile 7262 kelime arasında yer vermiştir. Fry'ın (2000) oluşturduğu öğretilmesi gereken ilk 1000 İngilizce kelime listesinde *durak* 272. sırada yer almaktadır.

Göz'ün (2003) yaptığı çalışmada *şoför* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *otobüs* (100 ile 500 tekrarlanma arasında) yer aldığı tespit edilmiştir. Açık (2013) yaptığı çalışmasında *şoför* ve *otobüs* kelimelerine yer vermiştir.

Aydın'ın (2015) yaptığı çalışmada *bilet* (A1 seviye), *durak* (A1 seviye), *şoför* (A1 seviye), *otobüs* (A1 seviye), *bavul* (A2 seviye), *pasaport* (A1 seviye), *binmek* (A1 seviye), *inmek* (A1 seviye) kelimeleri seviyeler için hazırlanan listede yer almaktadır.

- Temel düzeydeki öğrenciler *bankada* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *para çekmek*, *para yatırmak*, *imza*, *bankamatik kartı*, *pasaport*, *kredi kartı*, *bankamatik*, *kimlik kartı*, *bankamatik fişi*, *döviz* olduğu görülmüştür. Tunçel'in yaptığı çalışmada *imza* (37 tekrar), *kimlik kartı* (126 tekrar) yer aldığı tespit edilmiştir.

Erol (2014) yaptığı çalışmasında *kimlik* (807.sırada) yer vermiştir. Aşık'ın (2007) yaptığı çalışmada *imza* (32 tekrar), *bankamatik* (6 tekrar), *kredi kartı* (7 tekrar), *kimlik kartı* (11 tekrar), *döviz* (3 tekrar) kelimeleri yer almaktadır.

Ölker'in (2011) çalışmasında *imza* (32 tekrar), *para çekmek* (4 tekrar), *pasaport* (35 tekrar), *kimlik kartı* (1 tekrar), *döviz* (35 tekrar) kelimelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Göz'ün (2003) yazılı Türkçenin söz varlığı adlı eserinde *imza* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *kimlik kartı* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *döviz* (100 ile 500 tekrarlanma arasında) yer aldığı görülmektedir. Yine Açık

(2013) yaptığı çalışmada *imza, kimlik kartı ve döviz* kelimelerini temel seviyede öğretilmesi gereken kelimeler arasında göstermiştir.

Aydın'ın (2015) yaptığı çalışmada *imza (A2 seviye), pasaport (A1 seviye), kredi kartı (A1 seviye), kimlik kartı (A1 seviye), döviz (A1 seviye)* kelimeleri oluşturulan seviye kelime listesinde yer aldığı tespit edilmiştir.

- Temel düzeydeki öğrenciler *postanede* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *imza, sıra beklemek, kargo, adres, mektup, kimlik kartı, ad soyadı, kargo göndermek, para çekmek, para olduğu* görülmüştür. Aşık'ın (2007) yaptığı çalışmada *imza (32 tekrar), sıra (beklemek) (10 tekrar), kargo (5 tekrar), adres (5 tekrar), mektup (9 tekrar), kimlik (22 tekrar)* kelimelerinin yer aldığı görülmüştür.

Erol'un (2014) yaptığı çalışmada *adres (966.sırada), mektup (670.sırada), kimlik kartı (807.sırada), para (127.sırada)* yer aldığı tespit edilmiştir. Ölker'in (2011) çalışmasında *para çekmek (32 tekrar), imza (92 tekrar), adres(73 tekrar), mektup (378 tekrar), kimlik (1 tekrar), para (761 tekrar)* kelimelerinin yer aldığı görülmektedir.

Tunçel'in (2011) çalışmasında *imza (37 tekrar), sıra (beklemek)(48 tekrar), kimlik (126 tekrar), para (53 tekrar)* kelimelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Göz'ün (2003) yaptığı çalışmada *imza (100 ile 500 tekrarlanma arasında), adres (100 ile 500 tekrarlanma arasında), mektup (100 ile 500 tekrarlanma arasında), kimlik (100 ile 500 tekrarlanma arasında), para (1000 ile 5000 tekrarlanma arasında)* olduğu görülmektedir. Açık (2013) yaptığı çalışmasında *imza, adres, mektup ve kimlik* kelimelerine yer vermiştir.

Fry'ın (2000) yaptığı çalışmada öğretilmesi gereken ilk 1000 İngilizce kelime listesinde *mektup (191.sırada) ve para (374.sırada)*

yer aldığı görülmektedir. Aydın (2015) yaptığı çalışmasında *imza* (A2 seviye), *kargo* (B2 seviye), *adres* (A1 seviye), *mektup* (A1 seviye), *kimlik kartı* (A1 seviye), *kimlik kartı* (A1 seviye), *ad soyadı* (A1 seviye), *para* (A1 seviye) kelimelerinin yer aldığı görülmektedir.

- Temel düzeydeki öğrenciler *Hastane ve Sağlık Ocağında* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *doktor*, *reçete*, *ilaç*, *hemşire*, *oda*, *danışma*, *rapor almak*, *aile hekimi*, *iğne*, *sigorta* olduğu görülmektedir. Aşık (2007) yaptığı çalışmasında *doktor* (21 tekrar), *reçete* (2 tekrar), *ilaç* (19 tekrar), *hemşire* (7 tekrar), *oda* (5 tekrar), *danışma* (1 tekrar), *aile hekimi* (2 tekrar), *iğne* (*şırınga*) (4 tekrar), *sigorta* (21 tekrar) kelimelerine yer vermiştir.

Erol'un (2014) çalışmasında *doktor* (283.sırada), *ilaç* (687.sırada), *oda* (247.sırada), *sigorta* (858.sırada) kelimelerinin yer aldığı görülmektedir. Ölker (2011) çalışmasında *aile hekimi* (1 tekrar), *doktor* (525 tekrar), *reçete* (3 tekrar), *ilaç* (96 tekrar), *hemşire* (51 tekrar), *danışma* (2 tekrar), *iğne* (30 tekrar), *sigorta* (63 tekrar) kelimelerine yer vermiştir.

Göz (2003) "Yazılı Türkçenin Söz Varlığı" adlı eserinde *doktor* (500 ile 1000 tekrarlanma arasında), *oda* (500 ile 1000 tekrarlanma arasında), *sigorta* (100 ile 500 tekrarlanma arasında) olduğu görülmektedir. Açıık (2013) temel seviye için öğretilmesi gereken kelimeleri liste halinde sunduğu çalışmasında *doktor*, *ilaç*, *oda*, *sigorta* kelimelerine yer verdiği görülmektedir.

Fry'm (2000) Fry's 1000 instant words adlı çalışmasında *doktor* (809.sırada), *oda* (315.sırada), *danışma* (745.sırada) yer aldığı tespit edilmiştir. Aydın'm (2015) yaptığı çalışmasında *doktor* (A1

seviye), *reçete* (A2 seviye), *ilaç* (A1 seviye), *hemşire* (A1 seviye), *oda* (A1 seviye), *aile hekimi* (B1 seviye), *sigorta* (B1 seviye) kelimelerinin yer aldığı görülmektedir.

- Temel düzeydeki öğrenciler *pastane ve kafeterya*da hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *çay*, *pasta*, *tatlı*, *garson*, *kahve*, *şeker*, *kurabiye*, *menü*, *hesap*, *masa* olduğu görülmektedir. Tunçel'in (2011) yaptığı çalışmada *çay* (1576 tekrar), *kahve* (198 tekrar), *şeker* (22 tekrar) yer aldığı tespit edilmiştir. Erol'un (2014) yaptığı çalışmasında *çay* (946.sırada), *tatlı* (884.sırada), *kahve* (961.sırada), *hesap* (422.sırada), *masa* (370.sırada) yer aldığı görülmektedir.

Aşık'ın (2007) yaptığı çalışmada *çay* (126 tekrar), *pasta* (6 tekrar), *tatlı* (58 tekrar), *garson* (4 tekrar), *kahve* (21 tekrar), *şeker* (30 tekrar), *menü* (2 tekrar), *hesap* (16 tekrar), *masa* (37 tekrar) kelimeleri yer almıştır. Fry'ın (2000) yaptığı çalışmada *şeker* (946. sırada), *hesap* (506. sırada), *masa* (371. sırada) yer almaktadır.

Ölker'in (2011) yaptığı çalışmada *çay* (47 tekrar), *pasta* (11 tekrar), *tatlı* (148 tekrar), *garson* (51 tekrar), *kahve* (166 tekrar), *şeker* (154 tekrar), *menü* (2 tekrar), *hesap* (16 tekrar), *masa* (37 tekrar) kelimelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Aydın'ın (2015) yaptığı çalışmasında *çay* (A1 seviye), *pasta* (A1 seviye), *tatlı* (A1 seviye), *garson* (A1 seviye), *kahve* (A1 seviye), *şeker* (A1 seviye), *kurabiye* (B1 seviye), *menü* (A1 seviye), *hesap* (A1 seviye), *masa* (A1 seviye) kelimelerinin tüm seviyeler için oluşturduğu kelime listesinde yer almaktadır.

Göz'ün (2003) yaptığı çalışmada *çay* (100 ile 500 tekrarlanma), *tatlı* (100 ile 500 tekrarlanma), *kahve* (100 ile 500 tekrarlanma), *şeker* (100 ile 500 tekrarlanma), *hesap* (100 ile 500 tekrarlanma), *masa* (100 ile 500 tekrarlanma) arasında olduğu

görülmüştür. Açıık'ın (2013) yaptığı çalışmada *çay, tatlı, kahve, şeker, hesap, masa* kelimeleri yer almaktadır.

- Temel düzeydeki öğrenciler *eczanede* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *ilaç, reçete, eczacı, ağrı kesici, yara bandı, hap, şurup, iğne, imza, kaç para?* olduğu görülmektedir. Tunçel'in (2011) yaptığı çalışmada *imza (37 tekrar), kaç para? (4 tekrar)* yer aldığı tespit edilmiştir. Aşık'ın (2007) yaptığı çalışmada *ilaç (19 tekrar), reçete (2 tekrar), eczacı (1 tekrar), hap (15 tekrar), şurup (2 tekrar), iğne (4 tekrar), imza (32 tekrar)* kelimelerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

Erol'un (2014) yaptığı çalışmada *ilaç (687.sırada)* kelimesinin bulunduğu görülmüştür. Ölker'in (2011) yaptığı çalışmada *ilaç (96 tekrar), reçete (3 tekrar), eczacı (15 tekrar), hap (6 tekrar), şurup (5 tekrar), iğne (30 tekrar), imza (92 tekrar)* kelimelerinin yer aldığı görülmektedir.

Göz'ün (2003) “Yazılı Türkçenin Söz Varlığı” adlı eserinde *ilaç (100 ile 500 tekrarlanma arasında), imza (100 ile 500 tekrarlanma arasında)* kelimeleri yer almaktadır. Açıık (2013) temel seviye için gerekli olan kelimeler listesinde *ilaç* ve *imza* kelimelerine yer vermektedir.

Aydın'ın (2015) yaptığı çalışmada *ilaç (A1 seviye), reçete (A1 seviye), ağrı kesici (A2 seviye), hap (B1 seviye), şurup (B1 seviye), imza (A1 seviye)* kelimelerine oluşturduğu kelime listesinde yer vermiştir.

- Temel düzeydeki öğrenciler *yurt, apart otel, apartman dairesinde* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *kira sözleşmesi, ev sahibi, asansör, kira parası, yönetici, fatura, depozito, doğal gaz, kira, mutfak* olduğu görülmektedir. Aşık'ın (2007) yaptığı çalışmada *kira*

(12 tekrar), *asansör* (2 tekrar), *yönetici* (35 tekrar), *fatura* (5 tekrar), *doğal gaz* (6 tekrar), *mutfak* (7 tekrar) kelimeleri yer almaktadır.

Erol'un (2014) yaptığı çalışmada *yönetici* (680. sırada), *mutfak* (426. sırada) yer aldığı görülmektedir. Ölker'in (2011) yaptığı çalışmada *kira* (44 tekrar), *kira parası* (8 tekrar), *ev sahibi* (42 tekrar), *asansör* (5 tekrar), *yönetici* (1 tekrar), *fatura* (12 tekrar), *depozito* (4 tekrar), *mutfak* (42 tekrar) kelimelerinin yer aldığı görülmüştür.

Göz (2003) yaptığı çalışmasında *fatura* (100 ile 500 tekrarlanma arasında) ve *mutfak* (100 ile 500 tekrarlanma arasında) kelimeleri yer almaktadır. Açık (2013) çalışmasında *fatura* ve *mutfak* kelimelerine yer vermiştir. Fry'n (2000) çalışmasında *fatura* (506. sırada), *doğal gaz* (711. sırada) yer almaktadır.

Aydın (2015) yaptığı çalışmasında *ev sahibi* (B1 seviye), *asansör* (A2 seviye), *yönetici* (A2 seviye), *fatura* (A1 seviye), *doğalgaz* (A2 seviye), *kira* (A2 seviye), *mutfak* (A1 seviye) kelimeleri seviyeler için hazırlanan listede yer almaktadır.

- Temel düzeydeki öğrenciler *emniyet ve polis karakolunda* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *fotoğraf*, *pasaport*, *kimlik kartı*, *ev adresi*, *parmak izi*, *hırsız*, *imza*, *şikayet*, *polis memuru*, *oturma izni* olduğu görülmektedir. Aşık'ın (2007) çalışmasında *fotoğraf* (41 tekrar), *hırsız* (2 tekrar), *imza* (32 tekrar), *şikayet* (13 tekrar), *polis memuru* (31 tekrar) kelimelerin yer aldığı görülmektedir. Erol'un (2014) yaptığı çalışmada *fotoğraf* (460.

sırada), *kimlik kartı* (807. sırada), *adres (ev)* (966. sırada), *polis memuru* (567. sırada) yer aldığı tespit edilmiştir.

Ölker'in (2011) yaptığı çalışmada *fotoğraf* (59 tekrar), *pasaport* (35 tekrar), *kimlik kartı* (1 tekrar), *adres (ev)* (73 tekrar), *parmak izi* (1 tekrar), *hırsız* (49 tekrar), *imza* (92 tekrar), *şikayet* (79 tekrar), *polis memuru* (333 tekrar) kelimelerinin olduğu görülmektedir.

Göz'ün (2003) yaptığı çalışmada *fotoğraf* (100 ile 500 tekrarlanma), *kimlik kartı* (100 ile 500 tekrarlanma), *adres (ev)* (100 ile 500 tekrarlanma), *imza* (100 ile 500 tekrarlanma), *polis memuru* (100 ile 500 tekrarlanma) yer aldığı tespit edilmiştir. Açık (2013) yaptığı çalışmasında *fotoğraf*, *kimlik kartı*, *adres (ev)*, *imza*, *şikayet*, *polis memuru* kelimelerinin yer vermiştir.

Aydın (2015) yaptığı çalışmasında *fotoğraf* (A1 seviye), *pasaport* (A1 seviye), *kimlik kartı* (A1 seviye), *(ev) adres* (A1 seviye), *hırsız* (A2 seviye), *imza* (A2 seviye), *şikâyet* (A1 seviye), *polis memuru* (A1 seviye) kelimeleri yer almaktadır.

- Temel düzeydeki öğrenciler *nüfus müdürlüğünde* hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *pasaport*, *fotoğraf*, *imza*, *kimlik*, *sıra almak*, *adres değiştirmek*, *sıra beklemek*, *ev adresi*, *kimliği kayıt ettirmek*, *ad soyadı* olduğu görülmektedir. Aşık'ın (2007) yaptığı çalışmada *fotoğraf* (41 tekrar), *imza* (32 tekrar), *kimlik* (11 tekrar), *adres (ev)* (5 tekrar) kelimelerinin yer aldığı görülmektedir.

Ölker (2011) yaptığı çalışmasında *pasaport* (35 tekrar), *fotoğraf* (59 tekrar), *imza* (92 tekrar), *kimlik* (1 tekrar), *adres (ev)* (73 tekrar) kelimelerine yer vermiştir. Erol (2014) çalışmasında *fotoğraf* (460. sırada), *kimlik* (807. sırada), *adres (ev)* (966.sırada) yer verdiği tespit edilmiştir. Tunçel'in (2011) yaptığı çalışmada *fotoğraf* (16 tekrar), *imza* (37 tekrar), *kimlik* (126 tekrar) kelimeleri yer almaktadır.

Göz (2003) çalışmasında fotoğraf (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *imza* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *kimlik* (100 ile 500 tekrarlanma arasında), *adres (ev)* (100 ile 500 tekrarlanma arasında) kelimelerinin yer aldığı görülmektedir. Açık'ın (2013) çalışmasında *fotoğraf*, *imza*, *adres (ev)* kelimelerinin olduğu görülmektedir. Fry (2000) çalışmasında oluşturduğu 1000 kelimelik listede ad *soyadı* (123. sırada) yer almaktadır.

Aydın (2015) yaptığı çalışmasında *pasaport (A1 seviye)*, *fotoğraf (A1 seviye)*, *imza (A2 seviye)*, *kimlik (A1 seviye)*, *adres (ev) (A1 seviye)*, *ad soyadı (A1 seviye)* kelimelerinin tüm seviyeler için oluşturulan kelime listesinde yer aldığı görülmektedir.

- Temel düzeydeki öğrenciler *muhtarlık*da hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *kimlik*, *ev adresi*, *imza*, *pasaport fotokopisi*, *telefon numarası*, *ad soyadı*, *dosya*, *ikametgah almak*, *ikametgâh*, *muhtar* olduğu görülmektedir. Aşık'ın (2007) yaptığı çalışmada *kimlik (11 tekrar)*, *(ev) adresi (5 tekrar)*, *imza (32 tekrar)*, *dosya (18 tekrar)*, *ikametgâh (2 tekrar)*, *muhtar (6 tekrar)* kelimeleri yer almaktadır. Erol'un (2014) yaptığı çalışmasında *kimlik (807. sırada)*, *(ev) adresi (966. sırada)* kelimelerinin yer aldığı görülmektedir.

Aydın'ın (2015) yaptığı çalışmada *kimlik (A1 seviye)*, *(ev) adresi (A1 seviye)*, *imza (A2 seviye)*, *dosya (A1 seviye)*, *ikametgâh (C1 seviye)*, *muhtar (B1 seviye)* yer aldığı tespit edilmiştir. Ölker'in (2011) yaptığı çalışmasında *kimlik (1 tekrar)*, *(ev) adresi (73 tekrar)*, *imza (92 tekrar)*, *dosya (43 tekrar)*, *ikametgâh (30 tekrar)*, *muhtar (101 tekrar)* kelimeleri yer almıştır.

Tunçel'in (2011) yaptığı çalışmada *kimlik (126 tekrar)*, *imza (37 tekrar)*, *dosya (52 tekrar)* kelimeleri yer almaktadır. Göz (2003) "Yazılı Türkçenin Söz Varlığı" adlı eserinde *kimlik (100 ile 500*

tekrarlanma arasında), *(ev) adresi (100 ile 500 tekrarlanma arasında)*, *imza (100 ile 500 tekrarlanma arasında)*, *dosya (100 ile 500 tekrarlanma arasında)* yer aldığı tespit edilmiştir. Açık'ın (2013) yaptığı çalışmada *kimlik*, *(ev) adresi*, *imza* ve *dosya* kelimeleri temel düzeyde öğretilmesi gereken kelimeler arasında yer almıştır.

Fry'ın (2000) öğretilmesi gereken ilk 1000 İngilizce kelime listesinde *ad soyadı (121. sırada)* ve *muhtar (869. sırada)* yer almaktadır.

- Temel düzeydeki öğrenciler *kitapçı ve fotokopi merkezi*'nde hangi kelime ve kavramları bilmesi gereklidir? Alt problemine ilişkin sonuçlarda ön plana çıkan ilk on kelimenin *renkli fotokopi*, *fotokopi makinesi*, *kitap*, *A4 kağıt*, *siyah beyaz fotokopi*, *kaç para?*, *poşet dosya*, *yazar*, *para üstü*, *fotokopi* olduğu görülmektedir. Tunçel'in (2011) "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözlü Türkçenin Kelime Sıklığı ve Yaygınlığını Belirleme Çalışması" adlı araştırmasında *kitap (184 tekrar)*, *A4 kâğıt (78 tekrar)*, *kaç para? (4 tekrar)*, *poşet dosya (52 tekrar)*, *para üstü (28 tekrar)*, *fotokopi (250 tekrar)* kelime ve kalıp ifadelerin yer aldığı tespit edilmiştir.

Aşık'ın (2007) çalışmasında *kitap (112 tekrar)*, *A4 kağıt (32 tekrar)*, *poşet dosya (18 tekrar)*, *yazar (19 tekrar)*, *fotokopi (30 tekrar)* kelimeleri tespit edilmiştir. Erol'un (2014) çalışmasında *kitap (187. sırada)*, *A4 kâğıt (476. sırada)*, *yazar (499. sırada)* kelimelerinin yer aldığı görülmüştür. Aydın'ın (2015) yaptığı çalışmasında *kitap (A1 seviye)*, *A4 kâğıt (A1 seviye)*, *yazar (A2 seviye)*, *para üstü (A2 seviye)*, *fotokopi (B1 seviye)* kelimelerin olduğu görülmüştür.

Ölker'in (2011) yaptığı çalışmada *kitap (608 tekrar)*, *kâğıt (202 tekrar)*, *dosya (43 tekrar)*, *yazar (61 tekrar)*, *fotokopi (1 tekrar)* kelimeleri yer almıştır. Göz'ün (2003) yaptığı çalışmada *kitap (500 ile*

1000 tekrarlanma arasında), dosya (100 ile 500 tekrarlanma arasında), yazar (100 ile 500 tekrarlanma arasında) yer aldığı tespit edilmiştir. Açıık'ın (2013) yaptığı çalışmada kitap, dosya, yazar kelimelerinin temel düzeyde öğretilmesi gereken kelimeler arasında yer aldığı görülmüştür. Fry'ın (2000) oluşturduğu bilinmesi gereken temel 1000 İngilizce kelime listesinde kitap (270. sırada), kâğıt (245. sırada) yer almaktadır.

Hem anadili hem de yabancı dil öğretiminde ve öğreniminde kelime dağarcığı çok önemli bir yer tutmaktadır. Bireylerin kelime hazinesi ne kadar geniş olursa bireyler dil becerilerini de o kadar etkin kullanabilmektedirler. Gerek aktif olarak kullandığımız kelime hazinemiz gerekse pasif kelime hazinemizin yeterli seviyede olması hem anadilimizde hem de öğrenilen yabancı dilde kendimizi başkalarına daha etkin ifade etme, yazılanları anlayabilme, etkili okuyabilme ve diğer bireyler tarafından anlaşılabilme olanağı sağlayacaktır. Bu bağlamda kelime dağarcığının önemine vurgu yapan Türkçenin kelime sıklığını tespit etmeyi amaçlayan birçok çalışma yapılmış ve halen yapılmaktadır. Bu tür kelime sıklık tespit çalışmalarının sayısı her geçen gün arttırılmalıdır. Çünkü dil sürekli değişen ve kendini yenileyen bir canlıdır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireyler için temel seviye kelime tespitini amaçlayan bu çalışma ülkeye yeni gelen bireylerin sosyal yaşam alanlarında günlük hayatlarını kolaylıkla yürütmelerine olanak sağlayacaktır. Yapılan bu çalışma diğer kelime sıklık çalışmalarında olduğu gibi özellikle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5.1.2. Öneriler

Çalışmada elde edilen sonuçlardan hareketle şu öneriler sunulmuştur.

1. Yapılan bu çalışma sadece Uşak il merkezi ve sadece 22 sosyal yaşam alanı ile sınırlıdır. Bu çalışmaya dâhil edilen sosyal yaşam alanlarının sayısı arttırılıp çalışmanın kapsamı genişletilebilir. Bu sayede elde edilecek olan kelime sayısı artacak olup bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde önemli bir eksikliği giderecektir.
2. Yükseköğrenim gören öğrencilere yönelik olan bu çalışmanın hedef kitlesi değiştirilerek ilköğretim ve ortaöğretimde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilere yönelik temel seviye kelime tespit çalışmaları yapılabilir. Okullardaki sosyal yaşam alanları ve okul dersleri araştırmalara dâhil edilerek daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir. Tüm eğitim-öğretim kademeleri için yapılacak olan çalışmalardan elde edilecek kelime listeleri ve bu kelimelerin öğrencilere ilk etap da öğretilmesi ülkemize gelen yabancı uyruklu bireylerin okul yaşantılarında herhangi bir aksama yaşamadan eğitim-öğretime devam etmelerine olanak sağlayacaktır.
3. A1 ve A2 (temel seviye) dil düzeyi için yapılan bu kelime tespit çalışmasının benzerleri B1,B2,C1,C2 dil düzeyleri için de yapılabilir.

KAYNAKÇA

Açık, F. (2013). Temel Türkçe (A1/A2) için söz dağarcığı tespit denemesi. *Abdurrahman Güzel için armağan kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınevi

Açık, F. (2008). Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu Bildirisi*

Akerson, E. F. (1991). *Anlam - Çeviri - Karşılaştırma*. İstanbul: ABC Yayıncılık

Alquahtani, M. (2015). The importance of vocabulary in language learning and how to be taught. *International Journal of Teaching and Education*, 3, s. 21-34

Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, 5(3),s. 728-749.

Arslan, A ve Coşkun, A. (2012).Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı: Türkiye ve dünyada neler oluyor?. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt 12, s. 1-19.

Aşık, U. (2007). *Yabancılar için temel Türkçe sözcük varlığının oluşturulması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Atabay, N. Kutluk, İ ve Özel, S. (1983). *Sözcük Türleri*. Ankara: TDK Yayınları.

Atalay, B (çev.) (1985/I). *Divanü Lûgat-it-Türk Tercümesi*. Ankara: TDK Yayınları.

Aydın, M. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders ve Okuma Kitaplarındaki Kelime Sıklığı ve Seviyelerine Göre Sözcük Hazinesi Çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Barın, E. (1992). *Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Bir Metod Denemesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Barın, E. (2003). Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Söz Varlığının Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, XIII. s. 311-317.
- Banguoğlu, T. (1995). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları
- Birkan, A.F. (2002). *Adım Adım Türkçe Ders Kitabı*.İstanbul: Dilset Yayınları
- Bozkurt, B. (2015). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde orta seviye (B1 ve B2 düzey) hedef sözcük belirleme çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bozkurt, F (2005). *Türklerin Dili*. İstanbul: Kapı Yayınları
- Buzan, T. (2001). *Aklını En İyi Şekilde Kullan*. (Çev: E. G. Çoşkun)İstanbul: Olimpos Yayınları.
- Cardenas. (2001). *Issues on Active Speaking Vocabulary Assesment*. Iowa State University.
- Carter, R. (1998). *Vocabulary : Applied Linguistic Perspectives*. London: Routledge.
- CEF.(2001). *Common European Framework Of Reference For Language, Learning, Teaching, Assesment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Çeçen, A. (2002). İlköğretim Öğrencilerinde Kelime Hazinesinin Geliştirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya
- Çifci, M ve Yıldırım, T. (2012). Kaşgarlı Mahmud'un kullandığı temel propaganda teknikleri. *Türklük bilimi araştırmaları*, 32, s 37.
- Demirel, Ö. (2014). *Yabancı Dil Öğretimi: Dil Pasaportu Dil Biyografisi Dil Dosyası*. 8.Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğan, Y. (2014). Yabancılara Türkçe kelime öğretiminde market broşürlerinden yararlanma. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 10, s. 89-98.
- Delice, H.İ. (2012). Sözcük Türleri Nasıl Tasnif Edilmelidir?. *Turkish Studies*, s. 27-34.
- Ediskun, H. (2010). *Türk Dilbilgisi*. 12. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(2), s. 51-69.
- Ergin, M. (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınevi.
- Erol, H. F. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Seviyede Kelime Edinimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Figen, C. G. (2004). *İngilizce Öğrenen Yetişkin Öğrencilere Oyunlarla Kelime Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Fry, E. B. (2000). *1000 Instant Words: The Most Common Words for Teaching Reading, Writing and Spelling*. Westminster,CA: Teacher Created Resources
- Gencan, T. N. (2001). *Dil Bilgisi*. Ankara: Ayraç Yayınları
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun A, (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası. *TÜBAR*, XXXII, s.73-126.
- Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. *Turkish Studies*, s. 797-810.
- Hatiboğlu, V. (1972). *Dilbilgisi Terimler Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- İşçi, C. (2012). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan “Yeni Hitit” Ders Kitabının Dört Temel Dil Becerileri ve Kültür Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- İşisağ, K. U. (2008). Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni'nin Dilbilimsel Açından İncelenmesi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, Vol.4, no.1, s. 106.

- Kantemir, E. (1997). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kaptan, S. (2000). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Bilim Yayınevi
- Kara, M. (2011). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğrenen Yabancılara A1-A2 seviyesinde Türkçe Öğretim Programı Örneği. *Journal of World of Turks*, s. 158.
- Karaağaç, G. (2013) *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları.
- Karababa, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), s. 265-277.
- Karahan, L. (2012). *Türkçede Söz Dizimi*. (17. Baskı). Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (24. Baskı). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık
- Karatay, H. (2004). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarının Ortak Kelime Kazandırma Yönünden Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karatay, H. (2007). Kelime Öğretimi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 27, Sayı 1, s. 141-153.
- Korkmaz, Z. (2007). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: TDK Yayınları.
- Lewis, M. (1993). *The Lexical Approach*. Language Teaching Publications.
- Macounova, L. (2007). *Teaching of Vocabulary*, BA Thesis, Department of English Language and Literature, Masaryk University, Faculty of Education, Chekia.

- Mc Keown, M.G., Beck, I. L. & Kucan, L. (2002). *Bringing words to life: Robust vocabulary instruction*. New York, NY: Guilford.
- Nation, P.(1994). *New Ways in Teaching Vocabulary*. TESOL.
- Neuman, S.B & Dwyer, J. (2009). Missing in action: Vocabulary instruction in pre-k. *The reading Teacher*,62(5), s. 384-392.
- Ölker, G. (2011). *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945 – 1950 arası)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özdemirel, A.Y. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Ders Kitaplarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı Bağlamında Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özkan, M. (2011). “Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Ortaya Konan Tercümelemin Türk Diline Etkisi”, *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 3, Kış, İstanbul, s. 1-64.
- Sarı, M. (2008). *Türkçenin Batı Dilleriyle İlişkisi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Seal, B. D. (1991). *Vocabulary Learning and Teaching, Teaching English as a Second or Foreign Language*. M. Celci- Murcia (Ed.). Boston: Heinle & Heinle.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in Language Teaching*. Cambridge University Press.
- Subaşı, D. A. (2010). Tömer’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Arap Öğrencilerin Kompozisyonlarında Hata Analizi. *Dil Dergisi*, 148, s. 7-16.
- Uzun, N. (2005). “Ortak Avrupa (OAÇ)’nin Dilbilimsel Dayanakları Üzerine Gözlemler”. *XIX. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri, Şanlıurfa, Harran Üniversitesi, TÜBİTAK*, s. 317-325.
- Ur, P.(2012).*Vocabulary Activities*. Cambridge: CUP
- Temur, T. (2001) “Dinleme Becerisi”, *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8*. (Ed. Prof.Dr. Ayşegül Ataman vd.). İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım

- Thornbury, S. (2002). *How to Teach Vocabulary*. Malaysia: Longman,
- Thorndike, E.L. (1921). *The teacher's word book*. Toronto: New York Teachers College
- Thorndike, E.L & Lorge, I. (1944). *The Teacher's word book of 30.000 words*, New York, Teachers Collage, Colombia University: Bureau of Publications
- Tosun, C. (2005). Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi. *Journal of Language and Linguistics Studies*, s. 24.
- Tunçel, H. (2011). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Türkçenin Kelime Sıklığı ve Yaygınlığı Belirleme Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Yıldız, Ü. (2012). Yabancı Dil olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Öneriler. Abdullah Şahin (Editörler), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Yılmaz, Ö. (2008). *Kelime Türleri İle İlgili Yaklaşımlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yüce, S. (2005). İletişim ve dil: yöntemler, Avrupa dil portföyü Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), s.81-88.
- Wilkins, D.A. (1972). *Linguistics in Language Teaching*. London: Edward Arnold
- Varışoğlu, B. (2013). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Birleştirilmiş İş Birlikli Okuma Ve Kompozisyon Tekniğinin Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.59750b9c5b6905.19634424 (Erişim Tarihi: 13/05/2018)
- <http://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu> (Erişim Tarihi: 03/05/2018)

EKLER

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu

Ek-2: Kelime Tespit Çalışma Kâğıdı

Ek-3: Uygulama 1 - Üniversite Kütüphanesi Genel Sözlüğü

Ek-4: Uygulama 1 - Üniversite Kütüphanesi Kelime Türü Sözlüğü

Ek-5: Uygulama 1 - Üniversite Kütüphanesi Kelime Sıklık Listesi

Ek-6: Uygulama 2 - Üniversite Yemekhanesi ve Kantini Genel Sözlüğü

Ek-7: Uygulama 2 - Üniversite Yemekhanesi ve Kantini Kelime Türü Sözlüğü

Ek-8: Uygulama 2 - Üniversite Yemekhanesi ve Kantini Kelime Sıklık Listesi

Ek-9: Uygulama 3 – Öğrenci İşleri ve Derslikler Genel Sözlüğü

Ek-10: Uygulama 3 – Öğrenci İşleri ve Derslikler Kelime Türü Sözlüğü

Ek-11: Uygulama 3 – Öğrenci İşleri ve Derslikler Kelime Sıklık Listesi

Ek-12: Uygulama 4 - Otogar, Toplu Ulaşım, Tren Garı, Havaalanı Genel Sözlüğü

Ek-13: Uygulama 4 - Otogar, Toplu Ulaşım, Tren Garı, Havaalanı Kelime Türü Sözlüğü

Ek-14: Uygulama 4 - Otogar, Toplu Ulaşım, Tren Garı, Havaalanı Kelime Sıklık Listesi

Ek-15: Uygulama 5 - Banka Genel Sözlüğü

Ek-16: Uygulama 5 - Banka Kelime Türü Sözlüğü

Ek-17: Uygulama 5 - Banka Kelime Sıklık Listesi

Ek-18: Uygulama 6 - Postane Genel Sözlüğü

Ek-19: Uygulama 6 - Postane Kelime Türü Sözlüğü

Ek-20: Uygulama 6 - Postane Kelime Sıklık Listesi

- Ek-21:** Uygulama 7 - Hastane ve Sağlık Ocağı Genel Sözlüğü
- Ek-22:** Uygulama 7 - Hastane ve Sağlık Ocağı Kelime Türü Sözlüğü
- Ek-23:** Uygulama 7 - Hastane ve Sağlık Ocağı Kelime Sıklık Listesi
- Ek-24:** Uygulama 8 – Pastane ve Kafeterya Genel Sözlüğü
- Ek-25:** Uygulama 8 – Pastane ve Kafeterya Kelime Türü Sözlüğü
- Ek-26:** Uygulama 8 – Pastane ve Kafeterya Kelime Sıklık Listesi
- Ek-27:** Uygulama 9 – Eczane Genel Sözlüğü
- Ek-28:** Uygulama 9 – Eczane Kelime Türü Sözlüğü
- Ek-29:** Uygulama 9 – Eczane Kelime Sıklık Listesi
- Ek-30:** Uygulama 10 – Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi Genel Sözlüğü
- Ek-31:** Uygulama 10 - Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi Kelime Türü Sözlüğü
- Ek-32:** Uygulama 10 - Yurt, Apart Otel, Apartman Dairesi Kelime Sıklık Listesi
- Ek-33:** Uygulama 11 – Emniyet ve Polis Karakolu Genel Sözlüğü
- Ek-34:** Uygulama 11 – Emniyet ve Polis Karakolu Kelime Türü Sözlüğü
- Ek-35:** Uygulama 11 – Emniyet ve Polis Karakolu Kelime Sıklık Listesi
- Ek-36:** Uygulama 12 – Nüfus Müdürlüğü Genel Sözlüğü
- Ek-37:** Uygulama 12 – Nüfus Müdürlüğü Kelime Türü Sözlüğü
- Ek-38:** Uygulama 12 – Nüfus Müdürlüğü Kelime Sıklık Listesi
- Ek-39:** Uygulama 12 – Muhtarlık Genel Sözlüğü
- Ek-40:** Uygulama 13 – Muhtarlık Kelime Türü Sözlüğü
- Ek-41:** Uygulama 13 – Muhtarlık Kelime Sıklık Listesi
- Ek-42:** Uygulama 14 – İletişim Noktaları Genel Sözlüğü
- Ek-43:** Uygulama 14 – İletişim Noktaları Kelime Türü Sözlüğü

Ek-44: Uygulama 14 – İletişim Noktaları Kelime Sıklık Listesi

Ek-45: Uygulama 15 – Kitapçı ve Fotokopi Merkezi Genel Sözlüğü

Ek-46: Uygulama 15 – Kitapçı ve Fotokopi Merkezi Kelime Türü Sözlüğü

Ek-47: Uygulama 15 – Kitapçı ve Fotokopi Merkezi Kelime Sıklık Listesi

Ek-48: Tüm Uygulamalarda Elde Edilen Kelime ve Kelime Gruplarından En Çok Tekrar Edilen İlk 50 Kelime ve Kelime Grubu Listesi

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu**KİŞİSEL BİLGİ FORMU**

Bu araştırma, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Programı dâhilinde, yürütülmekte olan “ Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Temel Seviye İçin Kelime Tespit Çalışması: Uşak Üniversitesi Örneği” konulu Yüksek Lisans Tezi için yapılmaktadır. Verdiğiniz bilgiler hiçbir surette başka bir amaçla kullanılmayacağı ve 3. şahıslara verilmeyeceği teminatımız altındadır. Sizden ricamız anket formunu eksiksiz ve görüşlerinize uygun bir şekilde doldurmanızdır. Katkılarınız için teşekkürleri bir borç biliriz.

Halil Ziya ÖZCAN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. Zekerya BATUR
Tez Danışmanı

- 1) Cinsiyetiniz:.....
- 2) Fakülte / Bölüm:.....
- 3) Nerelisiniz?.....
- 4) Milliyetiniz?.....
- 5) Ne kadar süredir Türkiye’desiniz?.....
- 6) Türkiye’den nasıl haberdar oldunuz?
() Gazete - Dergi () Tv () İnternet () Arkadaş
- 7) Sizce Türkçe öğrenmek zor mu?
() Evet () Hayır
- 8) Türkiye’de yaşamaktan mutlu musunuz?

Evet Hayır

9) Türkiye'ye ilk geldiğinizde en çok neye ihtiyacınız oldu?

Arkadaş Dil Bilmek Para Kalacak Yer İş Diğer

10) Türkçe de en çok zorlandığınız alan (dil becerisi) hangisidir?

Konuşma Yazma Okuma Dinleme Dilbilgisi

11) Zorlandığınız bu alan veya alanları geliştirmek için neler yapıyorsunuz?

Kitap – Gazete okuyorum

Müzik Dinliyorum

Televizyon İzliyorum

Yazı Yazıyorum

Öğretmenleri Dinliyorum

Düzenli Ders Çalışıyorum

Türk Arkadaşlarım ile Konuşuyorum

Diğer

Ek-2: Kelime Tespit Görüşme Formu

Sizce A1 – A2 (Temel Seviye) kurunda bulunan yabancı uyruklu bir öğrenci sosyal yaşam alanlarından bir tanesi olande / da hangi kelimeleri bilmelidir?

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.